

Röuhälistöu Auia

III

1909

HANCOCKISSA, MICH. 1908

Uömiehen Kustannusyhön kustantama.

TYÖMIEHEN KIRJAPAINOSSA.
1908.

Apkypinen Baabel.

*Voi Baabel, Baabel sun suuruuttas,
Voi loistosi mahtavuutta! —
Kuinka pien' oli Baabel cntinen
Sun laajuuteesi verraten!
Voi mahtisi kantavuutta!*

*Voi Baabel, Baabel sun suuruuttas,
Niin suur' on viisaides' luku,
— Voi viljamertas' laimeilevaa,
— Voi kansaas' nälästä kalpeaa!
Näin laaja on orjais' suku!*

*Voi Baabel, Baabel sun suuruuttas,
Voi Baabelin orjia meitä!
Meill' linnat on suuret, mahtavat
Ja orjavoudit miin korskeat
Ja paljon on temppeleitä.*

*Voi Baabel sun joukkoas' mässäävää
 Ja riettaita riemujas täällä!
 Voi suloa orjaimpysien,
 Ne tallaat jalkoihis' irstailten
 Ja käyskelet tuskain päällä.*

*Sä et nää sormeas uhkaavaa
 Et seinällä kirjoitusta.
 Se tuomiotasi merkitsee,
 Se laskee, mittaa ja purnitsee. —
 Ja voi sitä seurausta!*

— — — — —

*Mä ootan ja itkän katkeraan
 Ja vuodatan kyynelitä.
 En itke mahtia sortuvaa,
 En joukkoas suurta, korskeaa,
 En pyhiä tempeleitä.*

*Minä itkän kansaa kärsivää,
 Kun vielä se orjuutta kestää.
 Kun ennen ei myrskynä myllertäin
 Ole syössyt joukkoas mässäjäin,
 Mi kansalta elämän estää.*

*Vaan herran sä nouset kuitenkin
 Ja voimana vyöryt teitäs.
 — Voi silloin sä Baabel hornanyön,
 Voi sinun muurejas orjatyön
 Ja voi sinun tempeleitä!*

EEMELI PARRAS.

„Punasen junan“ matkassa.

(OTTO MC FEELY WILSHIRE'S MAGAZINESSA).

KAIKKEA „punasen junan“ historiaa ei koskaan tulla kertomaan. Tuhannet henkilöt näkivät tämän historiallisen junan ja joutuivat sen vaikutuspiiriin ja monet heistä tietävät tärkeitä yksityiskohtia sen historiassa, mutta niitä on mahdoton kaikkia koota. Joku lausui matkan varrella, että „sen jälkeen kun ensimmäinen höyryveturi kuletti maitse puita ja rautaa, ei ainoatakaan niin tärkeätä junaa ole lähetetty liikkeelle, sillä edellinen merkitsi ihmisen herruutta luonnon yli ja „punanen juna“ taas merkitsi työväenluokan päätöstä käyttää tätä herruutta koko ihmiskunnan hyväksi.“

Jos joku haaveilija olisi viime toukokuussa lausunut sen ajatuksen, että puolue kykenisi lähettämään erikoisen junan 19,000 mailin pituiselle matkalle, kahdesti poikki koko mantereen, niin häntä olisi luultavasti pidetty pilantekijänä. Kuusi kuukautta on kulunut siitä ja vaalitaistelu on taisteltu ja voi-

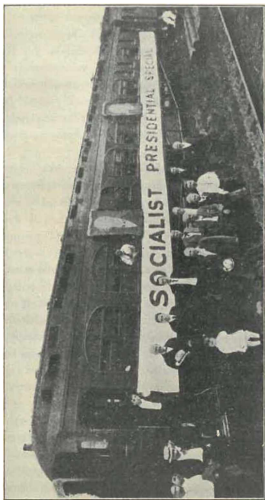
tettu ja „punanen juna“ on siirtynyt köyhälistöliikkeen aika-kirjoihin.

Kansallissihteeri J. Mahlon Barnes'ille kuuluu kun-nia „punasen junan“ aatteen keksimisestä ja esittämisestä. Eräässä kansallis-toimeenpanevan komitean kokouksessa kesä-kuun alkupäivinä hän otti sen puheeksi, mutta antoi naurah-taen asian jäädä sikseen. Komitean jäsenet eivät kuitenkaan unohtaneet ehdotusta ja viikkoa myöhemmin sitä jo pohdit-tiin komiteassa täydellä todella. Siitä elokuun 31 p:ään, jolloin punasen junan lähtömerkki annettiin LaSalle kadun asemalta Chicagossa, oli joka ainoa puolueen jäsen jo saa-rut kuulla suunnitelmasta, yli 6,000 dollaria oli koottu, so-pimus Rex Tours-toimiston kanssa tehty, tuhansia yksityis-seikkoja järjestetty, erityinen torvisoittokunta muodostettu ja junan miehistö valittu. Sellainen suunnitelma olisi tuntunut rasittavalta jo mille liikehuoneelle tahansa, jolla on käytettä-vänään paljon suuremmat varalähteet kuin puolueella, mutta luultavasti ei mikään muu laitos tässä maassa olisi voinut saada aikaan niin paljoa niin lyhyessä ajassa ja sellaisten vaikeuksien vastustellessa.

Ensimmäisen rahankeräyskehotuksen julkaisemisesta hei-mäkuun 15 p:nä „punasen junan“ viimeiseen matkapäivään saakka saapui raha-avustuksia yhtä mittaa. Täydellistä se-lostusta „punasen junan“ raha-asioista ei kuitenkaan tätä kir-jjoitaessa vielä ole mahdollista antaa*).

*) Kansallissihteerin julkaiseman virallisen raportin mukaan oli „punasen junan“ rahastoon lokak. 31 p:ään men-nessä kertynyt tuloja kaikkiaan 37,894 dollaria 94 senttiä. Menoja ei tätä kirjjoitaessa ole vielä julkaistu.

KÖYHÄLISTÖN NUIJA

„PUNANEN JUNA“ CHICAGOSTA LÄHDETTÄESSÄ.

Vielä kolme päivää ennen „punasen junan“ lähtöä ei puolueen kansallis-toimeenpanevan komitean virkailijoilla ollut varmaa tietoa, tuleeko matkasta mitään tai ei. Rautatieyhtiöt olivat vastahakoisia tekemään kontrahteja ja Pullman-yhtiö yritti panna esteitä suunnitelman toteuttamiselle ja lopulta se antoi käytettäväksi vähintään 25 vuotta vanhan Pullman-vaunuksi muutetun Wagner-vaunun, sen sijaan että sopimuksen mukaan olisi junaan pitänyt kuulua uudenaikaisempi vaunu.

Kaikki vaikeudet alkuvalmistuksissa sekä niiden 64 päivän aikana, minkä „punanen juna“ oli matkalla, näyttivät häipyvän teikseen ja matkan alusta loppuun saakka pysyi tie siksi vapaana kaikista esteistä, että se on melkein ihmeeksi katsottava. Ainoastaan kahdesti sattui vaalitaistelujoukkueelle ikävämpiä viivytyksiä, nim. Northern Pacific-radalla sekä viimeisenä matkapäivänä „punasen junan“ ollessa menossa Terre Haute'en. „Setä Jim“ Hillin yhtiö teki sopimuksen huolehtia „punasen junan“ tulosta Butte'en, Mont. ja matkalla oleviin pysähdyspaikkoihin erikoisen matkasuunnitelman mukaan. Juna saapui tämän yhtiön rataosalle oikeassa ajoin, mutta oli mahdoton saada sitä vuorten yli siinä ajassa kuin oli sovittu, ja Mr. Hill'in tai hänen palkkalaistensa on täytynyt tietää tämä, joten ainoa järjellinen selitys on se, että yhtiö tietensä otti rahaa vastaan väärillä tekosyillä.

Viimeisenä matkapäivänä taas särkyi junan veturi ja viivästytti Eugene V. Debsin paluuta kotiinsa pisimmältä vaalitaistelumatkalta, minkä kukaan presidentinehdokas koskaan on suorittanut. Kun „punanen juna“ saapui Terre Haute'en kaksi tuntia myöhästyneenä, yli 10,000 henkeä oli odottamassa oman kaupunkinsa miestä, jonka nimi on tun-

nettu ympäri maailman ja jonka hyviä töitä ei vielä nykyhetkellä osata täysin arvostaa.

„Punaseen junan“ miehistö, joka kaikessa kiireessä koottiin ja järjestettiin, pysyi muutamilla harvoilla muutoksilla toimissaan loppuun saakka. Debs, jonka tehtävänä oli puhua 6—12 kertaa päivässä — siihen luettuna tunnin tai kauemminkin kestänyt puhe joka ilta — oli vapautettu kaikista käytännöllisistä hommista. Harry C. Parker Philadelphiasta otettiin junan johtajaksi ja englantilaisen sanomalehtimiehen Charles Lapworthin avustamana toimi hän kokouksien järjestäjänä ja junan konduktöörinä sekä piti huolta kaikista lukemattomista laskuista, kirjeistä ja sähkösanomista, joita junalle saapui joka päivä. Sen lisäksi kummatkin autoivat puhumisessa.

A. H. Floaten, toimeenpanevan komitean jäsen, hoiti kirjallisuusvaunua. Hänen apulaisinaan toimivat Harry Hansen, Chicagosta; Thomas J. Mooney San Josesta, Cal.; Marcus Meltzer, Panaman kanavalta ja C. Le Mar Drake Fort Waynestä, Ind.

Christian Sörensen, Chicagosta, oli punaseen junan torvisoittokunnan johtajana viimeiseen viikkoon saakka ja loppumatkan aikana johti soittajia I. F. Stewart Siloam Springsistä, Arkansasista.

Theodore Debs, presidentinehdokkaan veli, oli hänen sihteerinä ja Stephen M. Reynolds, Debsin elämäkerran kirjottaja, toimi monissa tehtävissä, puhuen, auttaen Debsiä hänen työssään ja kooten aineksia laajaa „punaseen junan“ historiaa varten.

Junan uutistoimisto, joka oli tämän kirjottajan hoidossa, toimitti kaikille sanomalehdille pitkin tietä matkakertomuksia,

keskusteluiden ja puheiden selostuksia y. m. Tämä työ tuotti tyydyttäviä tuloksia ja miljoonat sanomalehtinumerot kulettivat kaikkialle tietoa sosialismista puheiden selostuksien ja interjuuvien muodossa.

Niiden puhujien joukossa, jotka seurasivat „punasen junan“ matkassa mikä pitemmän mikä lyhemmän matkan, olivat A. M. Simons, John C. Chase, James H. Brower, Harry Mc Kee, J. Stitt Wilson, Ellis O. Jones, Howard M. Caldwell, Jos Wanhope, W. H. Leffingwell ja monia kymmeniä muita puolueen ehdokkaita ja agitaattoreita.

„Punanen juna“ kävi kaikissa muissa valtioissa paitsi etelävaltioissa, kaikissa suurissa kaupungeissa San Franciscosta New Yorkiin saakka sekä useissa kymmenissä maaseutupaikoissa. Kaikkiaan tehtiin enemmän kuin 500 pysähdystä, siihen luettuna ne, jotka olivat varsinaisessa matkasuunnitelmassa sekä ne, jotka jälkepäin soviteltiin lisää „punasen junan“ aikatauluun. Matkan ääripisteinä olivat San Diego Meksikon rajalla ja Tyynenmeren rannalla, Spokane ja Duluth pohjoisessa, Concord, N. H. ja Boston koillisessa sekä Baltimore, Louisville ja St. Louis etelässä. Joitakuita harvoja poikkeuksia lukuunottamatta oli jokaisessa paikassa, mihin puhumatilaisuus oli järjestetty, sosialistiosasto toiminnassa. Joka päivä näkemistään todisteista kehittivät vaalitaistelumatkueen jäsenet seuraavan väittämän:

„Sosialismi kasvaa jollakin paikkakunnalla suorassa suhteessa siihen tarmoon ja älyyn, mikä on käytetty propagandaan (aatteenlevittämistyöhön)“.

Tämä on tärkeä havainto ja sen pitäisi vaikuttaa rohkeaisesti kaikkiin niihin paikkakuntiin, joissa äänimäärä ei kohonnut niin korkealle kuin oli odotettu.

New Yorkissa, Chicagossa, Pittsburgissa, Kansas Cityssä, Los Angeles'issa, San Franciscossa, San Diegossa ja St Louis'issa oli suurimmat väkijoukot Debsiä kuulemassa, jokseensakin siinä järjestyksessä kuin ne on lueteltu. Vaikut-tavin katukulkue pantiin toimeen Chicagossa, jossa vaalipäi-vän edellisenä sunnuntaina 15,000 miestä, naista ja lasta marssi kolmen tunnin ajan seitsemännen rykmentin asehuo-neelle, vastavalmistuneelle rakennukselle, joka silloin oli ensi kertaa käytännössä. Laskettiin, että yli 12,000 henkeä oli silloin sen avaran katoksen alla. Debsiä hurrattiin puolen tunnin ajan ja vähemmän kokenut vaalitaistelija olisi ehkä voinut tulla siihen luuloon, että industrialinen tasavalta oli saavuttava ratkaisevan voiton jo seuraavana tiistaina.

Kenties suurin yllätys oli San Diegon kokous. Tässä pienehkössä kaupungissa, jossa on noin 40,000 asukasta, sai „punanen juna“ liikkeelle ihmisjoukon, jonka jotkut arvioivat 15,000:ksi. Joka tapauksessa oli se suurempi kuin 10,000 ja puolet tästä lukumäärästä osti pääsyliput kokoustilaisuuteen. Paikkakunnan sosialistit olivat läheltä kaupungin kes-kustaa keksineet erään rakentamattoman tontin, joka oli muo-doltaan amfiteatterimainen ja käyttivät sitä tällaisella häm-mästyttävällä menestyksellä ensi kerran „kokoushuoneena“. Joka ainoa henkilö tuosta suurenmoisesta kuulijakunnasta saattoi kuulla kaikkien puhujien äänen, vaikka jotkut heistä olivat melkein katuvälin mitan päässä toisistaan. San Die-gossa saavutetut äänimäärät olivat: Taft 3,000, Bryan 2,000 ja Debs 1,000.

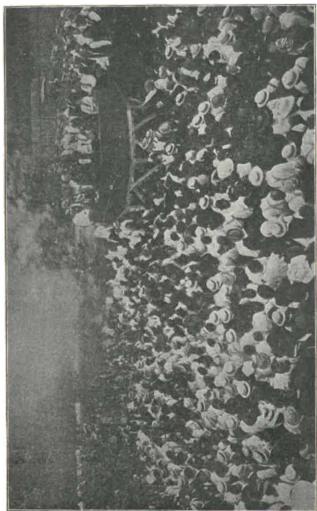
Ne, jotka ovat väittäneet, että sosialismi ei koskaan tule saamaan jalansijaa farmarien ja pikkukaupunkien työläisten keskuudessa, ovat väärässä. Pontevin ja älykkäin toiminta

oli tavattavissa maaseudulla ja pienillä paikkakunnilla, luultavasti sen vuoksi, että siellä on enemmän raitista ilmaa kuin Chicagon ja New Yorkin katusolissa, ja ihmisillä on enemmän aikaa lukemiseen.

Philip'issä, Etelä-Dakotassa — uutiasutuspaikka, jossa or, parikymmentä puurakennusta ja niistä ei ainoatakaan vuotaa vanhempaa — astui junaan viisi nuorta miestä. Kukaan heistä ei koskaan ollut käynyt valtiotaan ulompana ja he ovat nykyään uutisviljelijöinä asutukselle vasta avatulla alueella. He toivat muassaan punasen lipun, johon oli silkkilangalla neulottu sanat: maailman työläiset, yhtykää! Lippu ja neulomukset olivat heidän vaimojensa ja mielitiettyjensä käten työtä. He ovat lukeneet parhaita sosialistisia teoksia ja tietävät yhteiskunnallisen vallankumouksen suunnasta enemmän kuin Harvard-yliopiston entinen presidentti Elliott koskaan on osottanut tietävänsä.

Muuan suuriarvoinen asia, minkä „punanen juna“ matkallaan sai aikaan, oli se että se hankki jalansijaa sadoille pienemmillä paikkakunnilla työskenteleville pienille sosialistiryhmille. Nämä ryhmät eivät yleensä ole vaikutusvaltaisia, sen vuoksi että ne ovat pieniä ja että niissä ei ole varakkaita jäseniä. Mutta kun erikoinen juna (erikoisjunassa on jotakin juhlallista) saapui pikkukaupunkiin, ja junan matkassa kulkevat tiesivät tuon pienen ryhmän, joka oli agiterannut siellä niin kauan, ja antoivat sen työlle tunnustusta, sai se uutta pohjaa, ja sen työ on käyvä helpommaksi, sillä äänestäjät saivat vaikuttavan todistuksen siitä, että heidän paikalliset sosialistinsa kuuluvat mahtavaan liikkeeseen.

Tähän asti tietoon saadut vaalien tulokset osottavat, että agitationi näissä pienissä kaupungeissa ja maalaisasutuk-

„PUNASEN JUNAN“ MATKAN VARELTA.
Ulkoilmakokous Lemontissa, Ill, jossa Debs paraikaa puhuu

silla tuottaa hyviä tuloksia, ja vaikka ei „punanen juna“ olisi tehnyt mitään muuta kuin lujentanut tuhansia tuntemattomia agitaattoreita käsittäviä jäsenistöjä heidän omilla kotipaikoillaan, niin se jo korvaisi kaikki kulut.

Toinen opetus, mikä saatiin „punasen junan“ matkasta oli se, että sosialistipuolue on valmis suurempiin yrityksiin kuin ennen. Jos puolue olisi lähettänyt lükkeelle työntököryt poikki mantereen, niin se luultavasti ei olisi kannattanut itseään, mutta erikoisjuna lähipitäen maksoi oman matkansa.

Useat asiaa harkinneet ovat sitä mieltä, että „punasen junan“ matkan vaikutus tulee kestäämään vielä kauan senkin jälkeen kuin Taft on astunut virkaansa ja alkaa toteuttaa toimintaohjelmaansa. Siemen on kylvetty, niin he väittävät, mutta se ei ole voinut työläisten hitaissa mielissä tulla kyllin nopeasti oraalle, tehdäkseen heistä socialisteja jo marraskuun 3 p:nä, mutta se on kehittyvä ennen ensi vaaleja.

Kahdessa tilaisuudessa sosialistien vaalitaistelujuna koh-tasi Taftin junan, ja päivää ennen vaaleja se oli LaSalle kadun aseman katoksessa Chicagossa yhdessä Bryanin huonomaineisten vaunujen kanssa.

Mr. Taft ei ottanut huomioon kutsua tulla puhumaan 3,000 työläiselle, jotka olivat kokoontuneet kuulemaan Debsiä Evansvillessä lokak. 22 p:nä, samana iltana kun republikanien ehdokas oli siellä; ja pari viikkoa aikaisemmin kuvernööri Hugles värisi vilusta eräässä teltassa pidetyssä kokouksessa Clevelandissa, O. noin 2,000 kuulijan edessä, ennemmin kuin että olisi tullut kauniiseen, lämpöimään saliin, jossa hänellä olisi ollut tilaisuus puhua 8,000 työläiselle. Hän hylkäsi kutsun tulla puhumaan samalta lavalta kuin Debs, jka siihen olisi suostunut.

Useat puhujat menettivät äänensä ja hermostuivat pahasti, sillä alituksen puhumisen aiheuttama henkinen jännitys oli todella hirveä, mutta Eugene V. Debs säilytti ystävällisen puhetapansa koko matkan ja äänensä suurimman osan matkasta. Philadelphiassa hän kylmettyi, niin että hänen oli mahdotonta puhua Newarkissa, N. J. ja myöhemmin samoin Columbuksessa, O. Hän sai kuumeen ja matkatoverit pelkäsivät, että hänen

täytyisi jättää loppumatka sikseen, mutta hänen parantumisensa oli nopea ja ihmetyttävä, ja hän jatkoi työtään aina vaalien edelliseen iltaan saakka, jolloin hän piti kaksi puhetta 5,000 hengelle kahdessa kokoushuoneessa kotikaupungissaan Terre Hautessa, Ind.

Vaikka ei tietenkään ehkä olekaan tieteellistä puhua siitä, niin täytyy muistaa kuitenkin sanoa, että joka ainoa vaali- taistelumatkueen jäsen kiintyi täydestä sydämestään toveri Debsiin. Hän jättää ystäviä, mihin ikänä hän meneekin, sillä hänen kasvoiltaan loistaa rakkautta ja myötätuntoa ja ne hyväätarkottavat

vaikuttimet, jotka ovat hänessä vallinneet niin monta vuotta, ovat tehneet hänestä miehen, joka eroaa jyrkästi niistä, jotka ovat pakotetut tekemään kompromisseja (sovitteluja) sekä suunnittelemaan ja hieromaan kauppoja kapitalistisessa politiikassa.

„Minä toivoisin, että voisin ottaa kaikki toverit mukaan tähän junaan, huomautti hän eräänä päivänä, ja lisäsi sitte nopeasti: „Mutta minä olen iloinen, että heitä on siksi paljon, että se on mahdotonta“.

KATHERINE DEBS, presidentin ehdokkaamme puoliso. Hän seurasi jonkun aikaa punasen junan matkassa sen kierrellessä keskivaltioissa.

Meidän asiamme on oikea ja maan parhaat henkiset voimat ovat esteet voivat hidastuttaa edistystämme, mutta marssimme tulee tästä lähin yhä kiihtymään ja tulevaisuudessa tulee se voittamaan „punasen junankin“ vauhdin.

„Punasen junan“ miehistö on vakuutettu siitä, että sosialismi tulee pian pääsemään voitolle, sillä he ovat nähneet puolueen toiminnassa. Kaikkialla työskenteleviä miehiä ja naisia, mitä ylevimpien vaikuttimien innostamina tämän lähinnätulevan sivistysasteen toteuttamiseksi. Puolueen jäsenistö on kokoonpantu työväenluokan valiojoukoista ja muodostaa epäilemättä oivallisimman armeijan, mitä koskaan on järjestetty.

Meidän asiamme on oikea ja maan parhaat henkiset voimat ovat

Amerikan suomalainen sosialistijärjestö.

LYHYT KATSAUS AMERIKAN SUOMALAISEN SOSIALISTIJÄRJESTÖN TOIMINTAAN V. 1908.

Lienee paikallaan näin vuoden vaihteessa luoda lyhyt yleissilmäys järjestömmen toimintaan sekä saavutettuihin tuloksiin nyt loppumassa olevan vuoden aikana. Sellaisesta katsauksesta ehkä on jotakin sekä hyötyä että huvia.

Vuosi 1908 on todellakin monessa suhteessa ollut merkkipuosi Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön elämässä. Järjestömmen on tänä vuonna ensi kerran ollut tilaisuudessa edustajiensa kautta ottamaan osaa yleispuolueen edustajakokoukseen ja tänä vuonna on se myöskin ensi kerran järjestönä ottanut osaa kansalliseen vaalitaisteluun. Ja tälle vuodelle sattuneesta „paniikista“, yleisesti taloudellisesta pulasta samatenkuin omien „tosisuomalaisten“ kansalaistemme

anti-sosialistisesta ristirekkestä ja muista vastuksista huolimatta on sitä eteenpäin yhä vain menty — tasaisesti, mutta varmasti.

Viime vuoden vaihteessa oli Amerikan suomalainen sosialistinen liike onnistunut lisäämään „tykistöään“ kahdella uudella „kuularuiskulla“. Länteläiset saivat oman lehtensä „Toverin“ Astoriaan ja canadalaiset toverit perustivat jo hiukan ennemmin „Työkansan“ Port Arthuriin, Ont. Ne saatiin pystyyn juuri parhaaseen aikaan ennen paniikin tuloa ja vaikkakin neljän puoluelehden kannattaminen ankarana taloudellisen pulan vuoksi on tuntunut ajoittain ylivoimaiselta ja synnyttänyt järjestöissä ärtyisyyttä ja hermostumisen napinaa, on asema taas vuoden loppupuolella muuttunut koko joukon suotuisammaksi, niin että hyvällä syyllä saatetaan toivoa, että mitään taka-askelta puoluelehdistöömme nähden ei tarvita ottaa.

Puoluelehdistön lisääntyminen tuli otolliseen aikaan myöskin siihen häpeälliseen ristirekkeen nähden, minkä vanhoillisimmat ja pimeimmät kansalaisemme tämän vuoden alussa suuntasivat täkäläistä suomalaista järjestöä vastaan. Heidän hyökkäyksensä kilpistyi puoluelehtiemme valppaan ja vakavan vastarinnan vuoksi tylsänä takaisin, niin että koko suurella melulla aletusta touhusta voi hyvällä syyllä sanoa että siinä oli paljon porua, mutta vähän villoja. Vanhoillisemme saivat vain palkakseen tuon sattuvan — tosivenäläisestä mustasotnialaisuudesta muistuttavan — nimityksen: „tosisuomalaiset“, jonka he saanevat pitääkin häpeällisenä muistona pitkiksi ajoiksi.

Merkillisin tapahtuma järjestöemme elämässä viime helmikuussa aletun „tosisuomalaisvainon“ jälkeen oli Yhdyssval-

tain sosialistipuolueen puoluekokous („kansalliskonventio“): joka pidettiin Chicagossa viime toukokuun 10—16 p:nä. Suomalaisestakin järjestöstä otti siihen osaa 6 edustajaa, nim. toverit Ester Laukki, J. Välimäki (Macki) ja J. G. Määttälä Minnesotasta, Toivo Hiltunen Michiganista, Peura Montanasta ja Hendrickson Washingtonista. (Tov. Alf. Laitala oli sitä paitsi valittu edustajaksi Massachusettsista, mutta ei saapunut). Vaikkakaan suomalainen järjestö ei ollut edustettuna likimainkaan suhteellisesti (jäsenlukunsa perusteella olisi sillä pitänyt olla noin 20 edustajaa), niin ei järjestöllä tässä suhteessa ole mitään valittamisen syytä. Meikäläiset edustajat olivat konventionissa vielä tällä kertaa vain „oppimassa“, s. o. tutustumassa amerikkalaisten puolue-tovereiden toimintatapaan ja heidän liikkeensä luonteeseen. Tässä suhteessa onkin kulunut vuosi ollut järjestöllemme tärkeä edistyksen vuosi. Puoluekokous, vaalitaistelu, Wage Slave sekä entistä lukuisimmat amerikkalaista liikettä koskevat tai valaisevat kirjoitelmat puoluelehdissämme ovat tuntuvasti auttaneet järjestömme sulautumista yhdenmukaisemmaksi „emäpuolueen“ kanssa.

Vaalitaisteluun otti suomalainen järjestö mahdollisimman pontevasti osaa ja voi puolestaan olla hyvällä omallatunnolla siitä, että se tässä suhteessa on koettanut tehdä kaikkensa. Kolmen vakinaisen organiseeraajan lisäksi oli 4 ylimääräistä vaalipuhujaa liikkeellä; „punasen junan“ rahastoon kerättiin paniikin kuristuksesta huolimatta suomalaisen järjestön ke-kuudessa toistatuhatta dollaria; Työmiehet, Toveri ja Wage Slave julkaisivat ylimääräiset vaalimerot, joita yhteensä levitettiin lähes 40,000 kappaletta; suomenkielisiä puolueohjelmia jaettiin kymmeniä tuhansia j.n.e. Ja tyydy-

tykseksi tehdystä työstä voidaan merkitä, että n. s. suomalaisvaltioissa, etenkin Minnesotassa ja Michiganissa, sosialistipuolueen äänimäärä on ilahduttavassa määrässä entisestään kohonnut — kun se sitävastoin useissa amerikalaisen liikkeen pesäpaikoissa on joko laskenut (kuten esim. Illinoisissa) tai pysynyt jokseensakin paikoillaan (kuten New Yorkin ja Wisconsinin valtioissa). Minnesotassa sosialistien äänimäärä nousi 25 %:lla ja varmaa on, että se myöskin Michiganissa on tuntuvasti kohonnut, vaikkakaan sosialistipuolueen äänimäärä tässä valtiossa ei tätä kirjottaessa vielä ole tarkemmin tunnettu. Suomalaisten sosialistien keskuudessa näissä valtioissa ja yleensäkin on herännyt entistä vilkkaampi pyrkimys maan kansalaisoikeuksien hankkimiseen ja niiden käyttämiseen sosialistipuolueen hyödyksi.

Järjestyminen, jolle kahtena viime vuotena jo on luotu vankka pohja, on tämän vuoden kuluessa edistynyt tasaisesti. Uusia osastoja on syntynyt useita, varsinkin vaalien edellä, jolloin järjestön vaalipuhujat perustelivat niitä kiertomatkoillaan. Järjestön nykyisestä jäsenluvusta, osastojen lukumäärästä y. m. ei meillä ikävä kyllä ole käytettävänä tarkempia tilastollisia tietoja, mutta tultanee niitä järjestön toimeenpanevan komitean toimesta nyt vuoden vaihteessa julkaisemaan. Joka tapauksessa on varmaa, että järjestömme kuluneen vuoden kuluessa yhä edelleenkin on tuntuvasti kasvanut.

Sosialistista valistustoimintaa on v. 1908 kuluessa järjestömme keskuudessa harjoitettu, jos mahdollista, entistä tarkemmassa ja monipuolisemmin. Puoluelehtien, järjestön kiertävien puhujien sekä lukuisain iltojen ja juhlien säännöllisen valistustoiminnan ohella toimeenpantiin viime helmi- ja maaliskuulla länsipiirissä luentokurssit kolmessa eri paikassa,

nim. Seattlessa, Rock Springs'issä ja Butlessa. Luennoitsijoina esiintyivät toverit Aku Rissanen, Moses Hahl ja Martin Hendrickson.

Liian suureksi ei suinkaan voida arvostella myöskään sitä valistus- ja kasvatustoimintaa, mitä Smithvillessä, lähellä Duluthia sijaitseva *Työväenopisto* on alkanut järjestelmällisesti harjottaa järjestömmes keskuudessa sitä saakka kun se kesäkuussa 1907 saatiin vallatuksi sosialistien kontrollin alaiseksi. Tätä kontrollia sitte opiston viime toimikauden aikana yhä edelleen lujitettiin, niin että opiston kannatusyhtiön vuosikokouksessa, joka pidettiin Smithvillessä viime kesäkuun 6 p:nä „kansalliskoplan“ ehdokkaat eivät enää saaneet kuin kymmenkunnan ääntä, ja koko opiston virkakunta valittiin musertavalla ääntenenemmistöllä puhtaasti sosialistinen. Samalla muutettiin opiston entinen nimi Kansanopisto Työväenopistoksi.

Opiston viime talvinen toimintakausi oli siksi vilkasta ja kuohuvaa innostuksen aikaa, että sieltä virtasi koko järjestöönkin pirteyttä ja eloa*). Oppilasluku nousi parhaimmillaan 70:een. Opettajina toimivat K. L. Haataja (johtajana), Leo Laukki ja Henry Johnston (englanninkielen opettajana). Vasta-alkaneena lukuvuonna ei oppilasluku näytä nousevan aivan yhtä korkealle ja opettajavoimiakin on vähennetty (Tov. Haataja ei ole enää opiston opettajana) — niin paljon on taloudellinen pula vaikuttanut — mutta innostus ja tiedonjano oppilaissa ei silti liene sen vähempi.

---

*) Tämän innostuksen tuloksena ja pirteyden ilmaisuina ilmestyi viime vakuksi Kansanopiston toverikunnan toimittama julkaisu „Vallankumous“.

Puoluekirjallisuutta, jonka merkitys sosialistisessa valistustoiminnassa on erittäin tärkeä, on tämän vuoden kuluessa laskettu puoluelehtiemme kirjapainoista liikkeelle koko runsaasti. Huomattavimmista teoksista mainittakoon Alex Halosen „Sosialismin perusteet“ (ilmestynyt Raivaajan kustannuksella), A. M. Simonsin „Luokkataistelut Amerikassa“ (ilmestynyt Työmiehen kustannuksella T. Hiltusen kääntämänä) sekä Simonsin „Amerikalainen maanviljelijä“ (kielenkääntöviraston kustantamana). Tavallisten julkaisujen lisäksi ilmestyi Työmiehestä tänä vuonna juhannusjulkaisu „Punanen Juhannus“ sekä Toverista kevätjulkaisu „Sorretun kevät“ ja joulujulkaisu „Vapautta kohti“. Toivottavasti tulevat puoluelehtemme tästä lähtien yhä enemmän pyrkimään siihen suuntaan, että niiden kustantama puoluekirjallisuus sekä sisältönsä että kielelliseen asuunsa nähden vastaa suurempiakin vaatimuksia.

Yleensä voimme tyydytyksellä katsahtaa kuluneeseen toimintavuoteen. Mutta sosialisti ei joudakaan taakseen katsehtamaan, hänen on aina vain suunnattava katseensa eteenpäin uusia tehtäviä, uusia voittoja kohti. Niin tekkäämme nekin.

SUOMEEN SIIRTYNEIDEN PUOLUETOVERIEN LAUSUNTOJA MEIKÄLÄISESTÄ LIIKKEESTÄ.

Viime elokuussa lähetettiin Työmiehen joulujulkaisujen toimituksen puolesta kaikille tunnetuimmille Suomeen siirtyneille puoluetovereille, jotka aikoinaan ovat työskennelleet ja vaikuttaneet tälläisen sosialistijärjestön keskuudessa,

erityinen kiertokirje, jossa pyydettiin heitä vastaamaan erinäisiin kiertokirjeessä mainittuihin kysymyksiin. Näiden kysymysten tarkoituksena oli saattaa järjestömme nykyisen „polven“ tietoon, mitä nämä keskuudestamme siirtyneet toverit meidän nykyisistä puuhistamme ja toiminnastamme arvelevat, oletettuna että he ovat sitä vielä Suomestakin käsin edes jonkinmoisella mielenkiinnolla seuranneet. Ikävä kyllä eivät kuitenkaan kaikkein useimmat niistä tovereista, joille kiertokirje lähetettiin (niiden joukossa Kaapo Murros, Alex Halonen, A. B. Mäkelä, Santeri Mäkelä, Wilho Boman) ole suvainneet siihen mitään vastata. Nähtävästi ovat „kotoiset kiireet“ heitä siitä estäneet. Ainoastaan pari viimeksi siirtynyttä, joiden mielenkiinto meidän harrastuksiimme nähden ei vielä ole ehtinyt kokonaan laimeta, on vastannut kysymyksiimme. Julkaisemme tässä heidän vastauksensa. Olemme varmat siitä, että tällaiset toverit tulevat lukemaan ne mielenkiinnolla.

AMERIKAN SUOMALAISTEN SOSIALISTINEN LIIKE.

Kun tämän julkaisun toimitus päätti julaista erityisen sarjan lausuntoja Suomeen muuttaneilta tovereilta, pyytää allekirjoittanutkin täten lausua ajatuksensa tässä lausuntoarjassa olevista kysymyksistä.

Nämä kysymykset koskevat, minun ymmärtääkseni, enemmän käytöllistä kuin periaatteellista puolta, sillä ollaanhan sitä jo — kehitykselle kiitos — siellä toki päästy siitä kehityskaudesta ohi, jolloin vielä haparoiitiin sinne ja tänne; ollaan päästy sosialidemokratian varmalle perustalle.

Mutta pitkää aikaa ei siitäkään vielä ole kulunut, sillä verrattain nuorihan se vielä on koko liike. Siitä on luonnol-

lisena seurauksena se, ettei koko järjestö ole vielä ennättänyt muodostua kaikilta liitteiltään tarkasti käyväksi koneistoksi, puhuaksemme sen käytännöllisestä puolesta. Käytännöllinen kokemus lienee parhain opettaja näissä kysymyksissä — ja sitä kai tämänkin lausuntosarjan julkaisu tarkoittaa — kunkin maan erilaiset olosuhteet määräävät ne tavallaan. Amerikalaiset olot ovat tietysti erilaiset kuin jossakin muussa maassa ja suomalaisten asema siirtolaisina vielä lisävaikutajana. Tällaisissa oloissa ei ole niinkään helppoa järjestää, tai löytää parhaita toimintamuotoa muuten, paitsi kokemuksen tietä.

Ja onhan sitä kokemusta jo jonkunverran takana. Hib-lingin kokouksessa laaditun suunnitelman mukaan ovat sisäisen järjestelmä ja sen eri toimikunnat olleet jo toimissaan. Mutta tämä kokemus juuri näyttää, että näissä on koko joukon parantelemisen varaa. Se on useassa kohdin hyvin jäykkä. Syynä on se, että ne ovat liian laajat. Kansanvaltaisuuden periaatetta silmällä pitäen ne ovat siksi järjestetyt. Useat käytännölliset asiat, puhujapaikan täyttämiset y. m., ratkaistaan aina yleisäänestyksellä, joka minun mielestäni on vähemmin käytännöllinen. Kaikissa pienissä asioissa vaivata aina koko järjestöä, tekee toiminnan jäykkäksi. Tällainen tapa tuo mukanaan vielä muutakin. Se antaa tilaisuuden suuressa määrässä persoona-„kukkoiluun“ koko järjestön kustannuksella, jonnin joutavissa asioissa.

Mielestäni olisi pyrittävä siihen, että sellaiset pienemät asiat hoitaisivat vartavasten valitut komiteat ja toimikunnat. Silloin muodostuisi koko koneisto helpommin käyväksi.

„Mutta sehän olisi vähemmän kansanvaltaista“, saat-

taa joku sanoa. Niin, jos tällaisten toimikuntien työtä ymmärrettäisiin „johtamiseksi“, eikä käytännölliseksi palvelukseksi. Mutta kai sen jokainen ymmärtää? Pitäisi ainakin.

Muuten luulenkin nämä asiat tulevan käsitellyn alaiseksi ensimmäisessä yleisessä edustajakokouksessa.

Sitten on eräs toinen kysymys, jossa on vähän erchdytty, on hajoitettu voimia epäkäytännöllisellä tavalla. Tällä tarkoitan sitä, että on yli voimain perustettu uusia puoluelehtiä. Tästä on jo aikoinaan paljonkin väitelty, enkä muutenkaan halua sen perusteita penkoa, mutta sivumennen, yleisessä silmäyksessä, ei voi olla lukuunottamatta sen heikentävää vaikutusta yleensä. Tässä suhteessa olisi pyrittävä enemmän varmemman, kuin kovin laajan tykistön luomiseen, sillä sanomalehdistö ja muu puoluekirjallisuushan se on koko järjestön voiman ulkonainen ilmaus. Mutta, kuten sanottu, tehty on tehtyä — ja ehkäpä jo pahimmat vaarat ovatkin ohitse — kysymyshän on nyt vaan eteenpäin menemisestä ja menneisyyden kokemukset olkoot siinä ohjeena.

Tulevaisuus on sosialidemokratian! Se pitää paikkansa Amerikan suomalaisiin nähden. Se aika on jo mennyt, jolloin kaikenlaiset porvarikätyrit olivat sen henkisinä holhoojina. Suomalaisesta siirtolaisesta on tullut luokkatietoinen työorja. Taaksepäin ei enää voida mennä, vaan eteenpäin. Sen tietää „tosisuomalaisten“ kurja joukko ja siitä se äläkkä heillä.

Nämä „tosisuomalaiset“ ovat muuten toiminnallaan osoittaneet, mihin suuntaan sitä on suomalaisen sosialistiliikkeenkin toimintansa kohdistettava. — Mihinkä he kohdistivat? Suoraan Yhdysvaltain hallitusviranomaisiin, sen maan kapitalistien voimarattaisiin. Mihin on sitten sosialis-

tien kohdistettava? Suoraan sen maan työtätekevän luokan voimaratkaisiin. Kun he kokouksillaan ja adresseillaan puhuvat „suuren tasavallan kansalle“, tarkoittavat he sillä kapitalistiluokkaa. Mutta kun sosialistit puhuvat kansasta, tarkoittavat he sillä suurta nousevaa Yhdysvaltain työväenluokkaa.

Suomalaisten sosialistien ainoa perusta on Amerikan nouseva työväestö. Siihen sen täytyy suhtautua ja siinä on sen tulevaisuus. Mitään erikoista kysymystä „emämaan“ s. o. Suomen ja sen suhteesta käytännöllisessä merkityksessä ei voi olla olemassa muussa kuin siinä ymmärryksessä, mitä sosialidemokratia kansainvälisenä liikkeenä on, ja kielellisessä yhteydessä, sosialistisen kirjallisuuden hankinnassa.

Mutta se onkin tosi suuri tehtävä ja suomalaisilla on kunnia seistä luokkarintamassa siinä kansassa, jonka maa nykyään, nopeammin kun muut, kulkee kohti sosialistista vallankumousta. Tehköön se tämän tehtävänsä tinkimättä, lunastaakseen rehellisen suomalaisen nimen takaisin sen maan järjestyneeltä työväestöltä, jonka etuja se ennen oli valmis luokkatiedottomana polkemaan.

Puoluetervehdyksellä

E-meli Parras.

MUISTOJA LÄNNESSÄ OLOSTANI.

Valtavimpia muistoja niiltä ajoilta, jotka vietin A. S. S. osastojen keskuudessa, on yhteenkuuluvaisuuden ja toveruuden tunne. Kai se orpous, jota jokainen siirtolainen tuntee, lähentää lähemmäs siirtolaistoverit, kun sitävastoin paikallisoloissa on sellainen toveruus harvinaista.

Kiertäessäni yli Amerikan tein melkein kaikkialta sa-

man havainnon. Siksipä jatkettaessa sosialistista valistustyötä yhtä lujien toveruussiteiden vallitessa on taantumuksen mahdotonta saada jalansijaa sosialidemokratisessa taistelurintamassa. Muutamissa seuduin olivat kylläkin toveruussiteet alkaneet höltyä ja eripuraisuuden siemen itää, siksi että joidenkin tovereiden suuri minus tahtoi liiaksi suurta johtajavaltaa. Mutta sellaiset heikkoudet ovat voitettuja, jos jokainen yksilö muistaa johtaa ainoastaan toisiin yhtyen ja myöskin samalla pitää huolta itekasvatuksestaan, sillä joka yksilön täytyy myös, samalla kun hän ulospäin toimii, huolehtia omasta itsestään, kasvattamalla henkistä minäänsä. Kun se tehdään, jäävät myös turhat personapolitikat unhoon.

Suurimpana erimielisyyksien synnyttäjänä oli se naisosastokysymys, jota luullakseni ei vielä kukaan ole tyydyttävästi ratkastu, mutta toivottavasti ensi yleinen edustajakokous peruuttaa hibbingiläisen päätöksen niiden suhteen, koskapa jo amerikalaisetkin pitävät ne hyödyllisinä ja ovat suostuneet naisten klubien perustamiseen.

Hibbingin päätös on peruutettava, jos tahdotaan, että naiset kehittyvät itsenäisiksi ja samalla täydellisiksi sosialidemokrateiksi. Ihmisen naisten järjestöjä on herätystyö puolinaista ja kuitenkin on naiset saatava mukaan sekä luokkatietoisesti valveille.

Kun yhä edelleen lujien toveruussiteiden vallitessa työkennellä ja naisten järjestöt y. m. sellaiset osastot, joista kehitykselle on hyötyä, sallitaan nousta toimintaan, on varmaa, että ennen pitkää ovat Amerikan suomalaiset liittyneet sosialidemokratiseen puolueeseen, taistellen siinä osastossa, mikä kunkin yksilön periaatteiden ja taipumusten mukaan on

hüntä lähinnä. On koetettava kaikilla mahdollisilla keinoilla saada jokainen mukaan taistelemaan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi, vaan se ei tapahdu niinkauan kun järjestykselle asetetaan sulkuja. Pois siis kaikki esteet, joita hajaannuksen pelossa on tehty ja sijalle toiminnan vapaus, niin varmasti voitto on meidän.

Suomen esimerkkejä järjestymistyössä on noudatettava ja ne eivät ole mahdottomia, jos vaan tahdotaan niitä käytännössä toteuttaa. Koskapa kaikkialla kelpaa Suomi esimerkiksi, niin miksi eivät suomalaiset sitte siellä itse voi edellä toisia kulkea ja valonviittaa johtaa.

Lähempi vuorovaikutus kotimaan kanssa ei olisi haitaksi. Se voisi mielestäni parhaiten tapahtua siten, että jokainen osasto valitseisi joitakin henkilöitä, jotka ottaisivat velvollisuudekseen seurata Suomen tapahtumia ja käytännöllistä toimintaa, vaikkapa sanomalehtien kautta. Erityinen kirjeenvaihtajakin, joka sikäläistä toimintaa Suomessa oleville selostaisi, ei olisi hullummaksi valita.

Kaikissa vaiheissa yksimielistä toimintaa toivottaen, sillä ainoastaan „yksimielisyys on voimaa.“

Puoluetervehdyksellä

Hilda Sikanen.

MARTIN HENDRICKSON.

Ei ole nykyään toista miestä järjestössämme, joka olisi niin kovat kokenut, niin monet vaivat ja helteet kestänyt, vainot ja pilkat kärsinyt sosialismin ja Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön palveluksessa kuin Martin Hendrickson. Hän on todella „sotavanhus“ liikkeessämme, mutta ei siinä merkityksessä, että hänet olisi tähänastinen taistelu voimatto-

MARTIN HENDRICKSON.

maksi vanhentanut, saamattomaksi kangistuttanut. Päinvastoin on „Martti“, jolla nimellä hän toveripiireissä yleisesti tunnetaan, vielä täydessä taistelukunnossa, ehkä parhaimmillaan, ja puuhailee nykyään täydellä todella henkisen asevarastonsa perinpohjaisempaa lisäämistä ja uudistamista, voidakseen vielä antaa monta navakkaa iskuja vastustajillemme ja monta hyvää opetusta omillemme.

Koska yleensä „nuoremmalla polvella“ näkyy olevan taipumus kohtelemaan järjestön vanhoja „sotaratsuja“, kuten Marttiakin, tavalla, joka ei juuri todista arvonantoa, ja koska luullaksemme tällainen kiittämätön kohtelu johtuu Martin ansioiden tuntemattomuudesta, niin olemme katsoneet olevan „oikein ja kohtuullista“ Nuijassa julkaista lyhyen selostuksen hänen tähänastisista elämänvaiheistaan puoluetoverienden tiedoksi.

Martin Hendrickson syntyi Kivijärvellä Viipurin läänissä v. 1872. Kävi suutarinopin Saarijärvellä. Siirtyi sitte Amerikkaan 17-vuotiaana (1889). Täällä teki hän ensin kivityötä Massachusettsin ja Mainen valtiossa. V. 1894 muutti Bostoniin, jossa alkoi harjottaa omaa ammattiaan, olleen ensin työssä muilla ja vuodesta 1895 harjottaen omaa liikettä.

V. 1897 teki Hendrickson matkan lännelle terveytensä vuoksi. Joitakuita kuukausia lännellä oleskeltuaan palasi hän takasin Bostoniin. Siellä meni hän naimisiin 1898.

Ennen sosialistiksi „kääntymistään“ oli Martti innokas raittiustyöntekijä. Kuuden vuoden ajan kuului hän jäsenenä A. S. K. Weljeys-Raittiusseuraan; perustipa m. m. raittiusseuran Vinal Haveniin, Mainen valtiossa sekä toisen Bostoniin.

Ensimmäisen sosialistipuhujan sanoo Martti kuulleensa Bostonissa v. 1896. Seuraavana vuonna hän jo piti Bostonin raittiusseurassa ensimmäisen luokkatunnetta käsittävän puheensa, sillä seurauksella, että puhe — keskeytettiin.

Vuonna 1899 saapui sitte Amerikkaan Suomesta t:ri A. F. Tanner, joka alotti sosialismin levittämistyön Amerikan suomalaisten keskuudessa. Hendrickson seurasi Tannerin luennoita, joita tämä piti useassa eri paikassa Idän valtiossa.

V. 1900 perustettiin sitte New Yorkiin Amerikan suomalainen Työmies, jonka asiamieheksi Hendrickson rupesi, tehden kiertomatkan keskivaltioissa. Tällä matkallaan piti hän kaikkiaan 36 esitelmää ja puhetta sosialismista. Hän sai tällä matkalla, jota hyvällä syyllä voi sanoa Martin tulikasteeksi sosialismin palveluksessa, kokea paljon, sillä maaperä oli vielä „villää“.

Saman vuoden (1900) loppupuolella tuomittiin Hendrickson South Coven, Mass., karpalonpoimijain lakon johtamisesta kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Hendrickson vetosi tuomiosta ja istuttuaan 10 viikkoa Plymouthin vankilassa Massachusetts'issa, pääsikin hän uudessa tutkinnossa saman vuoden marraskuussa vapaalle jalalle.

Vankilasta päästyään Martti siirtyi Michiganin valtion. Siellä sai hän sosialismin takia kärsiä vainoa, joka meni niinkin pitkälle, että kiivaimmat sosialismin vastustajat koettivat jo saada Martin syytteeeseenkin siitä, että hän muka olisi julkisesti lausunut ilonsa presidentti McKinleyn murhan johdosta. Puuha kuitenkin raukesi siihen.

V. 1902 siirtyi Hendrickson sitte Malkosaarelle — siellä käynti kun oli siihen aikaan tšekäläisten sosialistien keskuudessa vähän niinkuin muodissa. Matkallaan sinne toimi

Martti Kurikan „Aika“-lehden asiamiehenä, puhuen samalla sosialismista. Näihin aikoihin perusti hän työväenyhdistykset Hibbingiin ja Duluthiin.

Martin käytännöllinen järki ei kuitenkaan kauankaan saanut tyydytystä Kurikan ihannetouhuista. Noin 5 kuukautta Sointulassa oltuaan palasi hän takaisin sosialistiseen taistelurintamaan, entistä lujemmin vakuutettuna siitä, että valtiollinen toiminta ja käytännöllinen luokkataistelu olivat köyhälistöliikkeen menestymiselle välttämättömiä. Siitä saakka on hän sitte omistanut suurimman osan aikaansa sosialistiseen agitationityöhön.

Vuosina 1904 ja 1905 teki Hendrickson omin päin erittäin vaikean agitationimatkan, saaden taistella samalla kertaa sekä Amerikan suomalaista työväenliittoa että Imatraliittoa vastaan ja puuhaten avustusta Työmiehelle.

V. 1906 Martti sitte teki järjestön lähettämänä erityisen herätysmatkan Wyomingin pimeille perukoille, jossa hän sai koitella voimiaan „unilukkarina“. Että Martin matka ei ollut tulokseton, siitä meillä on todistukset tänäpäivänä.

V. 1907 Hendrickson sitte toimi, kuten tunnettua s. s. järjestön yleisorganiseeraajana, ollen tässä toimessa 9 kuukautta.

Tänä vuonna on hän jälleen kulkenut poikki mantereen lännestä itään pitäen puheita. Martin aikomus on tehdä matka Suomeen lisätäkseen kokemuksiaan ja tietojaan ja palatakseen sitte jälleen takaisin tänne vanhoille „laitumilleen“ jatkamaan tärkeitä herätystyötään kansalaistemme keskuudessa. Ja sitä kyllä, jumala paratkoon, yhä vielä kipeästi kaivataan.

(S. A.)

Köyhyys.

TILASTOTIEDOT köyhydestä eivät ole eivätkä ehkä voikaan olla aivan ehdottoman tarkkoja, ensiksikin sentakia, että ei ole olemassa mitään täsmällistä tai yleistä määrittelyä siitä, mitkä ovat köyhyden rajat; toiseksi, missään maassa ei toimiteta täydellistä virallista tilastoa köyhien luvusta. Löytyy kuitenkin tietoja ja arvioita, joihin voidaan jotensakin luottaa.

Useat tilastot eroavat siinä, mitä ne tarkoittavat sanalla „köyhyys“. Muutamat tilastotieteilijät nimittävät köyhiksi vain niitä, jotka saavat *virallista avustusta*; mutta hehän ovat „almuilla eläjiä.“ Toiset laskevat köyhien luokkaan ne, jotka saavat *minhålaista avustusta hyvänsä*, sairauden, jatkuvan työttömyyden y. m. sellaisten seikkojen takia — mutta hekään eivät lue köyhien joukkoon niitä, jotka ovat satunnaisesti työttömiä tai muuten „kovanonnen lapsia.“ Toiset taas käsittävät tällä venyvällä määrittelyllä kaikkia

niitä, jotka mistä syystä hyvänsä eivät ansaitse kylliksi elämänhyvyyksiä voidakseen elää edes kohtuullisimpien vaatimusten mukaan, jotka vaatimukset eivät suinkaan ole korkeat, mitä tulee nykyisen yhteiskunnan alempiin luokkiin. Tutkiessaan Lontoon työväestön elämää, huomasi Charles Booth välttämättömäksi määritellä tarkemmin mitä on köyhyys, ja laski hän köyhiksi kaikki ne, „joiden täytyy elää alituisessa taistelussa saavuttaakseen tarpeellisia elämän välttämättömyyksiä“; *hyvin* köyhiä olivat hänen määrittelynsä mukaan ne, „jotka elävät kroonillisessa (jatkuvassa) puutteessa.“ Hän sanoo, että „on selvää, että tutkiessa köyhyys-kysymystä, on meidän otettava huomioon ei ainoastaan ne, jotka nauttivat virallista tai yksityistä avustusta, mutta myöskin se suuri armeija, josta tähän luokkaan kuuluvia yhtämittaa värvätään, se armeija, joka aina elää köyhyden rajalla tai sen alapuolella — mitä alhaisimpien vaatimusten mukaan ja uhkaa jäytää koko kansakunnan elinvoimia.“

Köyhäinhoitolaitoksissa elävien luku Yhdysvalloissa oli v. 1903 virallisen sensuksen mukaan 81,764. Mutta tämä on ainoastaan yksi luokka köyhiä. Professori Henderson teoksessaan „Modern Methods of Charity“ laskee yleistä ja yksityistä avustusta nauttivien kokonaisluvun Yhdysvalloissa olevan 3,000,000 eli 25:n osan koko maan väkiluvusta ja noiden köyhien avustuskustannusten arvioi hän nousevan \$200,000,000, joka on 10:s osa kaikissa maan tehtaissa maksettujen palkkojen määrästä. Näitä arvioita ovat pitäneet liian alhaisinakin useat tunnetut asiantuntijat, kuten Charles D. Kellogg ja professori R. T. Ely. Mutta nämä arviot eivät ole tehdyt mr. Booth'in edellämäinittuja köyhyden määrittelyjä silmälläpitäen. Tämän määrittelyn

mukaisesti on Robert Hunter arvioinut köyhien luvun Yhdysvalloissa olevan 10,000,000. Hän kirjottaa asiasta m. m. :

„Tämä ei merkitse sitä, että näin suuri määrä olisi varsinaisessa kurjuudessa; mutta näin paljo ihmisiä nauttii suurimman osan elämästään huonoa ruokaa, ovat huonosti vaate-tettuja ja asuvat puutteellisesti. Arvio on konservatiivinen ja jos perinpohjaisen tutkinnon perusteella tultaisiin siihen tulokseen että se on liian korkea, niin kukaan ei olisi tällaisen tuloksen johdosta enemmän iloinen kuin minä.“

AMERIKALAINEN „KOTI“ SEKIN!

Kahdessa pimeässä, ummehtuneessa huoneessa — jossaikin New Yorkin etukaupunkien vuokratasarmissa — taistelee tämä vaimo epätoivoista leipätaisteluaan, valmistakseen seitsen-henkiselle perheelle jonkunlaisen „kodin“ ja samalla koettaakseen hankkia kokoon tarvittavan vuokran.

Hunter perustaa arvionsa personallisille havainnoilensa, joita hän on tehnyt useissa maan suurimmissa kaupungeissa. Myöskin on hän apunaan käyttänyt hallituksen viralli-

sia tilastotietoja työttömien luvusta v. 1900 ja useiden kaupunkien ja armeliaisuusyhdistysten tilastollisia tietoja. Yksin New Yorkissa oli v. 1897 niiden luku, jotka elivät varsinaisessa puutteessa, 1,387,348 eli 19% New Yorkin koko asukasluvusta. Bostonista kerätyt numerot osottivat, että v. 1903 avustivat yksinomaan kaupungin viranomaiset 136,000 henkilöä eli 20% koko väkiluvusta.

Huolellisesti tarkisteltuaan tilastotietoja useista eri teollisuuskaupungeista, suuremmista ja pienemmistä, tuli Hunter siihen tulokseen, että 6,600,000 henkilöä eli 20% seuraavien suurempien teollisuusvaltioiden väkiluvusta elää köyhyydessä, nimittäin: New York, Massachusetts, Connecticut, New Jersey, Pennsylvania, Ohio, Illinois, Indiana ja Michigan. Jos prosenttimäärä alennetaan puoleen ja sen mukaan lasketaan köyhyydessä elävien lukumäärä muissa valtioissa, joissa useissa on suuria liikekeskuksia, niin ehdottomasti päästään siihen tulokseen, että Yhdysvalloissa elää köyhyydessä 10,000,000 henkilöä. Seuraavat tosiasiat pitää Hunter myöskin erittäin painavina käsiteltäessä köyhien lukumäärän suuruutta Yhdysvalloissa: enemmän kuin 2,000,000 työmiestä v. 1900 oli työttömänä 4—6 kuukautta vuoden ajalla; noin 500,000 miespuolista siirtolaista saapuu vuosittain maahan ja etsivät he työtä juuri niiltä seuduilta, joissa työttömien luku on suurin. Lähes puolet Yhdysvaltain perheistä eivät omista minkäänlaista omaisuutta; enemmän kuin 1,700,000 pientä lasta on pakotettu antautumaan palkkatyöhön silloin kun heidän vielä pitäisi olla koulussa; 5,000,000 naisen täytyy antautua työhön ja noin 2,000,000 heistä työskentelee tehtaissa; mahdollisesti noin 1,000,000 työläistä loukkaantuu tai kuolee

vuosittain työskennellessään; ja noin 10,000,000 nyt elävistä ihmisistä tulee — jos nykyistä menoa jatkuu — kuolemaan keuhkotautiin.

Tämä on kamala kuva todellisesta asemasta kapitalistisessa yhteiskunnassa, meidän „hyvinvoinnistaan“ kersku-

KÖYHYYS KEUHKOTAUDIN SYNNYTTÄJÄNÄ.

Kun nämä lapset — 6—13 vuotisia — pääsevät koulusta, täytyy heidän leikän sijaan tehdä työtä, valmistamalla keinotekoisia kukkia puoliyöhön saakka. Tässä työssä syntyvä pöly on herkkä keuhkotaudin aiheuttaja.

vissa Yhdysvalloissamme! Ja nämä tilastolliset tiedot ovat kootut republikaniselta „hyvältä ajalta“, jolloin asema ei sittekään ole ollut kaikkein kurjin. — —

Mutta ovatko olot paremmat Euroopan kapitalistisissa maissa? Katselkaamme hiukan, mitä yhteiskuntatieteilijät

sanovat esim. Englannista, jota voitaneekin pitää Euroopan edustajana tässä kysymyksessä.

Niiden luku, jotka Englannissa nauttivat varsinaista köyhänapua, on 1,142,537 ja heidän nauttimansa avustuserä määrä nousi lähes 16-milj. puntaan*) v. 1906. Mutta tässä on vaan yksi osa köyhistä, kuten varsinaiset avunauttijat kaikissa maissa muodostavat vain osan köyhien luokasta. Lainaamme tähän muutamia virallisia numeroita, jotka antavat hiukan enemmän tietoja siitä kuinka suureksi köyhien luku Englannissakin kohoaa.

939 henkilöä tuhannesta kuolee omistamatta minkäänlaista omaisuutta ja 961 tuhannesta ei omista edes huonekaluja tai muita sellaisia esineitä 300 puntaa suuremmasta arvosta. (Nämä tiedot ovat n. s. perintöoikeuksien kertomuksista). 862,365 henkilöä, jotka työskentelevät yksityisten ja hallituksen työpaikoissa, eivät saa vuodessa palkkaa yli 40 punnan, joten heidät on laskettava köyhien luokkaan. Charles Booth kertoo, että 1,400,000 henkilöä yksin Lontoossa työskentelee sellaisilla palkoilla, että kaikkein optimistisimpienkin yhteiskuntaolojen tutkijain täytyy myöntää heidän elävän joko köyhyyden rajalla tai sen alapuolella.

Näiden onnettomien todellisesta kohtalosta ei kuitenkaan saa ihan elävää kuvaa niistä numeroista, joilla heidän lukumääränsä esitetään, joten muitakin todistuksia tarvitaan. V. 1902 kuoli Lontoossa yksinään 34 henkilöä nälkään, s. t. s., että heidän kuolemansa syyksi virallisesti julistettiin nälkä. Mutta viranomaiset vain harvoissa tällaisissa tapauksissa ilmottavat todellisen syyn; ja on hyvin tunnettua, että tuhan-

---

*) Punta on noin 5 dollaria (25 Smk.)

sisä kuolemantapauksissa Lontoossa on synnä suoranaisesti ravinnon ja muiden elämävälineiden riittämättömyys ja puutteellisuus. Varsinkin nuoria lapsia kuolee näistä syistä lukemattomat määrät vuosittain. Joka kolmas henkilö Lontoossa (1904) kuoli köyhienkasarmeissa, sairaaloissa tai mielenvikaisten hoitoloissa. Ja kuitenkin useat noista olivat eläessään koettaneet varjella itseään joutumasta yhteiskunnan niskoille. Sen voi huomata esim. siitä, että vv. 1890—91, jolloin heitä kaikkiaan oli 175,852, heistä 14,808 oli aikoinaan kuulunut sairaus- ja apuyhdistyksiin.

Mutta vielä tähänkään ei ole laskettu niitä köyhiä, jotka kaduilla kerjäten pitävät henkeä ruumiissaan. Heidän lukunsa Lontoossa vv. 1902—3 oli 44,899 ja kuolevaisuusprosentti heidän keskuudessaan nousi 18,7 henkilöön tuhatta kohti vuosittain, ja usein oli kuolemansyynä suorastaan se, että eivät onnistuneet kerjätessään saamaan kokoon riittävä määrää ravintoa henkensä pitimiksi.

KÖYHYHDEN SYYT JA VAIKUTUKSET.

Kun nyt olemme nähneet miten tavattomassa määrässä köyhyys vallitsee kapitalistisessa yhteiskunnassa — sillä samansuuntaisia numeroita kuin edelläolevat olisimme voineet esittää kaikista kapitalistisista maista — niin voimme tutustua niihin syihin, joista köyhyys johtuu.

Ehkä täydellisin ja luotettavin tilastollinen tutkimus köyhyiden syistä on se, jonka professori A. G. Warner toimitti v. 1904 ja joka on julkaistuna m. m. äsken ilmestyneessä teoksessa "The New Encyclopedia of Social Reform." Hän on toimittanut tilastollisia tutkimuksia tieteellisiä menettelytapoja seuraamalla ja tottuneiden asiantuntijain

avustamana. Näitä tutkimuksia on pantu toimeen yhteensä 95,845 perheessä Baltimoressa, Bostonissa, Buffalossa, Cincinnatiassa, New Yorkissa, Lontoossa ja 76 Saksan kaupungissa, ja näiden tutkimusten nojalla laadittu taulu sisältää 20 eri syytä köyhyyteen. Syyt ovat sitte jaetut kahteen osaan, toinen osa esittäen ne syyt, jotka ovat henkilön itse aiheuttamia, kuten juoppous, laiskuus j. n. e. Toisessa osassa esitetään ne syyt, jotka ovat aiheutuneet yksilöä voimakkaimmista vaikuttimista, kuten pakollisesta työttömyydestä, loukkauksista, sairaudesta, vanhuudesta j. n. e.

Kun ryhdymme analyseraamaan tämän tilastollisen taulun tuloksia, niin huomaamme heti sellaisia seikkoja, jotka lyövät ehdottomasti pirstaleiksi ne porvarillisten „ihmistenparantajain“ väitteet, että köyhyys johtuu siitä ja siitä ihmisten pahuudesta, kuten juoppoudesta, laiskuudesta, tuhlaamisesta, j. n. e. Taulu osottaa yksilön virheistä johtuneiden köyhyyden syiden käsittävän 21,3% kaikista syistä, kun taas 74,4% köyhyyden syistä johtuu yksilöstä riippumattomista olosuhteista. (5,5% ei ole lajiteltu ensinkään). Tämä tulos vahvistaa eittämättömästi sitä sosialistien väitettä, että nykyiset kurjat olot voidaan parantaa vain muuttamalla yhteiskunnallisia ja taloudellisia olosuhteita.

Entä juoppous, senhän pitäisi olla suurimpana syynä köyhyyteen, raitiussankariemme puheiden mukaan. Hehän ovat lukemattomat kerrat sanoneet, että jos vaan ihmiset lakaisivat juomasta, niin kaikki olisi „all right“! Professori Warnerin tutkimusten tuloksien mukaan 11% köyhyyden syistä johtuu juoppoudesta, joten maailmassa olisi vielä jäljellä 89% nykyisestä kurjuudesta, vaikkapa ihmiset luopuisivatkin väkijuomien käyttämisestä. Yksin työttömyydestä

ja huonoista palkoista johtuu 29% köyhyyden syitä, ja tämä jo osoittaa, että sosialistien vaatimukset valtion avustuksesta työttömille, 8-tuntisesta työpäivästä ja korkeammista palkoista, ovat paljon suuremmasta merkityksestä kuin kieltolaki-vaatimus olisi puolueemme ohjelmassa, mitä tulee köyhyyden syiden poistamiseen. Kun sitäpaitsi puolueemme ohjelmassa on vaatimukset työntekijäin loukkaus-, sairaus- ja vanhuuden-vakuutuksista, ja kun näistä seikoista johtuu 36% köyhyyden syitä, niin me voimme väittää jo ohjelmamme välilläsiikin vaatimuksia toteuttamalla poistavamme 65% nykyisestä kurjuudesta, kun raittiusmiehet voisivat sitä vähentää vain 11%, vaikkapa saisivat kaikki juopot seuroihinsa, ja korkeintaan 28,1 prosentilla, vaikkapa heidän ansiokseen laskettaisiin kaikkien niiden syiden poistaminen mitä mahdollisesti juoppouden kontolle voidaan asettaa.*)

Naistyöläisten köyhyyden syistä voi suurimmaksi sanoa miespuolisen turvan puutteen, jonka mainitaan Warnerin taulussa aiheuttavan 8% köyhyyden syistä.

---

*) Tätä älköön kuitenkaan käsitettävä juoppouden puolustukseksi. Päinvastoin, järempänä tulemme osottamaan, että köyhyys on suureksi osaksi syynä juoppouteen, ja kun me sosialistit siis tahdomme raittiusväestölle osottaa heidän yksipuolisen työskentelynsä tehottomuuden, teemme sen siinä tarkoituksessa, että hekin tulisivat vakuutetuksi meidän ohjelmamme pätevämmyydestä jo yksin väkijuomakäsymyksenkin ratkaisijana; eikä yksikään sosialisti koskaan ole väittänyt, etteikö väkijuomaliikekin kapitalistisessa yhteiskunnassa olisi muodostunut yhdeksi kauheimmaksi nykyaikaisista yhteiskunnallisista paheista ja epäkohdista.

Nämä numerot tunnustetaan yleensä olevan luotetuimpia tilastollisia tietoja mitä köyhyyden syistä on koskaan esitetty, ja mitä pitemmälle niitä tarkastelimme sitä voimakkaammin voisimme osottaa niiden vahvistavan sitä sosialistien periaatetta, että ainoastaan yhteiskunnallisia ja taloudellisia oloja parantamalla voidaan nykyistä kurjuutta poistaa.

Mutta sosialistien lopullinen vaatimus yhteisestä omistusoikeudesta tuotantovälineisiin, maahan ja kaikkiin luonnon antimiin sekä yhteistyöllä saavutettujen rikkauksien tasapuolisesta jakamisesta — „kaikille työtä ja jokaiselle tulokset työstään“ — tulisi vasta täydellisesti lopettamaan köyhyyden ja kurjuuden, sillä tuotannon tulosten nykyisessä epätasaisessa jaossa se on pääasiallinen syy kaikkeen kurjuuteen. Mr. J. G. Godard — teoksessaan „Poverty, Its Genesis and Exodus“ — väittää, että „ihmisten täytyy olla köyhydessä joko sentähden, ettei ole tuotettu kaikille riittävää määrää elämäntarpeita, tai osa niistä on kulutettu hukkaan, tai sitte jotkut ovat anastaneet liian paljon.“ Ja tämä väite on totta, ainakin mitä tulee kahteen viimeiseen kohtaan. Kaikissa kapitalistisissa maissa on elämäntarpeita yllinkyllin kaikille, mutta niitä on karttunut muutamille harvoille niin paljon, että he voivat määrätä miljoonien elämän kurjaksi ja synkäksi, yhtämittäiseksi taisteluksi köyhyyttä ja nälkää vastaan.

Kuinka laajalle koko yhteiskuntaan köyhyyden vaikutukset ulottuvat, selviää m. m. mr. Ira Stewart'in lausunnosta „Massachusetts'in työtoimiston neljännessä vuosikertomuksessa“ (v:ilta 1873). Mr. Stewart oli kahdeksantuntisen työpäivän aatteen isä, ja sanoo hän mainitussa lausunnossaan m. m.:

„Ne problemit, jotka nyt niin vaikeina esiintyvät ihmis-

kunnalle, voidaan ratkaista onnellisesti vasta silloin kun kansan syvät rivit eivät enää ole köyhiä. Köyhyys tekee köyhät köyhemmiksi ja ihmisten itsenäisyyden mahdottomaksi. Se turmelee tuomareita, ministereitä, lainlaatijoita ja valtiomiehiä. Se saa aikaan onnettomia avioliittoja, lyhentää ihmisten elinkautta, ehkäisee oppimahdollisuuksia ja on esteenä edistykselle kaikilla aloilla. Suoranaisesti tai epäsuorasti synnyttää se enemmän kurjuutta ja rikoksia kuin kaikki muut syyt yhteensä. On olemassa paljon lähempi yhteys orjuuden ja köyhyyden välillä kuin useimmat orjuuden vastustajat osasivat aavistaa . . . Työläinen vaistomaisesti tuntee, että jonkunlaista orjuutta on vielä jälellä tai että ihmiset eivät vielä ole vapaita.

„— — — Mutta eikö keskiluokassa löydy köyhyyttä? Kyllä, mutta tavallisesti koettavat he salata köyhyyttään, ja tuollainen menettely on heidän etujensa mukaista, sillä tunnetusti köyhällä ei ole luottoa ja luoton puute sulkee ovet monen tuottavan liikeyrityksen alalle. Useissa tapauksissa on keskiluokan keskuudessa tavattavat yleisemmät elämäntavat käsitettävä vain ylivoimaisina yrityksinä herättää luottoa . . . Hyvin harvat heistä „tekevät rahaa“; useimmat ovat velassa ja ovat pakotetut asettamaan omaisuutensa kiinnitykseen — takeeksi noiden velkojensa maksamisesta, velkojen, „jotka tekevät tulevaisuudessa taakan raskaammaksi liittämällä siihen sen rasituksen, jota nykyisyys ei jaksakaan kantaa.“ Keskiluokan köyhyys ei ole niin silmiinpistävää kuin vain senvuoksi, että heillä on jotakin sen verran, että voivat peittää köyhyytensä.

„Kaikista enimmän kärsivät köyhyydestä naiset. Nainen, jonka täytyy elää omalla työllään, tulee useimmissa

tapauksissa köyhän miehen vaimoksi tai rikkaan miehen leikkikaluksi — ellei pahempaa tapahdu. Yhteiskuntatieteellinen problemi on esim. prostitutionin poistaminen; mutta prostitutionin merkitsee elinehtojen hankkimista. Yhteiskuntatiede, joka kykenee ratkaisemaan tämän problemin, voi lopettaa myöskin sodat, juoppouden, paniikit ja monet muut epäkohdat, jotka nyt vallitsevat yhteiskunnassa . . . Ne kaksi ihmisluokkaa, jotka ovat erittäin altuita juoppouspaheelle, ovat hyvin köyhät ja hyvin rikkaat nuoret miehet . . . Nuoren miehen askeleet valoisaan ja lämpimään kapakkaan eivät aluksi johdu himojen vaikutuksesta, sillä hän ei ole vielä nauttinut kylliksi väkijuomia himojen herättämiseksi; eikä sen vuoksi, että niiden nauttiminen olisi muodinmukaista, sillä hänen palkkansa ei ole kyllin suuri elääkseen tuollaisen muodin mukaisesti; mutta hänellä ei ole kotia ja hän kaipaa seuraa.

„Rikkaiden pojilla ovat kodit ja kaikki mukavuudet mitä rahalla voidaan hankkia. Mutta useissa tapauksissa ei heillä ole mitään tehtävää. Joutilaisuus turmelee heidät, ja suuret rikkauudet tekevät heidän joutilaisuutensa mahdolliseksi. Joutilaisuus lamauttaa ihmistä enemmän kuin mikään muu. Se synnyttää siveellistä ja yhteiskunnallista mädännäisyttä ja rikkaiden juoppous on vain yksi sen aiheuttamista seurauksista.

„— — — Kukaan ei voi olla täydellisesti oppinut, ennenkuin työllä saavutettu kokemus on yhdistetty kirjoihin ja tutkimuksiin, mutta toiselta puolen ei myöskään voi mitään oppia se, jolla ei ole mitään tilaisuutta siihen ja jonka täytyy yhtämittaa työskennellä ankarassa työssä . . . Se on köyhyys, joka pakottaa miehen lainaamaan toiselta, ja rahan käyttämi-

sestä maksettava vuokra on sitä, mitä me kutsumme korkoksi — joten korko on taaskin köyhyyttä.

„Köyhyys ja riippuvaisuus pakottaa myöskin työläiset

RIKKAAN KOIRA JA KÖYHÄN LAPSET.

myömään työvoimansa halvasta hinnasta niille, jotka omistavat maailman liikatuotannon tulokset, ja juuri tämä tosi-seikka merkitsee sitä, että köyhyys ja kurjuus ei tule koskaan poistumaan, niin kauan kuin nykyinen palkkajärjestelmä ja

kapitalistinen vapaakilpailu on olemassa. Sillä niin kauan kuin osan ihmisistä on pakko myödä työvoimansa toisille, niin kauan voivat nuo toiset — jotka omistavat työvälineet — pakottaa tuon kaupan tapahtumaan sellaisilla ehdoilla, että työvoimansa myöjien täytyy elää jatkuvassa köyhyydessä ja synnyttää maailmaan uusia tulokkaita, jotka syntymästään kuolemaansa saakka elävät sellaisissa olosuhteissa, että heidän on pakko olla elinkautisia palkkaorjia.”

On siis selvääkin selvempää, että kaikki porvarilliset armelaisuustouhut ja muut samanlaiset yritykset köyhyyden poistamiseksi ovat turhia. Lopullisesti voidaan köyhyys poistaa vain palkkajärjestelmän täydellisellä hävittämisellä, joka on Sosialistipuolueen äärimmäinen vaatimus. Mutta mitä köyhyyden lieventämiseksi voitaneekin mahdollisesti tehdä jo nykyisen järjestelmän aikana, voi se tapahtua ainoastaan sosialistisen puolue toiminnan avulla kauppaloiden, kauntien, kaupunkien ja valtioiden politillisissa taisteluissa ja työväestön taloudellisen järjestymisen avulla eri ammatti- ja teollisuusaloilla.

Turhaa on köyhien ja kurjien odottaa pelastusta niiltä, jotka heidän köyhyytensä kustannuksella kasaavat itselleen rajattomat määrät tämän maailman hyvyksiä. Turhaa on niiden, jotka nykyisen kurjuuden tuntevat ja sen poistamiseksi työskentelevät, toivoa näkevänsä ponnistustensa hedelmiä, niin kauan, kuin he lakasevat luudalla meren aaltoja, jollaista turhaa työtä tekevät kaikki ne uudistusten ja parannusten harrastajat, jotka koettavat seurauksia poistaa, mutta eivät ensinkään kajoa syihin, joista nuo seuraukset johtuvat — ja joista kansan alempien kerrosten keskuudessa vallitseva köy-

hyys on pääasiallisimpana syynä melkein kaikkien nykyisen yhteiskunnan paheiden ja epäkohtien olemassaoloon.

Kaikkien yhteiskunnallisten uudistusten harrastajain ja kaikkien yhteiskunnallisista epäkohdista kärsivien olisi yhdyttävä sen armeijan riveihin, jonka päämäärä on täydellisesti hävittää kaikkien paheiden alkujuuri, kapitalistinen järjestelmä, rakentamalla sen sisälle uuden paremman järjestelmän — sosialistisen yhteiskunnan, jossa ei tulisi olemaan köyhiä eikä rikkaita, ei kurjuutta eikä ylellisyyttä, mutta kaikki olisivat työläisiä ja jokainen saisi täyden tuloksen työstään.

T. H.

ROBERT HUNTER, yhteiskuntatieteilijä, syntynyt Terre Hautessa, Ind. (Debsin kotikaupungissa) v. 1874, suorittanut maisteritutkinnon Indianan yliopistossa v. 1896. Siitä lähtien työskennellyt väsymättömästi kaikkeinlaisissa yhteiskunnallisissa reformipuuhiissa, kunnes v. 1907 liittyi sosialistipuolueeseen. Tuottelias kirjottaja. Huomattavin hänen teoksistaan on „Köyhyys“ (julkaistu v. 1904), josta edelläolevaan T. H:n kirjoitelmaan on lainattu joitakin kohtia.

JOSEPH MEDILL PATTERSON, chicagolaisen miljonerin, Chicago Tribune-lehden entisen omistajan poika; joka kolmisen vuotta sitte herätti suuren hälinän Chicagon porvaripiireissä eroamalla kaupungin yleisten töiden kommissionerin toimesta ja liittymällä sosialistipuolueeseen. Hän on vielä nuori mies, noin 30 vaiheilla, mutta on jo emättänyt saada tärkeitä luottamustoimia puolueessa; toimitti m. m. viimeisen vaalitaistelukäsikirjan.

Öli-ihminen.

— „*JOLLEMME pääse aaseista, särkivät ne mölilläään tasavallan*“ — sanoo kuuluisaksi tullut englantilainen sosialistikirjailija Bernard Shaw, tarkoittaen sosialistista tasavaltaa.

Shaw'n parannusresepti yhteiskunnalle on lyhyesti seuraavanlainen:

— „*Täytyy luopua siitä luulosta, että ihminen semmoisenaan kuin hän nyt on ilman muuta kykenee edistymään.*“ — Yhteiskunta ei voi tulla sivistyksen ja taloudellisen tasa-arvoisuuden yhteiskunnaksi ilman vallankumousta. Mutta minkälaiset ihmiset kykenevät tekemään vallankumouksen, joka takaa pysyvän taloudellisen tasa-arvoisuuden? Sen tapaisetko kuin ne nykyään ovat? Ei! Jos mieli uuden yhteiskunnan olla entistään paremman, täytyy sen perustana olla paremmat sivistys- ja siveysperiaatteet kuin nykyään ihmisillä on. Mutta tuohon korkeampaan päämäärään nykyinen enemmistö ei kykene edes pyrkimäänsäkään.

— „*Me emme tule pyrkimään tuohon päämäärään, sillä meillä ei ole kylliksi tarmoa.*”

Me emme siis kykene suorittamaan paremman yhteiskunnan ehtona olevaa vallankumousta tällä sivistysasteellamme. Ja, jos sellainen ihme tapahtuisi, että „aasi”-sivistysasteella oleville voitaisiin sosialistinen yhteiskunta rakentaa, „aasit mölinällään” sen ennen pitkää särkisivät.

Kansojen nykyinen sivistys ei lupaa kerrassaan mitään, eikä se ole juuri minkään arvoinen. Sitä kuvataan muun muassa Napoleonin lauseella: — „*Ihmiskunta on paljon harmia tuottava koiralauma, jota korkeintaan kamattaa käyttää ajometsästykseen.*” Niinkauan kun ihmisten yksityistä ja yhteiskunnallista toimintaa ohjaavat nykyiset himot, ei vallankumousta tule tapahtumaan, ja, jos se tapahtuisi — „*ihmiset palaavat himoilleen.*” — Tulemme jälleen siihen, mistä läksimmekin. Sitä syystä, kun ihmiset eivät tahdo, heillä ei ole tarmoa tahtoa luopua himoistaan — „*sosialistien unelma särkyy tuotantokeinojen järjestämisestä sosialististen periaatteiden mukaan.*” — Sillä — „*roskaväki ei osaa hallita eikä liioin anna kenenkään muun hallita.*” — Uuden yhteiskunnan koossa pitäjäksi ja jo vallankumouksen tekijäksi tarvitaan — „*yli-ihminen.*” Ellei häntä aikoinaan hankita — „*kuluu 'elämän voima' loppuun vallattomassa heikossa.*”

„Yli-ihminen” on ainoa toivon tähti ja hänen kasvattamisensa ainoata oikeata ja todella vallankumouksellista toimintaa. Tuon „yli-ihmisen” puutteessa ovat yhteiskunnat pysyneet alhaisella sivistysasteella. — „*Ei mikään yhteiskunta ole vielä koskaan päässyt ylemmäksi niitä alkuasteita, jolloin sen riidanhalu ja kühkö saattoi sille mahdolliseksi*

muodostaa kansakunnan ja sen rahanhimo auttoi sitä kehittämään kauppasivistyksen. — Muuttuneet ulkonaiset olot eivät muuta henkistä ihmistä. — *„Samalla kun me olemme laatineet lakeja ja rakentaneet koneita henkinen ihmistemme ei ole muuttunut.“*

„Yli-ihminen“ on siis hankittava.

„Yli-ihmisen“ vanhemmiksi valitaan ruumiillisesti ja henkisesti terveimmät. Siittäminen tapahtuu vapaarakkauden perusteella tai oikeammin velvollisuudesta elämänvoimaa kohtaan. Yhteiskunnan tulee huolehtia lasten kasvatuksesta ja äidin palkitsemisesta. Rohkeasti, vähääkään välittämättä dogmatiikka-moralistien vikinästä sanoo Shaw: — *„Jos nainen voi huolellisesti valitsemalla isän synnyttää kansalaisen, jolla on hyvät aistimet, terveet elimet ja kunnollinen ruuansulatus, pitäisi hänelle suoda riittävä palkkio tuosta luonnollisesta palveluksesta, jotta hän suostuisi toisenkin kerjan tekemään samoin.“*

Lapsenteko on järjestettävä sääntöperäiseksi, ettei — *„yksityinen vapaaseen kilpailuun perustuva lapsien tuottaminen saisi työntää maailmaan raukkvoja.“* — Yhteiskunnan toimesta harjotettavaan sääntöperäiseen lapsien tuottamiseen pyrkiessä sopisi kokeeksi perustaa lapsentuotto-osakeyhtiöitä „yli-ihmisen“ siittämistä ja kasvattamista varten.

Olkoon, että Shaw on sosialisti, mutta sitä ihmiskunnan kehityshistorian liikkeelle panevaa voimaa, jonka tutkimiseen ja selvittämiseen Marx on elämänsä työn uhrannut ja jonka työn takana hän vielä tänä päivänä seisoo voittamattomana jättiläisenä, sitä kehityksen voimalähdettä ei Shaw tajua tai sitte sivuuttaa hän sen ylimielisesti.

Shaw'n käsitys yhteiskunnallisesta vallankumouksesta

on platonilaisista ajatuksista lähtevä ihanteellisen filosofian kaunis ja rohkeasanainen parannussaarna „pahan“ maailman „pahoille“ ihmisille. Perus-ero kaunokirjailija Shaw'n ajatusten ja yhteiskuntatieteilijä Marxin välillä on siinä, että Shaw kaikesta yhteiskunnan sättämisestään huolimatta jättää kurjuuden perussyyn yksilöön, hänen tahdonvoimansa puutteeseen, josta myös johtuu, että hänen täytyy hankkia kokonaan uusi ihmisluonto ennenkuin yhteiskunta on parannettavissa. Marxin mukaan taas kurjuuden perussyyt ovat yhteiskunnallisessa maaperässä, etupäässä tuotantotavassa. Ihmisen tahtomisenkin suunnan ja voiman määräävät ne suhteet, joissa ihmiset ovat kulloinkin vallitsevaan tuotantotapaan.

Shaw väittää kuten Richard Wagner ja kaikki uskonnolliset yhteiskuntapuoskarit: — „ihmiset eivät tahdo pyrkiä tuohon korkeampaan päämäärään“. — Sellainen väite todistaa, etteivät sen tekijät tunne sitä historiallista vaikutinta, joka panee ihmiset tahtomaan ja juuri niin ja niin tahtomaan. Jos Shaw voisi katsoa syvemmälle sen joukon sielunelämään, joka muodostaa sosialistisen liikkeen voiman, näkisi hän todistuksia ihmisten pyrkimyksestä korkeampaan päämäärään. Todistaa tahdonpuute sanomalla: — „ei ole tarmoa tahtoa“ — on samaa kuin sanoa: voimaton on voimaton siksi kun hänellä ei ole voimaa, joka on joutavanpäiväinen sanansaivarrus.

Mikä on sitte vienyt ihmisiltä tarmon tahtoa? Koneet; koneisiin perustuva suurteollisuus ja sen kanssa rinnan voimakkaaksi keskitetty valtiomahti. Mutta ne ovat riistäneet ainoastaan yksilön tarmon. Kehittyneen työnjaon ja jättäiskoneiden suurteollisuus ja sitä vastaava valtiomahti tap-

pavat nykyään viimeisiä jätteitä yksilön tarmosta, mutta samalla ne kasvattavat joukkotarmoa, sitä voimaa, joka ei ainoastaan *kykene* tahtomaan, vaan joka on *pakotettu* tahtomaan pyrkiä ylöspäin. Tämä joukkotahto ja -tarmo se on, jonka tuntemattomuus saattaa Shaw'n epätoivoon ihmiskunnan pelastuksesta muuten kuin „yli-ihmisen“ avulla. Shaw ei ole jaksanut tunkeutua marxilaiseen käsitykseen höyryn, sähkön ja teräksen vallankumouksellisista ominaisuuksista, ei näe tuotantovälineiden yhteiskuntaa, ihmisiä ja ihmisten keskinäisiä suhteita muuttavaa mahtia. Hän näkee yhteiskunnan näyttämöllä ainoastaan yksilöitä, voimattomia, väkivaltaisia, raakoja ja likaisten himojen sokeasti ohjaamia yksilöitä. Nykyisen yhteiskunnan ylös pyrkivä henkinen mahti, köyhälistön heräävä luokkasielu on hänelle hämärä käsite, ja siksi hän ei jaksaa sen tahtoon ja tarmoon uskoa.

Tämä, köyhälistön luokkasielu, tulee sitä voimakkaammaksi, mitä ahtaammaksi yhteiskunnan taloudellinen kehitys puristaa yksilön tahdon voimisen rajat. Samalla tämä puristus muuttaa yksilön tahdon liikkumisalueen. Ennen suurteollisuutta ja omaisuuden keskittymistä yksilön tarmo tahtoa oli suurempi kuin nykyään. Mitä hän silloin tahtoi ja mitenkä hän käytti tarmonsä toteuttaakseen tahtonsa? Hän tahtoi välittömästi taloudellisia etuja ja käytti tarmonsä suoriutuakseen voittajana yksilöiden keskenään käymässä taloudellisessa taistelussa. Hän tahtoi ja taisteli juuri niin, ei sentähden että häntä olisivat siihen ajaneet sisäiset vaikuttimet, vaan vallitseva tuotantotapa pakotti ja opetti hänet juuri niin tahtomaan, jos mieli elämäntaistelussa suoriutua voittajana. Nyt hän ei enää tahdo tuolla tavalla: hän ei enää halua voittaa yksinään eikä etsi taloudellista voittoa välittömästi. Hän

tahtoo yksityisen edun sijaan luokkaetua ja vapaassa kilpailussa saavutettujen välittömien taloudellisten voittojen sijaan valtiollista valtaa. Hän ei tahdo nyt luokkaetua sentähden, että yksityiset ei enää hänen luonteelleen sopisi, vaan siksi kun tuotantovälineiden kehitys on vienyt yhteiskunnan taloudelliset taistelut asteelle, jossa yksilö ei kykene mitään voittamaan. Siis saavuttaakseen yksilötunsa hän on pakotettu tahtomaan luokkaetua. Hän ei etsi valtiollista valtaa sentähden, etteikö taloudellinen voitto vieläkin olisi hänen päämääränsä, mutta siksi kun kansan enemmistön taloudelliset oikeudet ovat siirtyneet valtiollisen vallan taakse.

Tahtomisen muuttamista ei ihmisiin ole käynyt mikään „yli-ihminen“ istuttamassa, vaan on heidät pakottanut niin tai näin tahtomaan se taloudellinen kehitys, joka on muuttanut yksilön suhdetta yhteiskuntaan ja toisiin yksilöihin. Se kehitys se tulee edelleenkin määräämään, mitä he tahtovat ja mitenkä he tahtovat. Ja missä kerran on jatkuvaa joukko-tahtoa, sinne ilmaantuu myös tarmoa, sillä oikeastaan joukko-tahto on tarmon isä. Ne suhteet, jotka ihmisen tahtomista muuttelevat, opettavat myös keinot, joilla tahto toteutetaan. Kysymys voi siis olla ainoastaan siitä ajasta, jonka vaistomaisen tahtominen tarvitsee, kehittyäkseen tiedoksi keinoista, joilla se päämääräänsä pääsee.

Voivatko siis vallankumouksen suorittaa muut kuin erityisen siitos- ja kasvatusjärjestelmän avulla hankitut „yli-ihmiset“? Voivat ja ovat vielä pakotettujakin sen tekemään aivan tavalliset ihmiset. Siveellisesti oikeutettuja vallankumouksen tekijöitä taas ovat kaikki ne, jotka tuntevat ihmisen henkisen ja ruumiillisen parannuksen tarpeen. Mitä selvemmin he sen tajuavat, sen kelvollisempia vallankumouk-

sentekijöitä he ovat. Siitä voivat olla eri mieltä ainoastaan moralistit, mutta eivät yhteiskuntatieteilijät.

Moralisti ei tavallisesti ole syiden tutkija, vaan seurausten saivarteleva räpäijä, jonka pyhäkoulusiveys ei salli tutkia yhteiskunnan pohjakerrosten sielunelämää niin syvälle, että näkisi pelastuksen kaipuun olevan suurimman siellä, missä alennus on syvin. Yksinkertainen johdonmukaisuus kuitenkin sanoo, ettei kukaan tunne rikosta ja siitä seuraavia kärsimyksiä niin hyvin kuin se, joka on ne kärsinyt. Jos hirtetyksi tuomittu saisi päättää, ei koko maailmassa olisi hirttolavoja. Jos yhteiskunnan kurjinta likaa ja kärsimyksiä osaksensa saaneet saisivat päättää, ei koko maailmassa olisi kurjuuteen ja likaisuuteen painavia syitä. Niin paljon on näissä „sivistyneiden“ ja moralistien halveksimissa vielä henkistä hyvää jälellä.

Miksikä nämä enimmäen kärsineet eivät sitte tarmokkaammin näytä haluavansa nousta, jos heissä kerran on voimakas pelastuksen kaipuu? Ne eivät voi yksilöittäin nousta: nykyisessä yhteiskunnassa kukaan yksilö ilman joukkoturvaa ei voi mihinkään nousta. Joukkonakaan he eivät vielä voi nousta, kun heidän pelastuksen kaipuunsa on vielä pienen vähemmistön kaipausta. Ne, jotka eivät kärsi niinkuin he kärsivät eivätkä tunne niinkuin he tuntevat, estävät heidän nousemistaan.

Meillä on vielä liiaksi paljon puolivillaista väkeä, jotka vasta torkkuen ja haukotellen istuvat kapitalismin yhteiskuntakoulun ensimmäisellä luokalla. Meillä on puolikansanvaltaista äpärafilosofiaa, joka lajittelee ihmisiä hyviin ja huonoihin luonteesiin, koettaen keinotekoisesti suojella hyviä ja tikkua ristiin panematta antaa huonojen hukkua ja tukehtua

yhteiskunnan pohjamutaan. Nämä harmaat puolivillaiset, jotka eivät tunne olevansa huonoja eikä hyviä, ei kärsiviä eikä kärsittäjiä, ovat vielä enemmistönä ja siis määräämässä, kenen tahto on oikean tahtomista. Meillä on puolivillailisten väritöntä „keskitien“ äpäramoraalia, jota poroporvarien, „heränneiden“ vanhainpiikain valkonauhayhdistysten ja saarnastuolien suosittamana kaupataan tukussa ja vähittäin yliopistoista lähtien markkinatoreille asti. Tämä äpäramoraali panee vielä enemmistön, katse omaan itseensä jännitettynä, „varovasti“ elämänaskelia ottamaan, ettei vain „lankeaisi.“ Voipi olla, että tuo äpäramoraali kykenee tekemään ihmisestä „kultaisen keskitien“ kulkijan, horjahtamattoman elämäntien nahjustajan, joka tekee tai tekemättä jättää, aina sen mukaan miten moraaliviisari milloinkin näyttää, mutta moraalittomuuden perussyiden tutkijaa hänestä ei koskaan tule. Siksi hän sivuuttaakin moraalittomien kärsimykset puolivillaisille ominaisella olkapään nykäyksellä tai huokauksella maailman pahuudesta.

Tuo puolivillaisuus häviää kuitenkin sitä mukaa kuin kapitalismi ehtii tätä herrasväkeä siirtää varsinaisen köyhälistön luokalle ja siellä jonkun aikaa kouluuttaa. Silloin kun nämä yksilötarmostaan ja moraalistaan pöyhkeilevät ihmiset sinne tulevat, häviää heiltä siellä yksityistahto sekä -moraali ja joukkotahdon ja joukkomoraalin tarve selviää heille. Silloin he kykenevät yhteiskunnalliseen vallankumoukseen, vaikkapa heistä ei vielä olisi ehtinytkään tulla „yli-ihmisiä“.

„Ihmiset palaavat himoilleen“ — väittää Shaw. Se on totta. Mutta totta ei ole, että ihmisen himot ovat aina samat. Sadankin vuoden perästä ne jo ovat paremmat tai huonommat ja voidaan ne tyydyttää aivan toisella tavalla.

Himo on himo „ijankaikkisesta ijankaikkiseen“, mutta sen luonne ja tyydykkeen laatu muuttuvat säännöllisesti. Ihmisen himoja ei voida ollenkaan poistaa. Jokainen, ken sitä yrittää, taistelee tuulimyllyjä vastaan. Mennessään liian likelle sen siipeä pidättämään lyö se hänet pyöröryksiin. Himot eivät poistu, ne voivat ainoastaan jalostua. Jalostaa niitä voidaan poistamalla tarve sekä tilaisuus himojen väärinkäyttämiseen: tekemällä yhteiskunnallista maaperää sellaiseksi, jossa ihminen voipi palvella kauniimmalla tavalla samoja himoja, jotka ennen johtivat hänet raakuuteen ja likaiseen hekumaan. Moralistien jatkuva erehdys ja joka päivä uusiutuva pettymys johtuvat juuri siitä, kun he koettavat ihmisistä poistaa himoja, sen sijaan kun niitä pitäisi kiihottaa ja ohjata uusille urille. Siksi moralistien taistelu maailman parantamiseksi on toivotonta, ylimieliseen kerskailuun ja isälliseen nuhteluun tyytyvää saarnastuolipuhetta, joka ei kaipaakaan muuta kuin tunnustusta. Ja puolivillaiset, näyttääkseen toistensa silmissä paremmilta kuin itse tietävät olevansa, kruunaavat ja kukittavat moralistin suurimmatkin typeryydet, kunhan niiden nimenä vain on: moraalialle kansalle.

Yhteiskunnallista vallankumousta tänäpäivänä suorittavan köyhälistön himot jalostuvat tässä taistelussa niin, ettei se tunne tarvetta särkeä sosialistista tasavaltaa saadaksesen palata sadan vuoden takaisille himoilleen. Himojen jalostuminen näyttäytyy kuitenkin selvemmin vasta silloin, kun on saatu tilaisuuksia himojen tyydyttämiseen kauniimmalla tavalla.

„Roskaväki ei osaa hallita“ — on kaikkien porvarien ja idealistien järkähtämätön usko — vaikka tämän „roska-

väen" hallituskyyttömyydestä ei kellään olisi oikeutta sanoa sanaakaan, sillä tämä „roskaväki" ei vielä koskaan ole saanut vallassa olla muuten kuin tilapäisellä nyrkkioikeudella. Ainoa suurisuuntaisempi yritys on Parisin kommunihallitus, ja siinä tämä „roskaväki" hallitsi niin hyvin, että niissä oloissa tuskin olisi „yli-ihminen" paremmin hallinnut. Sinä päivänä kun vallankumouksellinen köyhälistö pääsee valtaan, osaa se kyllä itsellensä välttävästi hallita, omien nostattamiensa luottamusmiesten kautta. — Sitäpaitsi, nykyäänkään ei enemmistön tyhmyys ole vähemmistön vallan ehto ja oikeus, vaan pitävät vähemmistöä vallassa ne yhteiskunnalliset voimasuhteet, jotka vallan takaavat aina sille luokalle, joka ne omistaa.

Aivan samoin kuin kaikki toisetkin idealistit, jotka ovat ottaneet urakakseen hankkia yhteiskunnalle uuden ihmisluonnon, tekee Shaw'kin historiallisen erehdyksen sanoessaan: — „*Ei mikään yhteiskunta vielä ole päässyt ylemmäksi mitä asteita, jolloin sen riidanhalu ja kiihko saattoi sille mahdolliseksi muodostaa kansakunnan ja sen rahanhimo auttoi sitä kehittämään kauppasivistyksen.*" — Olkoon, että kansakuntien synnyttäjänä on ollut riidanhalu ja kiihko, mutta jo riidanhalua ja kiihkoa synnyttämään on tarvittu joku voima. Se voima on: taloudelliset edut. Nämä edut ne ovat, jotka ovat sulattaneet eri heimot suureksi kansakunnaksi, liittäneet vapaasti kilpailevat kapitalistit kansainvälisiksi trusteiksi ja rakentaneet mahtavan valtion. Mutta kapitalismin kanssa rinnan kehittyä sen vastakohta, palkkatyöläisten luokka, joka käyttämällä kapitalismin keskittämää valtiomahtia aseenaan tulee vihollisensa kukistamaan. Kauppasivistyksen vihollinen on siis kasvanut rinnan itsensä kauppasivistyksen kanssa.

Köyhälistön henkiset pyrkimykset ovat kauppasivistyksen hävittäjät: niistä kasvaa se uuden sivistyksen hengen jättäläinen, joka ottaa sijansa kauppasivistyksen tilalle.

Ei ole aivan oikein arvostella jonkun yhteiskunnan henkistä kehitystä ainoastaan sen mukaan, miltä yhteiskunnan kokonaiskuva näyttää ulospäin, sillä silloin voidaan erehtyä tutkimaan vain ulkokuorta, joka voipi olla ontto ja ohut. Yhteiskunnista näkyy ulospäin etupäässä valtiomahti, kauppa- ja vallassaolevan luokan kirjallisuus, tiede ja taide. Arvostellessaan nykyisten teollisuusmaiden yhteiskunnallista kehitystä ainoastaan niiden mukaan, osuu aina väärään. Ne eivät todellakaan ilmaise muuta kuin rahanhimoa ja riidanhallua. Yhteiskunnan henkistä kehitystä on etsittävä yhteiskuntien sisäisestä elämästä, niistä kansanliikkeistä, joita siinä on syntynyt. Sen henki ja ne päämäärät, mihin kansanliikkeet pyrkivät, ilmaisevat missä määrin yhteiskunta on sivistyksellisessä suhteessa kehittynyt. Ja siinä ymmärryksessä yhteiskunnat ovat päässeet ylemmäksi niitä asteita, joista ne ovat lähteneet. Kaikissa nykyaikaisissa teollisuusmaissa sisäiset kansanliikkeet edustavat korkeampaa sivistystä kuin vallassaolevat luokat, ja onhan vain ajan kysymys, milloin nämä sisäiset virtaukset puhkasevat yhä heikkonevan yhteiskuntakuoren ja tulevat vallitseviksi.

Shaw ei näe ihmiskunnan pelastusta muussa kuin „yli-ihmisessä“ eikä luota, että tämä „aasi- ja kauppasivistyksen“ omaava ihmiskunta kykenisi yhteiskuntaa uusiin muotoihin kehittämään, sen vähemmin sitä koossa pitämään. Jos siis kaiken kurjuuden lisäksi nykyinen ihmiskunta ei edes kykenisi tuota shaw'laisen filosofian uutta vapahtajaa „yli-ihmistä“ siirtämään ja synnyttämään, olisi ihmiskunnalle

parasta, että vallankumouksellisten yhdistysten sijaan alkaisimme perustaa itsemurhaklubeja.

Mitä sitte tulee Shaw'n keinoihin „yli-ihmisen“ hankkimiseksi, niin kokeilu sillä alalla on tietysti yhtä sallittavaa kuin jalorotuisien hevosten kasvattamisessa. Mitään patenttikeinoa, jolla näitä „yli-ihmisiä“ varmasti tulisi, ei kuitenkaan nykyisessä yhteiskunnassa ole käytettävänä. „Yli-ihmisen“ tuottamisosakeyhtiö-suunnitelmat ovat hyvin läheistä sukua ihannesiirtola-aatteille. Maanpäällä ne eivät menesty ja muuanne niitä ei voida rakentaa. Perustaakseen pysyvän ihannesiirtolan tai kasvattaakseen lankeemukselta turvaton „yli-ihmisen“ täytyisi kumpikin pitää erillään tästä „aasi-“ sivistyksen ja „roskaväen“ saastuttamasta maailmasta. Sellainen erillään pitäminen taas on mahdotonta, puhumattaakaan siitä, että tarkasti maailman pahuudelta säilytetystä „yli-ihmisestä“ ei olisi mitään hyötyä parannettavalle maailmalle. Jos mieli olla hänestä toivottuja tuloksia, pitäisi hänen elää tavallisten ihmisten keskellä. Mutta jos hänet „pahaan maailmaan“ päästät, niin varmasti hän lankee, yhtä varmasti kuin ihannesiirtolat ovat kukistuneet, fourierilaisuus ja saint-simonilaisuus langennut.

Sitä „yli-ihmistä“, joka on hengen voimassa ylempänä nykyistä sivistystä, ei tule siittämään keinotekoinen „yli-ihmisen“ siitososakeyhtiö, vaan siittää sen vallankumouksellinen köyhälistö. Sen henkisenä isänä ja imettäjänä ei tule olemaan ihanteellinen äpärafilosofia, vaan muuttunut yhteiskuntatalous ja siitä johtuva pakko korkeamman sivistyksen hankkimiseen. Elämäntaistelun ruumiillinen kovuus ja henkinen raakuus pakottaa köyhälistön ponnistamaan kaikkensa, ei erittäin „yli-ihmisen“ siittämiseksi, mutta sellaisten olojen

valmistamiseksi, joissa tämä joskus tuleva „yli-ihminen“ voipi säilyä lankeemukselta. Ellei vallankumouksellinen köyhälistö kykene tuota „yli-ihmistä“ synnyttämään, niin mikään mukaan mahti ei voi häntä esille loihkia.

Kapitalismin aikana parhaimpien ohjesääntöjen mukaan siitetty ja kasvatettu „yli-ihminen“ ei kykene suuria aikaa saamaan. Vaikka meillä nykyään olisi muutamia tuhansia „yli-ihmisiä“, eivät ne kykenisi miljoonien lihaa, verta ja sielua paheiden liasta puhtaaksi pesemään. — „Kaikkien täytyy olla kristuksia“ tai muutoin muutamat kristukset lankeevat tahi tulevat ristiinnaulituiksi. Jos siis asetamme pelastuksen toivon „yli-ihmiseen“, niin täytyy yhteiskunnan enemmistön samalla kertaa tulla „yli-ihmiksi“. Ja yhä uusiutuvista „vaivaisen syntisen“ lukemisista huolimatta parantuvat ihmiset. Miljoonien yksilöiden nykyään kyllä epätoivoisen tuskainen ja suurella osalla vielä salainen, mutta kuitenkin voimakas puhtauden kaipuu luonnostaa „yli-ihmisen“ sielun yhtä varmasti kuin apina-esiisemme vaistomainen ylöspäin pyrkimisen halu on ollut edellytyksenä meidän henkisten kykyjemme nykyiselle asteelleen pääsemiseen. „Aasit“ kykenevät rakentamaan „yli-ihmisen“ kehdon ja lastentarhan yhtä varmasti kuin ne tuntevat eron heinien ja kurojen välillä. Puute ei olekaan niin suuri „yli-ihmisen“ siittäjistä kuin siitä lastentarhasta, jossa tämä toivontähti voitaisiin kasvattaa niin, etteivät häneen pahan idut istuisi. Meillä on vielä sellaisia Herkuleksia ja Minervoita, jotka kelpaisivat „yli-ihmisen“ vanhemmiksi, mutta sitä paratiisia, jossa ei olisi viettelyksen käärmäitä ja lankeemuksen omenia, sitä meillä ei vielä valitettavasti ole. Ja ninkauan kun ympäristömme pysyy ennallaan, eivät jälke-

läisemme tule parempia meistä. — Viekää jalorotuinen penikka katurakkien joukkoon ja te saatte hänestä sielullisilta ominaisuuksiltaan tavallisen katurakin, vaikkapa se ruumiin rakenteltaan olisikin „Herkules“ toisten piskien joukossa! Pankaa Herkuleen ja Minervan siittämä „yli-ihmlapsi“ Mercuriuksen, Bachuksen ja Marsin kouluun ja te saatte hänestä varkaan, murhaajan ja tylsistyvän hekumoitsijan! Suorastaan käytännöllisestä elämästä saatavat vaikuttimet ovat perinnöllisiä vaikuttimia niin paljon voimakkaammat, että ne kykenevät perinnölliset vaikuttimet kuolettamaan, jos ovat niille vastakkaisia. Ja sentähden pieni vähemmistö ei kykene „yli-ihmisiä“ niin paljon tuottamaan kuin yhteiskunta etsii niitä langettamaan.

Meillä ei ole tarmoa olla „yli-ihmisiä“ emmekä edes täysin tajua, minkälainen hän tulee olemaan, mutta me tajuaamme, että yhteiskunnallisen maaperän on muututtava, jos mieli estää „yli-ihminen“ lankeemukselta; lapsitarhassa rakentajiksi ja hänen elämänpolkujensa tasottajiksi me kyllä kelpaamme. Väkevästi me toivomme jälkeläisistämme parempia kuin itse olemme ja se toivo toteutuu vain sitä mukaa kuin me kykenemme yhteiskuntaoloja muuttamaan. Ihmisen nousemisen pakko ja tarve ja luja toivo sen toteutumiseen likaisimman kurjuuden keskelläkin sielujamme avartaa, jalostaa ja elättää, ja panee meidät, vallankumouksellisen köyhälistön, toimimaan tulevien sukupolvien elämäntaitelun helpottamiseksi ja viettelyksien vähentämiseksi. Tähän tulevaisuuden työhön meidän täytyy olla kelpollisia yksilöllisestä likaisuudestamme huolimatta. Sillä kukaan meistä ei tahdo siihen pahojansa siirtää, ja me rakennammekin sitä vain puhtaimpina hetkinämme. Siinä voi näkyä kyynelci-

tämme ja vertamme, mutta rikoksemme me haluamme viedä hautaamme.

„Elämän voima“ — jonka Shaw sanoo hillittömässä hekumassa loppuun kuluvan, ellei aikoinaan „yli-ihmisiä“ saada — on toki niin suloinen, että samalla kun se sivistyksemme ollessa alhaisen ja ruumiimme raihnaisen sokeasti hurmaa meitä hekumoimaan oman itsensä kustannuksella, samalla se elättää meissä halua elää ja nauttia „ijankaikkisesti“. Tämä halu ei ole mitään muuta kuin parhaimpien tekojemme ja pyrkimyksiemme „ijankaikkisesti“ säilymisen ja kehittymisen toivoa. Me toivomme paremman minämme „nousevan ylös“ ja elävän lapsissamme, heidän lapsissaan j.n.e.

Tuo puhtauden ja jalostumisen kaipuu ei ole pettävä yksilöllinen ilmiö, vaan koko heräävän köyhälistön kokonaisuuden voimakas tunne ja pyrkimys, ja sellaisena se tulee siirtymään ei ainoastaan harvoihin valittuihin, vaan miljooniin tämän luokan jälkeläisiin, heissä kehittymään ja taas siirtymään, niinkauan kuin kansojen enemmistöt ovat siksi hyviä, että heitä nykyinen maailman parantamiseen toivonsa menettänyt idealisti voisi sanoa vaikkapa „yli-ihmisiksi“. Ellemme tähän nousemukseen jaksaa uskoa, ei meillä todellakaan ole muuta tahtoa kuin kiihkeä ja vallaton hekuma, joka mahdollisimman pian tappaa.

M. HAAHL.

Orja.

---

*Orja mun siitä, orja mun kantoi;
orjaksi äiti mun vieraalle antoi.
Orjana kuljen mä maailman tiellä,
— eihän se maailma KAHLEITA k:ellä!*

*Orja ol' äiti, orja ol' isä;
minäkin synnyin orjaksi lisää.
— Maailma täynnä on orjia kohta;
herrat vain orjien kulkua johtaa —.*

*Isäni raatoi hikiin ja veriin;
orjan kahleet mä isältä perin.
— Muistaissan' äitini kyynelvet
särkyvät syömmeni säveleet —.*

*Orjana raadan mä isäni lailla;
aina on syömmeni VAPAUTTA vailla.
— Herrat ne orjien hiestä lihoo;
orjia vastaan he aseita hioo.*

*Orjana tehnyt oon vuosia työtä;
lähteissäni' saanut oon KAHLEENI myötä.
— Enempi orja jos herroilta vaatii, —
herrat jo uusia laheja laatii —.*

*Milloinkä OIKEUS vääryyden voittaa?
Konsahan orjien aurinko koittaa,
jolloinkä orjia kutsutahan
joukolla kahleensa katkomahan? !*

TOLLE KAIVOLA.

Unelmat ja todellisuus.

NUORUUS ja unelmat. — Miksi olette niin ihanat ja pettävät — — ?

Kahdenkymmenen kahden vuoden vanhana, varustettuna hyvällä käytännöllisellä koulun-päästötodistuksella aloitti A. toteuttaa unelmiaan.

Näyttihän elämä joka puolelta ainoastaan valoisalta ja hurmaavalta. Taskussa avain tuottavalle toimialalle. Leipähuolet eivät silloin mieltä masentaneet.

Elämää uhkuvana, varmana päämaalistaan, tapaamme A:n rautatievaunussa, matkalla Karjalaan. Onnelliisuuden ilme kasvoillaan näytti hän jotakin unelmoivan — — jotakin odottavan. Ehkä A. unelmoi silloin omasta iloisesta kodistaan. Tuon unelman toteuttamista silloin ei näyttänyt pieninkään pilvi varjostavan. Hyvillä todistuksilla varustettuna kun oli, näytti hänelle leikinteolta saada paikka, hyvä ja huoleton. Senjälkeen oli aivan luonnollinen asia parin pienen huoneen vuokraaminen, niiden kalustaminen — — ja sitte tuoda sinne se herttainen sinisilmäinen

tyttönen, joka jo vuosikausia oli pilkistänyt kaikkien toimien takaa.

Tästä kaikesta A. oli monet kerrat tyttäleen kirjottanut. — — — „Odotetaan tyttöseni siksi, kun kouluni päättyy. Sitte tanssien yhdyselämämme alotamme.“

Pari päivää ennen koulun päättymistä A. oli lyhyesti tyttäleen ilmottanut saapuvansa häntä, voittajana, tapamaan. Nyt hän oli matkalla tyttäensä luo — — —

A. parka. Hän ei silloin tiennyt, mitä on elämän todellisuus, mitä on taistelu olemassa-olon puolesta. Hän ei silloin tarkoin tuntenut sitä raakaa vääryyden ja väkivallan voimaa, mikä maailmaa hallitsee, mikä armotta särkee ja pirstoiksi hajottaa ihmisten valoiset ja oikeudelliset unelmat.

Hän oppi sen voiman tuntemaan, oppi ymmärtämään sen täydellisesti.

Tulivat ne kuuluisat routavuodet. Käsky käskyn perästä julistettiin niille rangaistukseksi, jotka eivät alistuneet noudattamaan „lakia“ — Bobrikoffin määräyksiä.

A. kuului myöskin niihin uppiniskaisiin. Hän ei noudattanut *tyrannin* määräystä saapua arvannostoon. Omien oikeuskäsitteidensä mukaan hän piti velvollisuutenaan itseään ja osatovereitaan kohtaan vastata tyrannivallan määräyksiin *lakolla*. Hän piti myöskin velvollisuutenaan kehoittaa vähemmän käsittäviä tovereitaan vastaamaan laittomaan kutsuntaan olemalla niihin saapumatta.

Tästä kaikesta kohtasi A:ta raa'an väkivallanvoiman rangaistus. Bobrikoffin määräyksestä sulkeutuivat häneltä kaikki ne valtion toimipaikat, mihin hänellä tietojensa nojalla olisi ollut oikeus päästä. Mutta siinä ei ollut vielä

kaikki. Eräs juudassielu oli antanut hänet ilmi „yllyttäjänä“, josta oli seurauksena verihurttien vainottavaksi joutuminen.

A. ei halunnut joutua parhaassa nuoruutensa ijässä pyövelien ruoskittavaksi. Hän päätti — ei alistua häpeälliseen armon anomiseen — vaan säilyttää vapautensa, pakenemalla pois sapeliherrojen toiminta-alalta — — —.

*

Eräänä kesä-iltana tapaamme A:n istumassa eräällä kallionkielekkeellä Karjalan sydänmailla. Tyttönsä on hänellä rinnallaan. A. istuu synkkänä, äänettömänä. Tyttö on mehehtymäisillään kyyneleihin — — —.

„Onko tämä siis viimeinen ilta, jolloin saan istua sinun rinnallasi tällä hiljaisella kummulla. Aijotko todellakin jo huomenna lähteä? Näinkö lyhyt oli elämämme kevät? Täytyykö meidän nyt tuntea elämämme syksyn kolkoja viimoja? Oi! miksi et toteuta niitä unelmia, mitä olet kuvaillut? Miksi jätät minut tänne yksin suremaan ja kuihtumaan? Miksi saatat vanhemillesi surua, lyhennät heidän elämänsä päiviä? — Taivu, ja pyydä anteeksi ajattelemattomuutesi! Kyllä he siihen suostuvat. Tee se, jos minua rakastat tai koskaan olet rakastanut! Älä särje elämäni taipumattomuudellasi“. — — — Kyyneleet tukahuttivat tytön äänen.

A:n kasvojen piirteet vahahtelivat. Hän taisteli kovaa sisällistä taistelua. Viimein hän näytti tehneen päätöksensä. Äänen hieman värähdellessä lausui hän päättävästi: Tyttöni, pyydä minulta mitä muuta hyvänsä, mutta älä kehota minua taipumaan verikoiralta armoa rukoilemaan. Minä en voi, enkä tahdo sitä pyyntöäsi täyttää. Niin kallis kuin

sinä lienetkin sydämelleni, niin rakas kuin vanhempieni suru lieneekin, on velvollisuuteni, vääryyden vastustamisen puolesta taisteleminen suurempi. Lähden tuntematonta tulevaisuuttani kohden vieraalle maalle. En tiedä, mikä kohtalon oikku siellä lieneekin vastassa. — Mutta olkoon mitä tahansa, minä kuitenkin väistyn täältä pakkovallan edestä, ennemmin kuin alistun armoa kerjäämään. Täällä minua odottaa joko vankila, tai häpeällinen armon pyynti. Vetositsen rakkauteeni, mutta jos nyt noudattaisin tahtoasi, kuinka sinä enää voisit yhdistää elämäsi oikeuden kavaltajan kanssa.“

„Oh, nyt huomaan, ettet ole minua koskaan todellisesti rakastanut. Mene sitten, minä en enää sinua estele. Jos tuon vähäpätöisen anteeksipyyntöni pidät oikeuden kavaltamisena niin — — — hyvästi, muistelehan minuakin joskus sillä taipumattomalla oikeuden tielläsi.“ Tyttö kääntyi lähtekseen.

Suuttumuksen puna poskilla A. ponnahti ylös istuimeltaan. „Niin, hyvästi — ainiaaksi! — — — Minä teen sen, minkä pidän oikeana, enkä anna itseäni kenenkään siltä tieltä pois houkutella, en sinunkaan. Nyt huomaan sinun sisimmät toiveesi — — ja kun ne pettivät, olet valmis eroamaan. Hyvästi!“ Hän poistui verkalleen.

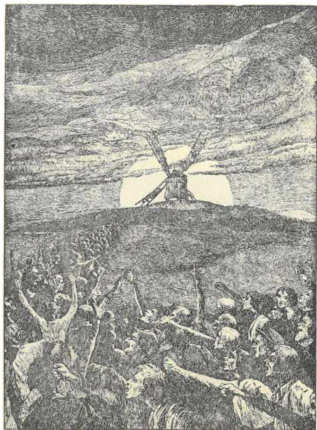
Monien vaikeuksien perästä, vierailta kirjoilla varustetuna, pääsi hän rajan taakse. Siellä hän jatkoi unelmistaan aloitettua todellista elämän taistelua.

*

Kolmisen vuotta siirtymisensä jälkeen tapaamme A:n työskentelemässä eräässä sosialistiosastossa. Hänelle on jo

täydellisesti selvinnyt raa'an väkivallanvoiman vääryydenharjotukset. Hän tietää, että se on raha, mikä sen omistajia kiihottaa ryöstämään viimeisenkin leivänpalan köyhän suusta. Sääliä särkee se ihmisten unelmat, riistää mieheltä viimeisen veripisaran, työläisnaiselta ruumiin sekä sielun.

Eräässä tilaisuudessa pitämänsä puheen lopettaa hän seuraavin sanoin: „Meistä useampi, siirtyessään synnyinmaastamme tänne pakoon verikoirien sapeleita, luuli tapavansa täällä vapaammat olot. Mutta jonkun aikaa täällä oltuamme olemekin huomanneet, että lause „vapaa maa“ on vain turha korulause. Sanan todellisessa merkityksessä olemme huomanneet olevamme orjia, kapitalismin rautakahleilla kytkettyjä työ-orjia. Tästä orjuudesta emme pääse pakenemalla maasta maahan — — vaan siitä me pääsemme nousemalla taisteluun sitä vastaan. Pääoman orjuudesta vapautumiseksi on vain yksi mahdollinen tie. — Se tie on köyhälistön yhteenliittyminen. Kaikkien maiden köyhälistö on saatava hereille, on saatava järjestettyyn rintamaan ja sitte yhteisvoimin kukistettava orjuuttaja. Kaksi maailmaa tänä päivänä seisoo rinta rinta vastaan, kamppailevat elämästä ja kuolemasta. Ne ovat, toinen pääomaa omistava maailma ja toinen leipäpalaa vailla oleva köyhälistön maailma. — — — Kumpaan te, nälkäisinä ollen, tahdotte kuulua? Tehkää tänäpäivänä valintanne! Jos te tahdotte kuulua meikäläisten, nälkäisten ja sorrettujen maailmaan, niin tulkaa kanssamme taisteluun. Eikö teillä ole mitään sortajillenne kostettavaa? Varmasti teillä on ollut nuoruudessanne unelmia, jotka ovat särkyneet; ette ole voineet niitä toteuttaa, kapitalismin pakottaessa teidät orjikkeen. Olkoot nämä särkyneet unelmanne kiihottimena suuressa yhteis-

LEIPÄÄ, LEIPÄÄ . . . !

kunnallisessa vallankumoustaistelussa. Olkoot ne kiihottimena siinä todellisessa elämäntaistelussa, minkä päämääränä on saada oikeutta kaikille ja leipää kylliksi nälkäisille. Olkoon totuuksia kuinka paljon tahansa, on yksi totuus niistä kaikista korkein — — — ja se on leipä."

TERHO.

UUSI LIKETUTTAVA.

Kapitalismin „siveellisyyt"

eli

Prostitutioni yhteiskunnallisena paheena.

„The New Encyclopedia of Social Reform"-teoksen
kysymystä koskevien tietojen mukaan kirj. T. H.

*Niille porvarillisille siveys-sankareille, jotka sosialisteja syyttävät va-
paarakkaus-opin levittämisestä, omis-
tetaan tämä kirjoitus.*

PROSTITUTIONI eli julkiseen haureuteen antautuminen on yhteiskunnallinen pahe, joka sellaisenaan ei ole ominainen millekään määrätylle aikakaudelle, erikoiselle kansakunnalle tai siveysasteelle. Historioitsija Herodotos kertoo meille melkein uskomattoman laajalle levinneestä prostitutionista jo muinoisessa Babylonissa. Prostitutioni mitä kauheimmissa ja luonnottomimmissa muodoissaan valitsi useiden uskonnollisten oppien seuraajien piireissä Foini-

kiassa, Syriassa, Egyptissä ja muissa itämaissa. Samoin Israelin kansan keskuudessa jo vanhoilla ajoilla oli prostitutionia yleisesti tunnettu. Kreikassa harjottivat sotilaat ja valtiomiehet avoimesti tätä pahetta ja prostitutionia opetettiin taiteena. Kreikan oppineimmat naiset olivat irstailijoita. Roomassa oli tämä pahe vieläkin törkeämpää ja yleisempää. Korkeimpiin luokkiin kuuluvat naiset, jopa keisarilliseen huoneeseen kuuluvatkin, antautuivat tavallisiksi prostituerautiksi. Haureutta harjotettiin kylpylaitoksissa ja temppelissä. Teatterit olivat törkeyden pesiä.

Me tapaamme tämän paheen kaikkialla maapallolla; Indiassa, Japanissa, Hawaiiissa ja kaikissa maissa ja maanosissa suhteellisesti sen mukaan kuin tunnemme eri aikakausien elämää eri maissa. Se on olemassa nykyaikaisissa sivistysmaissa samoin kuin vanhoissakin. Joskin sitä nykyisin yleisesti arvostellaan ankarasti, on useita, jotka väittävät sen jäytävän ihmiskunnan elinjuuria paljon voimakkaammin kuin mitä ylimalkaan käsitetään.

Emme tässä kuitenkaan erikoisemmin aijo pysähtyä tutkimaan pahetta sellaisenaan kuin sen kerrotaan esiintyneen vanhanajan „sivistyneiden“ keskuudessa tai sellaisenaan kuin sen tiedämme vallitsevan nykyisen rahaylimystön piireissä. Asian käsittelemiseen siltä kannalta antaisi kyllä erinomaisia aiheita ylimyspiireistä sanomalehtien joka päivä kertomat skandaalit, avioerojutut, murhajutut y. m. s. uutiset, joissa mitä räikeimmin paljastuu nykyisenkin yhteiskunnan korkeimmissä piireissä vallitseva siveellinen mädännäisyys. Me voimme jättää kertomukset noista jutuista edelleen „sivistyneiden“ yläluokkalaisten halutuksi mieliruoaksi, merkitsemällä vain sen tosiasian, että nykyisin, samoin kuin noilla vanhoillakin ajoilla,

on yläluokkien irstailu seuraus siitä, että he ovat onnistuneet painamaan kansan pohjakerrokset — tuotannon luojat — orjikkeeseen ja nauttivat ylellisyydessä ja hekumassa orjiensa kustannuksella. Ennen oli tuo irstaileva yläluokka muodostunut arvoylimystöstä, nyt on se rahaylimystöä, kuningas Kapitalismin mässävää hovijoukkuetta. — Ja yhtä varmaan kuin entisajan maailmanvaltojen kukistumista joudutti noiden ylimysten ja hovisuosikkien irstailu, yhtä varmaan tulee nykyajan rahaylimystökin kukistumaan, kunhan kansan syvät rivit tulevat huomaamaan, mihin kärsimyksiin he ovat pakotetut, jotta nuo ylimykset saisivat rajattomassa ylellisyydessä ja hekumassa elää ja mässäätä.

Siksipä käykäämmekin tarkastamaan prostitutionikysymystä sellaisena yhteiskunnallisena paheena, jollaisena se esiintyy nykyisen kapitalistisen yhteiskuntamme laajemmissa piireissä; ehkäpä kysymykseen sellaisenaan tutustuminen on monellekin uutta, ehkäpä vastenmielistäkin, mutta siihen perehtyminen on kuitenkin tärkeää jo siksin, että se paljastaa ehkä räikeimmin kuin mikään muu yhteiskunnallinen epäkohta koko nykyisen järjestelmän mädännäisyyden.

Yhdysvaltain kansallisen siveellisyyshdistyksen kongressissa Baltimoressa (lokak. 1905) ilmoitettiin prostitueerattujen naisten luvun Yhdysvalloissa olevan 230,000 ja näitä naisia käyttäviä miehiä laskettiin olevan vähintään 1,500,000, joka toisten tietojen mukaan on paljon pienempi todellista lukumäärää. Miss Kate O'Hare, eräs pelastustyöntekijä, jolla on useiden vuosien kokemus, arvioi (Worker-lehdessä toukok. 26 p:iltä 1906) Yhdysvalloissa olevan 600,000 prostitueerattua naista ja ehkä yhtä suuren

määrän naisia, jotka eivät ole varsinaisesti ammatinharjotuksessa, mutta uhraavat siveytensä muiden työalojensa ohella.

Siveellisyyskongressissa, joka pidettiin Chicagossa ke-säkuulla v. 1893, väittivät useat asiantuntijat, esim. silloinen New Yorkin poliisipäällikkö Byrnes, että prostituertujen naisten luku New Yorkissa oli siihen aikaan vähintään 40,000. Sen jälkeen on New Yorkissa tehty ankaraa työtä haureuspaheen julkista harjottamista vastaan, mutta nähtävästi huonolla menestyksellä, mitä tulee sen todelliseen vähenemiseen, koskapa v. 1902 asetettu 15-henkinen tutkijakomitea ilmotti, että eräässä poliisipiirissä, neliömailin alalla, oli 40 varsinaista tyttöaloa ja sitäpaitsi 60 vuokratasarmia, joissa asui lukemattomia ammattihaureutta harjottavia naisia. Eräs asetus, joka määräsi kapakat „hotelleiksi“, on antanut erinomaisen tilaisuuden prostitutionin harjottamisen peitetyssä muodossa. Tämä taas on synnyttänyt n. s. „kadetti“-joukon, ollen näiden „kadettien“ tehtävänä houkutella naisia noihin maanalaisiin laitoksiin ja saaden nämä houkuttelijat palkkiokseen kultakin hankkimaltaan naiselta \$40—\$50 viikossa. Kauhean kuvan tästä liikkeestä antaa mainitun komitean kertomuksesta lainattu seuraava kohta: „Kun laitos, jossa on kymmenen naista, omistajatarta lukuunottamatta, ja joka tunnetaan '50-sentin talona', voi maksaa \$500 liikkeenharjoitusluvasta poliisivirkailijoille ja \$50 kuukausittain siitä oikeudesta, että saa häiritsemättä harjottaa laitonta liikettään, niin voidaan arvioida kuinka laajaa liikettä tuollaisissa laitoksissa olevien naisten täytyy harjottaa.“

Yhtä kauheita, vieläpä räikeämpiäkin numeroita esitetään kaikista maailman suuremmista ja pienemmistäkin kau-

pungeista. Chicagossa lasketaan olevan vähintään 10,000 naista, jotka harjoittavat prostitutionia varsinaisissa pahamaineisissa taloissa, yksityishuoneissa ja hotelleissa, ja sen lisäksi voi olla sama määrä, jotka myyvät itseään „sivutoimena“.

Philadelphian oloista prostitutionin alalla kirjottaa tunnettu siveysapostoli mr. Goodchild: „Ei vähempää kuin 1,000 pahamaineista 'taloa' löytyy kaupungissamme, ja 5,000 naista elää keskuudessamme myömällä ruumistaan. Minä toivoisin voivani luottaa siihen, että tämä arvio on liian korkea; mutta lähes kuusivuotinen huomioidenteko saattaa minut pelkäämään, että numerot ovat liian alhaisia. Nämä numerot luonnollisesti eivät sisällä sitä suurta joukkoa nuoria naisia, joiden työnteko hädin tuskin tuottaa tarpeeksi pittääkseen ruumiin ja sielun yhdessä, ja joista useat lankeavat niiden heikommien miesten uhriksi, jotka aina etsivät 'tuoretta tavaraa'“.

Useissa kaupungeissa, joissa varsinainen prostitution ei ole näin yleistä, ilmenee tämä pahe taas toisissa muodoissa. Niinpä eräs tunnettu reformien harrastaja Bostonissa huomauttaa eräästä kaupungissa löytyvästä uusimman muodin mukaisia rakennuksia käsittävästä kadusta, jonka varrella asuu melkein yksinomaan kaupungin liikemiesten rakastajattaria.

Mutta Europan vanhemmat kaupungit ovat mahdollisesti vieläkin turmeltuneempia. Yleensä Englannissa, mutta varsinkin Lontoossa ilmenee prostitution ehkä kaikkein raikeimmin kaikkine eri haaroineen. Tämä johtuu tietysti siitäkin, että Lontoo on nykyisen kapitalistisen maailman suursektori. Niinpä on Lontoo n. s. tyttökaupan keskus. Lon-

toon prostitutionilaitoksilla on asiamiehiä kaikissa Europan maissa, ja nämä asiamiehet varustavat Lontoon pahamaineiset laitokset tuoreilla 'tavaroilla'. On perustettu erinimisiä osakeyhtiöitä, jotka omistavat näitä laitoksia. Eräälläkin tällaisella yhtiöllä on 100,000 punnan pääoma ja jakoi se liikevoittoa osakkeenomistajilleen 56,389 puntaa (noin 280,000 dollaria) ensimmäisen liikevuoden päätyttyä. Yhtiön tarkoitus selitetään olevan „edistää pieniarvoisten asunorakennusten tuottavaisuutta“. Yhtiöllä on 128 taloa, joiden vuokra tavallisissa oloissa olisi 40—50 puntaa vuodessa. Jokaisessa talossa on kymmenen tyttöä, joista jokainen tuottaa 50 prosenttia puhdasta liikevoittoa osakkeenomistajille. Liikkeenhoitajat, tavallisesti naisia, ovat oikeutetut saamaan 25% sisääntuloista, ja saavat he eläkkeen 10 vuoden kuluttua.

Berlinissä on myöskin tehty tutkimuksia prostitutionin alalla lääkäriyhdistyksen toimesta. Tutkijakomitean esimiehenä oli professori Virchow ja ilmotti komitea kaupungin poliisilaitoksen kirjoissa olevan 4,364 prostituerttua naista ja arvioi sama komitea prostituerttuja kaikkiaan olevan 40,000—50,000. Parisin poliisiprefektin kerrotaan ilmottaneen kaupungissa olevan 100,000 prostituerttua naista.

Tällaisia hirveitä numeroita voisi esittää loppumattomiin kaikkialta maailmasta, suuremmista ja pienemmistä kaupungeista. Mutta jo nämäkin tilastot esittävät kaikessa kauheudessaan tämän yhteiskunnallisen paheen.

Esitettäköön vielä joitakin tietoja niistä muista paheista, jotka ovat välittömässä yhteydessä prostitutionin kanssa. *Juoppous* on suuressa määrin yhteydessä prosti-

tutionin kanssa, vaikkakin se varsinaisesti on erikoisesti käsiteltävä yhteiskunnallinen pahe, eikä voida aina sanoa olevan prostitutionin harjottamisen ehdoton seuralainen. Mutta yleensä tunnustetaan, että tytöt harvoin voivat harjottaa pahettaan ja samoin miehet harvoin jatkavat hurjaa elämää ilman väkijuomia. Jos kapakka useissa tapauksissa johtaa porttolaan, niin porttola yhtä usein johtaa kapakkaan. Baltimoren siveyskongressissa (1895) lausui muuan tunnettu lakimies: „Ehdoton johtopäätökseni — jonka olen muodostanut kahdenkymmenen vuoden kokemuksen perusteella — on, että enemmän nuoria poikia tottuu juomapaheeseen pahamaineisissa laitoksissa kuin kapakoissa“.

Läheisin sukulainen prostitutionille on *järjestetty tyttökauppa*, jota kaikki kysymystä tutkineet myöntävät harjotettavan kaikkialla maailmassa. Muutama vuosi sitte Yhdysvaltain kongressin asettama, siirtolaisuutta tutkiva komitea sai tietoonsa, että „New Yorkissa ja Bostonissa on liikkeitä, joiden tarkoitus on varustaa pahamaineisiin laitoksiin tyttöjä tähän maahan saapuneiden siirtolaisten joukosta. Liikkeiden asiamiehet matkustavat ulkomaille ja auttavat tämän ilkeän menettelyä onnistumista. New Yorkiin saapuvista siirtolaisista joutuu vuosittain 20,000 näiden liikkeiden uhriksi“. Tätä liikettä lienee kyllä onnistuttu ehkäisemään huomattavassa määrässä, mutta kuitenkin on se yhä todellisuudessa olemassa. Useissa kaupungeissa on asioitsijoita, jotka koettavat värvätä maaseudulta tulevia nuoria tyttöjä porttoloihin. Tällaiset asioitsijat ilmottavat tyttöjä työllille, luvaten helppoa työtä ja hyvää palkkaa. Kun tytöt saavat tiedustelemaan, pidätetään heidät, ja asiamiehet etät poikia ja miehiä heille seurustelijoiksi. Yksityiset ja

yleiset koulut ovat useinkin sellaisia paikkoja, joissa koetaan kehittää nuoria tyttöjä prostitutioniin; se tapahtuu levittämällä siveetöntä kirjallisuutta oppilaiden keskuuteen, ja tämä menettely saa aikaan usein sen, että heistä tulee uusia uhreja. Mrs. Charlton Edholm sanoi Baltimoren kongressissa, että $\frac{3}{4}$ langenneista naisista on tällaisilla ja monilla muilla samantapaisilla keinoilla houkuteltu ansaan, petetty, ostettu ja myöty.

Mutta, antakaamme näiden yksityisten ihmisystävään sydäntäsärkevien lausuntojen jäädä. Ne ehkä ovat väritettyjäkin; katsokaamme siis tilasto- ja taloustieteilijäin numerojen ja lausuntojen perusteella, onko todellakin ihmisten luontainen taipumus syynä tämän yhteiskunnallisen paheen laajuuteen siinä määrässä, jossa se vallitsee nykyisessä kapitalistisessa järjestelmässämme.

Jo edelläolevassa, missä puhuttiin New Yorkin ja Lontoon olosuhteista, ilmeni selvästi miten prostitutionia käsitellään kylmältä liikekannalta, voittoja tuottavana „bisneksenä“. Kuvaus Lontoon osakeyhtiöstä esim. osoittaa selvästi, että prostituitioni nykyisessä muodossaan ei enää ole ensinkään samanlainen pahe kuin aikaisemmillä ajoilla, jolloin sitä tuskin pidettiin paheena, jolloin prostitueraatit esiintyivät yhteiskunnassa kuten sen muutkin jäsenet, ottamatta osaa yleisiin kansallisjuhliin, jopa pyhitettyihin kirkollisiin juhlisiin.

Mieltäkiinnittävän kuvauksen prostitutionin luontees- sellaisena miksi kapitalismi sen on muodostanut ja minkälaisena sitä on pakostakin nykyaikana käsitettävä, antaa seuraava George K. Turner'in Chicagon oloja koskeva u-

sunto, joka oli julkaistuna McClure'n kuukausilehdessä huh-
tikuulla 1907:

„Chicagossa on vähintään 10,000 julkisesti ammattia
harjoittavaa prostituerattua. Nämä naiset ansaitsevat vuosit-
tain keskimäärin \$2,000 kukin. He eivät kuitenkaan itse
saa etuja näistä tuloista. Suurin osa niistä ei tule heille kos-
kaan. Todellisuudessa ovat he suurempien liike-etujen riis-
tämää.

„On olemassa neljä suurta liikehaaraa, jotka ovat
osallisena prostituerattujen ryöstämisessä. Ensimmäisenä
näistä liike-eduista ovat rikkselliset hotellit, toisena huono-
maineiset laitokset, kolmantena halvat tanssisalit ja kapakat
ja neljäntenä ne miehet, jotka välittävät tyttökauppaa. On
olemassa myöskin välillisiä etuja — kuten esim. liikettä var-
ten tarvittavien huoneiden ja rakennusten vuokraaminen, joka
tuottaa tavattomia voittoja — mutta tämä kuuluu neljänteen
liikkeestä hyötyvien ryhmään.

„292 hotellia tiedettävästi nauttii etuja prostitutionista:
noissa hotelleissa on 10,000 huonetta, joista ne saavat vuok-
rana \$8,000,000 vuosittain, mahdollisesti \$10,000,000.
Niitä kuitenkin nykyisin ahdistellaan. Erikoisia tyttötaloja
on 350, joissa on enemmän kuin 4,000 naista. Niiden tuot-
tamat vuotuiset tulot eivät ole vähempää kuin \$8,000,000,
hyvin mahdollisesti nousevat ne yli \$10,000,000. Nämä
talot sijaitsevat kaikissa osissa kaupunkia. Niiden tuloihin
ei sisälly ainoastaan naisten palkat, mutta myöskin väkijuo-
mista kiskottu tavaton hinta. Tämän järjestelmän avulla
joutuvat naisten palkat suurimmaksi osaksi laitosten omista-
jain taskuihin. Tällainen systeemi ei eroa juuri ollenkaan
tehdas- ja kaivosalueilla yleisesti tunnettujen „komppanian

stoorien" liiketavoista. Ensimmäinen sääntö tällaisissa liikkeissä yleensä on pitää työntekijät jatkuvasti velassa, niin että he eivät voisi poistua laitoksista ilman isännistön suostumusta.

„Pienempien liikepaikkojen harjottaman liikkeen laajuutta ei voida täsmälleen arvioida, mutta se on hyvin suuri ja kasvaa yhämittaa, varsinkin sen jälkeen kun virallinen hyökkäys rikksellisia hotelleja vastaan on karkottanut niissä majailevat prostitueratut etsimään turvaa muualta. Näissä pienemmissä paikoissa on vähintään 2,000 naista, ja kuluttavat niiden käyttäjät vuosittain vähintään \$4,000,000. Muutamissa osissa kaupunkia on näitä tällaisia paikkoja joukottain. Eräässä rakennuksessa on seitsemänkymmentä tällaista liikepaikkaa.

„Nämä paikat ja hotellit vaativat nuorten tyttöjen turmelemista — varsinkin osastokauppojen ja tehtaiden halpapakkaisten työläisnaisten, jotka muodostavat enemmistön engl. kieltä puhuvista naisista tällä ammattialalla Chicagossa. Tanssisalit ja huonomaineiset kapakat myöskin saavat osan liikevoitoistaan tältä taholta. Prostitutioniliikkeen varustaminen naisilla, vaikkakaan ei ole niin laaja liikeala kuin nämä toiset haarat, on hyvin tuottava. Muutamat varsinaisten huonomaineisten laitosten omistajat tekevät yksityisiä sopimuksia miesten kanssa, jotka turmelevat nuoria naisia heidän käytettäväkseen. Useimmat nuorista naisista, jotka antautuvat ammattiin tätä tietä, ovat tavallisesti alle 19 ikävuoden.

„Suurimman osan siitä liikkeestä, jolla naisia haalitaan näihin paikkoihin, suorittaa joukko miehiä, jotka varustavat naisia prostitutionilaitoksiin. Näillä miehillä on jonkunlai-

nen järjestö, joka ulottuu maan suurimpiin kaupunkeihin, pääkeskustat ollen New York'issa, Bostonissa, Chicagossa ja New Orleans'issa . . . Palkkioksi saavat he \$50 „päältä“. Muutamissa poikkeustapauksissa suoritetaan \$75. Kun tämä raha maksetaan asiamiehelle, merkitään se naisen velaksi ja on hänen se suoritettava myymällä itseään. Sitäpaitsi suuri osa hänen ansioistaan menee sille miehelle, joka hänet on välittänyt“.

Eikö tämä lyhyt esitys anna jo selvää kuvaa siitä, kuinka kapitalismi, jonka korkein ihanne on liikevoiton himo, on syypää tällaisen hirveän ja laajalle levinneen yhteiskunnallisen paheen ylläpitäjänä ja levittäjänä. Kuinka kyynilliseltä eikö tunnu tätä ajatellessa, että porvariehtemme puhuvat muka sosialistien vapaarakkaus-opeista ja siveettömyyden levittämisestä — jonkun yksityisseikan nojalla. Ja mikä hirveintä, he, juuri nuo „siveelliset“ porvarit, puolustavat tätä järjestelmää, joka synnyttää näin kauheita paheita.

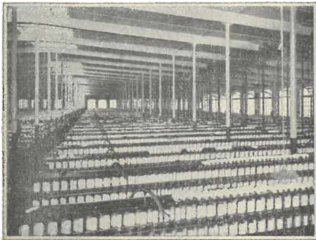
Mutta, eihän vielä ole täydellisesti selitetty, miksi naiset antautuvat noiden palkattujen viettelijäin välineiksi, joilla he ansaitsevat tavattomia tuloja itselleen, poliisivirkailijoille, hotellien omistajille ja niille muille lukuisille „siveellisille“ porvareille, joiden olemme nähneet kasaavan miljooneja tämän hirvittävän liikkeen avulla.

Mr. Stead teoksessaan *“If Christ Came to Chicago”* (Jos Kristus tulisi Chicagoon) julkaisee seuraavan lausunnon, jonka on antanut Dora Claffin, erään pahamaineisen laitoksen „matami“:

„Prostitutioni on seuraus, mutta ei langenneiden välipitämättömästä, vapaaehtoisesta halusta johtunut. Tytöt eivät halua tulla hylkiöiksi. Heidät pakotetaan paheiden

pesiin. Minä sanon rehellisesti, että minä en voi uskoa, että yksi nainen 10,000:sta haluaisi heittäytyä himojen jalkoihin, paitsi olosuhteiden pakosta.

„Porttoloiden asukkaita värvätään kauppapuodeissa, joissa tytöt työskentelevät pitkiä päiviä pienillä palkoilla; kodeissa, joissa ei ole mitään iloa tai hauskuutta; kaduilla,

Ylläoleva kuva esittää erään suuren puuvillatehtaan jättiläiskehuusalia Fall Riverissä, Mass. Jo yksistään tässä salissa työskentelee 5,000 nuorta tyttöä (vertaa kuvaa seuraavalla sivulla!), jotka aamusta iltaan saavat seistä alitriesssä jännityksessä koneiden ääressä, hengittäen sisäänsä pölyistä ilmaa. Tällaiset olosuhteet, nälkäpalkkojen ohella, vaikuttavat sen, että useat näistä tylöistä ajautuvat proselitserattujen armeijaan.

jonne tytöt usein joutuvat, tietämättöminä synnistä, mutta puutteessa ja turvattomina; sanalla sanottuna sellaisissa paikoissa, joissa kurjuus ja puute ovat aina saapuvilla, uhaten puhtautta ja rehellisyyttä. Jokainen seuraus johtuu syystä. Prostitutioniin nähden, ei todellinen syy ole langenneissa tytöissä, vaan yhteiskunnallisissa olosuhteissa, jotka tekevät lankeemuksen helpoksi."

Kaikki kysymyksen tutkijat ovat yhtä mieltä siinä, että köyhyys johtaa suuressa määrin prostitutioniin, ja että kaupapuodeissa, tehtaissa, virastoissa, y. m., joissa naiset työskentelevät mitättömällä palkoilla, johdetaan heitä prostitutioniin helpoimmin. Tri Sanger on koonnut tilastotietoja 2.000 prostitueratusta ja suurin määrä (525) niistä on suorastaan puutteen takia ilmottanut joutuneensa hirveään ammattiinsa; 513 tapauksessa oli syynä onneton rakkaus, 258:ssa viettely, 181:ssä väkijuomat. Mutta noiden muiden syiden vähänkin perinpohjaisempi analyseraus varmasti osottaisi, että suurimmaksi osaksi on niidenkin yhteydessä syynä tunne siitä turvattomasta asemasta, johon häpeä johtaa langenneen nai-

Tämä koneiden sivulta otettu kuva selittää, miksi työntehtäjäitä ei edellisessä kuvassa näy.

sen nykyisessä kaikkein „siveellisimmässä“ kapitalistisessa yhteiskunnassa.

Koettaaksemme nyt kerta kaikkiaan saada porvarilliset „siveyssankarit“ häpeämään siveettömyyttään — puolustaessaan nykyisen järjestelmän säilyttämistä — ottakaamme vielä esille Massachusetts'in valtion porvarillisen työtoimiston toimittama tilasto prostituutionista.

Tässä tilastossa on koetettu osoittaa, että halvalla palkalla työskentelevät naiset eivät muodosta pääosaa prostituettien joukossa. Tilastoon on kerätty tietoja seitsemästä Yhdysvaltain suurimmasta kaupungista 3,866 naiselta. Tilasto osoittaa, että 2,212 noista naisista on työskennellyt ennen nykyistä ammattiaan juuri tuollaisissa halpapakkaissa töissä, tehtaissa y. m. 1,236 noista naisista ilmoitetaan tulleen nykyiseen ammattiinsa „suoraan kodeistaan“ — mutta minkälaisista kodeista? New Yorkin vuokratasarmeista! Nykyisen yhteiskunnan kurjimmista ihmisasunnoista, joissa Debs sanoi tavanneensa 10-vuotiaita lapsia, jotka eivät eläissään olleet nähneet elävää lintua. Jos koskaan, niin juuri näiden lasten lankeemiseen on syy kapitalistisessa yhteiskunnassa.

Miten monipuolisesti tarkastelemme tätä yhtä hirveimmistä yhteiskunnallisista paheista, aina pääsemme samaan määrättyyn tulokseen: se on hirvittävämpi kuin aavistammekaan ja johtuu syistä, joiden poistaminen — ainoastaan syyt poistamalla voidaan seuraukset hävittää — vaatii nykyisen järjestelmän muuttamista.

Mutta mitä ovat „siveelliset“ porvarit tehneet tämän yhteiskunnallisen paheen poistamiseksi? He ovat „järjestelleet“ sitä. Euroopassa esim. on keksitty jos tuhansiakin kei-

noja. Ranskalainen systeemi, joka on käytännössä useissa Euroopan maissa, säättää pidettäväksi luetteloa prostituera-
tuista, tarkastettavaksi heidän kelpoisuuttaan viikottain tai
milloin kiinni saadaan j. n. e.; tietysti tämän työn korvauk-
seksi on asetettu verot, jotka nuo naiset suorittavat itsensä
myönnillä ansaitsemillaan rahoilla.

Englannissa on parlamentti laatinut monia lakeja ja
liitteitä niihin, mutta kaikki ovat olleet tehottomia; pros-
titutioni on aina ilmennyt toisessa muodossa, jos se on toi-
sessa muodossaan tullut hävitetyksi.

Amerikassa on koetettu myöskin saada käytäntöön
ranskalainen systeemi, mutta ainoastaan St. Louis'in kau-
pungissa on se ollut toteutettuna jonkun aikaa, ja sielläkin
tuli se hylätyksi noin neljän vuoden kuluttua. Tultiin nimittäin
huomaamaan, että tuon uuden systeemin käytännössä
ollessa oli prostitutioni St. Louis'issa *kasvanut* noin 35 pro-
sentilla. Kun tämä tultiin huomaamaan, alettiin vaatia
uuden lain peruuttamista. Noin 4,000 naista St. Louis'issa
kirjotti nimensä anomuksen alle, jossa lain peruuttamista
vaadittiin. Samoin katolinen ja protestanttinen papisto ryh-
tyi vaatimukseen ja tuon peruutusanomuksen alle kirjotti
nimensä myöskin 150 lakimiestä ja lääkäriä.

Tämän lain epäkäytännöllisyyden selitettiin johtuvan
muka siitä, että se teki „tavallaan lailliseksi liikkeeksi pros-
tutionin“. Mutta, toiselta puolen on prostitutionin virallinen
lakkauttaminen osottautunut yhtä tehottomaksi.

New Yorkissa sai eräs tri Parkhurst aikanaan toimeen
sen, että satoja prostitutionilaitoksia hävitettiin ja niiden
asukkaat karkotettiin ulos liikepaikoistaan. Mutta mihin
menivät nuo naiset? Tuliko heistä „siveellisiä“ ihmisiä?

Kun tätä puolta asiasta ruvettiin tutkimaan, huomattiinkin se kauhea tosiasia, että nuo naiset olivat muuttaneet yksityisten perheiden luo ja siellä harjottivat ammattiaan viattomien lasten ympäröiminä. Kuinka elävä esimerkki porvarillisen „siveellisyys“-touhun tuloksista! Tämän johdosta lausuikin New Yorkin vuokrakasarmi-asutuksia tarkastamaan valittu komitea: „Asuen täyteen sullotuissa vuokrakasarmeissa ovat nuo naiset yhtä vaarallisia siveellisyydelle kuin kolerasairaat tuollaisissa ihmispesissä olisivat vaarallisia terveydelle“.

Sitte on koetettu rajoittaa prostitutionia määrätyille alueille kaupungeissa, että täten muka ehkäistäisiin paheen levenemistä. Roomassa erittäinkin on tätä keinoa yritetty, mutta huonolla menestyksellä. Kun tällainen piiri aluksi järjestettiin, kokoontuivat sinne kaikki rikkselliset naiset ja miehet. Mutta samalla muodostui tuollaisesta piiristä varkauksien, ryöstöjen, murhien ja kaikenlaisten rikosten pesäpaikka. Ja lopulta kävi asema sellaiseksi, että prostitueratut eivät voineet mitään ansaita, ja silloin ei mikään voima voinut estää heitä muuttamasta toisiin osiin kaupunkia. Lopulta huomattiin yritys aivan tehottomaksi.

Japanissa, jossa siveellisyyskäsitteet tuskin ollenkaan sisältävät sukupuolisiveyttä, on hallitus ottanut monopolikseen prostitutionin. Erääseen Tokion etukaupunkiin on hallitus rakennuttanut suuria rakennuksia, joissa prostitutionin rehottaa — sotilaiden vartioimana. Näissä rakennuksissa on 5,000 prostituerattua naista. Tavallisesti myövät köyhät ihmiset lapsiaan näihin laitoksiin, ja suorittaa hallitus tuollaisille vanhemmille jatkuvaa eläkettä. Nämä tytöt ovat tavallisesti 10—18 vuoden ikäisiä ja vanhemmiksi tultuaan

menevät he useissa tapauksissa avioliittoon. Tällaisia hallituksen omistamia „kartanoita“, joita kutsutaan nimellä „Yoshiwara“, on Tokiossa viisi ja Yokohomassa kaksi, viimemainitut ollen suurempia ja paremmin tunnettuja. Japanilaisen moralin kannalta on tämä systeemi hyödyllinen siksi, että se säilyttää „rauhan“ ja „hiljaisuuden“ yleisillä paikoilla, mutta itse haureuspaheen hävittämiseen nähden ei tuollaisella „järjestelyllä“ luonnollisestikaan voi olla mitään merkitystä.

Edelläolevista esimerkeistä selviää, että porvarilliset parannussuunnitelmat ovat tehotomia. Niinpä eräs porvarillinen kysymyksen tutkija sanookin, että „on paljon helpompaa sanoa mitä ei pitäisi tehdä, kuin mitä pitäisi tehdä“.

Sosialistit, jopa monet porvarilliset radikalitkin, ovat sitä mieltä, että tämänkin yhteiskunnallisen paheen poistaminen voi tapahtua ainoastaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen täydellisellä muutoksella. Sen vuoksi vaativat he parempia oloja työväenluokalle (katso Sosialistipuolueen ohjelmaa) ja lopullisesti nykyisen liikevoittojärjestelmän kukistamista.

On siis selvää, että kaikkien niiden, jotka niin paljon pauhaavat siveellisyyssykymyksestä, olisi liityttävä Sosialistipuolueeseen ja sen riveissä taisteltava niiden nurjien olojen muuttamiseksi, jotka pääasiallisesti ovat syynä prostituutionpaheenkin olemassaoloon siinä hirvittävässä muodossaan, jolla se jäytää ihmiskunnan elinjuuria.

A i n i.

*Viihitoista vuotiaana
Bowerylle*) hän hulkki;
turvatonna ylö-yksin
horjui, „lanhes“ julki.*

*Syömätönnä syksyöissä
viluisena värjyy.
Nälkä polttaa povea,
antautumaan ärjyy.*

*Kainostellen huiskuaa: —
„esitänkö? En sentään“.*

---

*) Boweryksi sanotaan New Yorkissa kaupunginosaa, jossa asustaa yhteiskunnan pohjaliejuun vajonnutta köyhälistöä ja ammattirikoksellisia.

— On outo „kiinniottamaan“ —
Ostaja ohi entää.

Hämy aamuhämärän
tuo töki toivonsäteen:
joutuu joukkoon juoppojen,
käy yhtä niistä käteen:

— „Rakas herra, rakkahin,
niin monta täällä on meitä. —
Mut tepä minut ottakaa,
mä lemmin, lemmin teitä“.

— „Mitäs maksaa, letukka,
lemmenleikkijältä?“

— „Minkä herra suvaitsee. . .
on niin kova nälkä.“

— „Kvartin saat, et enempää,
jos antaun mä rienaan.“

— „Tulkaa tuonne kellariin . . .
sen siellä teiltä tienaan“.

Kylmä romukellari
on onnettomain suoja.
Se kristitylle rouvalle
on hyvä vuokran tuoja.

Kellarissa kymmenkunta
nuorta naista makaa.
Kullakin on laatikkonsa
päällä vuode „vapaa“.

Sille, joka Airin on,
häveten hän astuu;
vielä herran kauhistuu —
poski kalpee kastuu.

— „Hei lutha! leiki lempeemmin,
jos muille mielit vertaa . . .“

— „Anteeks', herra, antakaa . . .
mä olen ensi kertaa“.

Rahaa tutkii, tuijottaa:

— „Möin kunniani tähän.
Tunto vait! Vai kunniaa?
kun leipääkin saat vähän“.

M. HÄHL.

Kansojen vapahtaja.

Vuosituhansia ovat kansat etsineet vapahtajaa, joka heidät vapauttaisi orjuudesta, puutteista ja kurjuudesta. He ovat sitä etsineet suurmiesten persoonista ja mahtavien kauniista lupauksista — vaan turhaan.

Kansanjoukot ovat uhranneet työnsä, hikensä, verensä ja vieläpä elämänsäkin löytääkseen sen vapahtajan, joka heidät tietämättömyyden synnyttämästä orjuudesta ulos johtaisi — vaan turhaan. Ne petturit, jotka kansoille vapauden lupasivat, jos vaan heidän neuvoansa seurattaisiin, päin vastoin vielä entistä lujemmalle orjuuden kahleita kiristivät.

Tänäpäivänä, ollessamme 20:nnen vuosisadan alussa, huomaamme kansojen olevan mitä häpeällisimmässä orjuudessa — aineellisesti sekä henkisesti palkkaorjuuden kukistamana, tuhansien sortuessa kahleiden painon alle.

Orjakuninkaat (kapitalistit) määräävät kansojen enemmistön elämän kehdestä hautaan. He rüistävät äidit lapsineen tehtaiden synkkiin komeroihin, syöttämään kapitalistien omistamia koneita, samalla kuin he itse kärsivät nälkää.

He pakottavat miljoonia työkykyisiä miehiä työttömyyteen, juoppouteen, kurjuuteen ja rikoksiin.

He pakottavat työmiehet ase kädessä surmaamaan toisiaan sodan kauheilla verikentillä. He lahjovat vääryyden ja häpäisevät ja jalkainsa alle tallaavat oikeuden.

He nälkäruoskalla ajavat satoja tuhansia siveitä naisia porttolain inhottaviin luoliin. Ja kaiken tämän tehtyään kapitalistit ristivät lihavat sormensa, kääntävät taliset silmänsä kohti korkeutta ja hurskaasti väräjäväällä äänellä sanovat: Kansanjoukot, katsokaa meidän, teidän vapahtajainne, puoleen; me olemme teidät loasta ylös kohottaneet niin korkealle sivistyksen ja hyvinvoinnin asteelle, että sille ei löydy vertaista historiassa. — Kansojen suuri tietämätön joukko tämän kuultuaan nöyränä vastaa: niin todella, te olette sen tehneet, mitä me voisimmekaan ilman teitä saada aikaan — eläkööt kansojen vapahtajat, kapitalistit — eläkööt!

Kirottu sokeus! Ovatko kansanjoukot silloin vapaudessa, kun heidän ainoa todellinen vapautensa on vapaus kuolla nälkään?

Onko se vapautta, että täytyy kerjätä tilaisuutta työntekoon, jotta vois edes säilyttää kurjan henkensä?

Onko se vapautta, että lasten ja naisten täytyy nääntyä tehtaissa, sillä aikaa kun miljoonat miehet eivät mitään niin haluaisi kuin tilaisuutta tehdä työtä?

Onko se vapautta, että sadat tuhannet naiset ovat pakotettuja haureuslaitoksiin kauppatavaraksi?

Kun joku työ-orja kysyy näiltä kansojen vapahtajilta, mitä heidän pitäisi tehdä, säilyttääkseen henkensä nälkäkuolemalta — niin vapahtajat vastaavat: Jumala tietää!

Työläinen, voitko löytää yhtään esimerkkiä, joka voisi todistaa sen, että hallitseva luokka olisi suoranaisesti tehnyt mitään kansojen vapahtamiseksi. Ei, tuhat kertaa ei, sitä ei

ole koskaan tapahtunut. Kapitalistinen järjestelmä asettaa yhden kansanluokan toista kansanluokkaa vastaan ja näiden luokkien välillä vallitsee ainainen sota, jossa voittaa se kansanluokka, joka omistaa luonnon rikkaudet sekä tuotannon välikappaleet. Ne omistaa tänäpäivänä kapitalistiluokka — eli kansojen suuren enemmistön (työväestön) veriviholliset.

Ne ovat juuri nuo meidän vihollisemme, jotka aina tähän päivään asti ovat kansoille lahjottaneet vapahtajia — jumalan armosta. Vaan heidän lahjottamansa vapahtajat ovatkin aina muuttuneet kansojen piiskureiksi. Amerikan kansa esimerkiksi on kerta toisensa perästä antanut äänensä kapitalistien voitelemille „vapahtajille“ — vaan joka ainoa heistä onkin huomattu olevan „*susi lammasten vaatteissa*“. He ovat orjuuden kahleita vaan lisänneet virkaan päästyään.

Ei, kansojen on turhaa hakea vapahtajaansa vihollisten (kapitalistien) leiristä. Yhtä järkevää olisi hakea viime talven lunta Chicagon kadulta. Kansojen vapahtaja voipi löytyä ainoastaan kansasta itsestään, sillä paikkansa pitää runoilijan sanat:

Ken vaivojansa vaikertaa,
on vaivojensa vanki.
Ei oikeutta maassa saa,
ken itse sit' ei hanki.

Meidän on saatava vastustajiltamme, kapitalisteilta, pois ne aseet, jotka tänäpäivänä antavat heille väkevemmän oikeudet, s. o. luonnon rikkaudet sekä tuotannon välikappaleet. Silloinkun työväestö omistaa ne yhteisesti, käyttää niitä yhteisesti, yhteiseksi hyvinvoinniksi — silloin vasta ovat kansanjoukot vapaita.

Niin kauan kuin joku mies tai joukko miehiä omistaa ne elämän välttämättömyydet, joita ilman ei kansan suuri enemmistö voi elää, ei voi olla olemassa mitään vapautta. Kuinka kansanjoukot voivat ne saada itselleen? Liittymällä yhteen. Amerikassa liittymällä politiseen puolueeseen, joka on kansan puolue, ja sen avulla vallottamalla kansalle valtiollisen vallan, jonka avulla vuorostaan saadaan kansalta ryöstetty omaisuus: luonnon rikkaudet ja tuotannon välikappaleet, kansalle.

Sosialistipuolue on se puolue, jonka avulla kansa tulee hankkimaan itsellensä vapauden; vapauden viimeisestä orjuusmuodosta — palkkaorjuudesta. Siihen puolueeseen kuuluvat ne ihmiset, jotka ovat käsittäneet, että kansojen vapahtaja on kansa itse.

He kutsuvat kaiken maailman työläisiä liittymään yhteen punasen lipun alle taistelemaan ja voittamaan kansoille vapauden — vapauden, joka vasta voi antaa kansoille tilaisuuden elää elämisen arvoista elämää.

Ystäväni, joko sinä kuulut siihen suureen joukkoon, joka on ainoa todellinen kansojen vapahtaja?

A. O. SARELL.

Kansalle.

S ä v e l: „Hongikosta sulo ääni kaikuu“ j. n. e.

*Herää kansa, suuri jätbläinen,
yhteistyöhön ja toimintaan,
Asemas' on kurja, häilyväinen;
sua aina vaan sorrelaan. —
Elos synkkä on kuin syksyn kolikko yö,
sen vain muuttaa voipi LUJA YHTEISTYÖ
kautta taiston tarmokkaan
ja luoda sulle elon onnekkään.*

*Kauan olet yössä uinaellut
elon onnesi hinnalla;
seissyt olet aivan tyytyväisnä
ruokkijasi rimmalla. —
Olet rukoillut ja nöyrä ollut vain,*

KÖYHÄLISTÖN NUIJA

sortajasi tahtoon tyytyväinen ain',
 vaikk' on sun vertas' se milkkonut —
 ja kaikeu onnesi pirstonut.

Nyt ylös nouse, särje sorron kahleet
 pirstaleiksi sun päältäsi;
 murskaa telheet edistyksen tieltä,
 kuulla vaadi jo ääntäsi! —
 Sun tahtos pyhä on, kun vaatia tohdit vaan;
 sua kaataa ei voi mitkään mahdit maan,
 jos taistosi vaan on peloton: —
 sun voittos vielä herran suuri on.

Seaside, Ore, lokak. 16 p. 1908.

R. PESOLA.

Kaksi kukkaa.

Lilja ja Violet ovat minun mielikkikukkaseni. Kuka tahtoo väittää, että he eivät olisi minun — nuo kaksi pientä tyttöä? Vai enkö saisi heitä rakastaa!? Kaikista väitteistä, kaikista esteistä huolimatta minä rakastan heitä, rakastan ominani. Ei mikään voima maailmassa voi minua rüstää rakkauden velvollisuksistani, koska se on suuren luonnon jumalainen voima, joka minut siihen pakottaa — johtaa pyrkimättäni, tahtomattani. — — — Ja rakastaakseni heitä täytyy minun rakastaa koko maailmaa — täytyy pyrkiä täyttämään maailma rakkaudella heitä varten. En voisi olla inhoamatta itseäni, jollen niin tekisi — jollen uhraisi kaikkeani.

Lilja on kolmannella ikävuodella, Violet ensimmäistä täyttämässä.

Kun Lilja kutsuu minua tädiksi vilpittömällä lapsen luottavaisuudella — kun hän katsoo hymyillen minuun suurilla kirkkailla, ruskeilla silmillään — silmillä, jotka ovat

täynnä ihastusta ja samalla täynnä tuhansia kysymyksiä — enkö silloin tahtois poistaa pois niitä sumuja, jotka voisivat hänen hymynsä sammuttaa — ilonsa ijäksi haihduttaa!? Enkö tahtois särkeä ne mustat muurit, jotka ovat raketut hänen tiedonhalunsa tielle!?

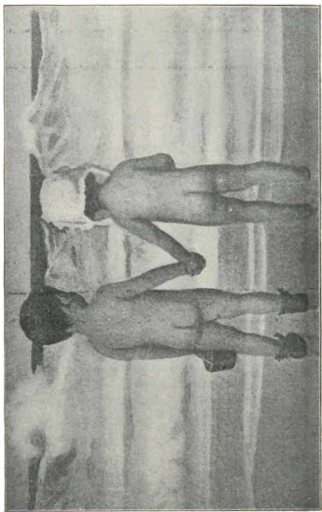
Ja Violet — hänellä on yhtä suuret yhtä ruskeat ja kirikkaat silmät, mutta katseensa on vakaa ja arvokas, toisinaan käypi suunsa hienoon hymyyn. Hänen katseensa koskee minua: „täytä velvollisuutesi“! Jospa voisin nähdä yhtä kauas kuin nuo tutkivat silmät ovat ehkä kerran näkevät!

Nykyisyys on minun, tulevaisuus on heidän. Mutta nykyisyydessä luodaan tulevaisuuden perustus — minun täytyy toimia nykyisyydessä tulevaisuutta varten — niin kaikilla luonnossa jumalan lakia täytetään — — —.

Jos minä nyt eläisin ja huolehtisin vain omaa yksityistä elämäni, ensinkään välittämättä muusta maailmasta, riin eiköhän minua hävettäisi haudassani — tuonelassa, taivaassa tai helvetissä — missä ikänä sattuisinkin silloin olemaan, kun kuulisin kukkaisteni itsetietoisina keskustelevan tässä onnellisessa maailmassa (olen kylliksi optimisti uskomaan, että maailma jo heidän toiminta-ajallaan on onnellinen nykyisyyteen verraten) seuraavaan tapaan:

„Meidän tätimmeinhän eli silloin murrosaikana, kun meidän yhteiskuntamme perustus luotiin. — On ihme, että hän ei ole jättänyt meille mitään muistoa itsestään — siitä, mitä hän on hyväksemme tehnyt silloin, että voisimme sitä siunata samalla kuin muittenkin edeltäjiemme, jotka elämänsä uhrasivat meidän onnemme tähden.“

„Olen tuota minäkin miettinyt — ehkä ei tätimme tehnytäkään mitään tämän yhteiskunnan perustamista varten? —

Ajatteles! eikö olisi kauhea häpeä, jos hän olisi ollut yksi niitä silloisia edistyksen vastustajia — jos hän olisi ollut sellainen luulevainen tai uskovainen, joka ei tiennyt eikä osannut mitään ajatella?

„Tai jos hän olisi ollut tuhma ja itseksä, joka katsoi tai luuli katsovansa vain omaa etuansa eikä tahtonut toisten etua ajatella!“

„Tai sellainen, joka löysi tyydytystä turhista huvituksesta, kulutti aikansa pikkumaisuuksissa eikä viitsinyt ajatella“.

„Oi älkäämme puhuko hänestä enää — se tekee minut niin surulliseksi“.

„Niin, älkäämme puhuko enää, kun emme voi muistoansa siunata, voimmehan antaa kaikki anteeksi ja — unhottaa.“

— — — — —

Tai jos taantumus sattuisi vielä hetkeksi voittamaan, avustettuna vaikkapa vain välinpitämättömyydelläni, ja näkisin nuo kukkaseni kärsivän täällä kurjuudessa (istuessani taivaassa, kuten muutkin taantumuksen sankarit) ja kuulisin heidän kiroavan muistoani näin: „sinä olisit voinut tehdä meidän olomme onnellisemmaksi, jos olisit tahtonut, mutta sinä et ole välittänyt meidän jokapäiväisestä leivästämmä — ei ruumiimme terveydestä eikä sielujemme puhtaudesta — ole kirottu ijäti, sinä!“

Tai jos näkisin heidät tylsistyneinä, tietämättöminä ja typerinä — kristillisiä tapoja noudattavina juoruakkoina — eikö todellakin olisi syytä hävetä?!

Minä en tahdo mennä taivaaseen häpeämään! Minä tahdon toimia voittaakseni rakkautta — *todellista rakkautta*. Tahdon elää rakastaakseni ja rakastaa elääkseni, sillä ilman todellista rakkautta ei myöskään ole olemassa mitään todellista elämää — ei maassa eikä taivaassa.

SELMA.

Herätäkää, orjat!

KIRJ. EUGENE V. DEBS.

(Maalisk. 10 p. 1906 — Haywoodin jutun johdosta).

Jollei kansa olisi niin sokeaa, olisi kapitalistien viimeinen mitä raakamaisin hyökkäys saattanut koko kansakunnan sotajalalle.

Lain nimessä ja varjossa on suunniteltu murha, ja aijotaan sitä parhaillaan toteuttaa.

Miehet, jotka eivät taivu turmeltaviksi ja häväistäviksi, on riistettävä kotoaan, kuletettava pois — ja murhattava.

Tämä on se julistus, jonka ovat antaneet Lännen Kaivostenomistajain yhdistys ja heidän tukenaan seisova Standard Oil-yhtiö ja Wall-kadun roistot, New Yorkissa.

Nämä verisellä nokalla varustetut korppikotkat aikovat nokkia sydämen heidän tyrannimaisen ryöväyksensä vastustajilta, jotta työväestö jäisi kokonaan heidän mielivaltansa alaiseksi.

Lännen Kaivosmiehiliiton virkailijat Charles Moyer ja Wm. D. Haywood ja heidän toverinsa ovat syytettyinä Idahon entisen kuvernöörin Frank Steunenbergin murhasta, joka

yksinkertaisesti oli tulos siitä, mitä hän kylvi. Syytös näitä miehiä vastaan on vain veruke, jonka avulla heidät voitiin kulettaa salaiseen paikkaan, viedä kiireesti pois kotivaltiostaan ylimääräisellä junalla vahvan vartioston seuraamana, sulkea vankilaan, ehkä tuomita ostettujen konnien todistusten nojalla — ja kuristaa kuoliaaksi hirttäjän silmukassa.

Se on likainen suunnittelu, kirottu salaliitto, helvetillinen yritys.

Idahon ja Coloradon kuvernöörit sanovat heillä olevan kylliksi todistuksia näitä miehiä vastaan. He ovat häpeämättömiä valehtelijoita ja ostettavia roistoja, kaivostenomistajain kurjia käytyreitä, jotka itse, jos kukaan, ansaitsivat hirsipuun.

Moyerilla, Haywoodilla ja heidän tovereillaan ei ole enempää yhteyttä Steunenbergin murhaan kuin muillakaan; syytös on keksitty valhe, rikoksellinen solvas, se on ainoastaan näennäisenä syynä niiden miesten murhaan, jotka ovat liian rehellisiä pettääkseen heihin asetetun luottamuksen ja liian rohkeita murtuakseen pelotuksien ja uhkauksien vaikutuksesta.

Työväenjohtajia, jotka matelevat kapitalistien edessä, jumaloidaan; ne, jotka kieltäytyvät tuollaisesta orjamaisuudesta, ovat murhattavat.

Minä tunnen persoonallisesti ja läheisesti Moyerin, Haywoodin, Pettibonen, St. Johnin ja heidän työkumppalinsa, ja minä uskallan panna henkeni takeeksi siitä, että he ovat rehellisiä ja viattomia; ja tämä onkin juuri se rikos, jonka vuoksi he eivät — sen likaisen „nuuskijan“ sanojen mukaan, joka tämän jutun valmisti — „tule ikänä poistumaan elävänä Idahosta“.

Hyvä, kautta jumalien, jolleivät he poistu elävinä Idahosta, niin myöskin Idahon ja Coloradon kuvernöörien ja heidän herrojensa — Wall-kadulta New Yorkista Kalliovuoriin taakka — on parhainta valmistautua seuraamaan heitä.

Lähes kaksikymmentä vuotta sitte murhasivat kapitalistiset tyrannit muutamia viattomia mihiä sen vuoksi, että he seisivat työväestön puolesta.

He yrittävät nyt tehdä sitä uudelleen. Rohjetkootpa!

Haymarketin murhenäytelmän jälkeen on toimitettu kaksikymmentä vuotta vallankumouksellista kasvatus-, kiihotus- ja järjestämistyötä, ja jos tuo murhenäytelmä aijotaan uudistaa, tulee syntymään vallankumous, ja minä tulen tekemään kaiken voitavani avustaakseni sitä.

Ratkaiseva hetki on tullut ja meidän täytyy olla valmiina sen varalle. Kysymyksessä oleva asia on sellainen, että siinä voi yhtyä koko järjestynyt työväestö, ja jokainen kapitalismin vihollinen tulee liittymään meihin. Tehtaista, maakylistä ja kaupungeista tulee kokoontumaan työläisiä, jotka ovat valmiina kohtaamaan verikätiset vapauden hävittäjät, viattomien miesten murhaajat — kansan suurimmat viholliset.

Moyer ja Haywood ovat meidän tovereitamme, uskollisia ja rehellisiä, ja jollemme me seiso heidän puolestaan — kunnes viimeinen veripisara vuotaa suonistamme — niin olemme ansainneet itsellemme häpeällisten raukkojen nimen ikipäiviksi.

Me emme ole vastuunalaisia tällaisen aseman syntymisestä. Me emme ole sitä halunneet. Meidät on pakotettu siihen, mutta me emme voi pettää tovereitamme ja sallia heidän murhaamisensa tapahtua — vain sen vuoksi, että me

emme rakasta rauhattomuutta ja verilöylyjä. Jos heidät voidaan murhata ilman syytä, näiden tyrannien nautintojen tyydytykseksi, niin samoin voidaan tehdä meillekin.

He ovat ahdistaneet meidät muuria vastaan, ja nyt, kootkaamme joukkomme, kohdatkaamme heidät ja — taiselkaamme.

Jos he yrittävät murhata Moyerin, Haywoodin ja heidän veljensä, niin vähintään miljoona vallankumouksellista tulee kohtaamaan heidät pyssyillä varustettuina.

He ovat tehneet parhaansa — kaikkensa — musertaakseen meidät ja tehdäkseen meidät orjiksensa. Heidän politikoitsijansa ovat pettäneet meidät, heidän oikeuslaitoksensa ovat syösseet meidät vankiloihin ilman oikeudenkäyntiä ja heidän sotilaansa ovat ampuneet kuoliaaksi tovereitamme.

Matelijakin kääntyy viimein — niin tekee työläinenkin.

Rohjetkootpa he toteuttaa saatanallisen suunnitelmasa — niin jokainen valtio Yhdysvalloissa kuulee kaikuja vallankumouksellisten askeleista.

Valmistautukaa, toverit, toimintaan! Mitään muuta tietä ei ole enää jätetty työväenluokalle. Heidän oikeuslaitoksensa ovat sulletut meiltä, paitsi julistaakseen tuomiomme. Heidän oikeuslaitoksiinsa turvautuminen merkitsee yksinkertaisesti vain sitä, että saamme sakkoja ja että meidät sidotaan käsistä ja jaloista; niissä laitoksissa nuo kurjuudestamme lihoivat korppikotkat nokkivat silmät päästämme.

Kapitalistiset oikeuslaitokset eivät ole koskaan tehneet, eivätkä tule koskaan tekemään mitään työväenluokan hyväksi.

Mitä ikänä meidän hyväksemme tehdään, on meidän itsemme se tehtävä, ja jos me seisomme kuten miehet, Atlannista Tyyneenmereen ja Canadian rajalta Meksikon lah-

teen, niin me täytämme kauhulla heidän kurjat sydämensä ja he irrottavat nopeasti hampaansa meidän kurkuistamme ja antautuvat kiireelliseen pakoon.

Me tulemme vartioimaan heidän jokaista liikettään ja samalla kertaa valmistaudumme toimintaan.

Proletariatın erityinen vallankumouksellinen konventio- ni Chicagossa tai jossakin toisessa keskuksessa olisi paikallaan ja jos äärimmäisiä toimenpiteitä tarvittaisiin, niin yleinen lakko voitaisiin julistaa ja siten herpauttaa teollisuus, mer- kiksi yleisestä noususta.

Jos kapitalistit alkavat ohjelman, niin me tulemme lo- pettamaan sen.

Voimat määräävät.

Päivä oli kulunut. Lakkolaiset olivat käyneet kaivoksilla kutumassa hitaammat ulos sieltä ja kaikki työpaikat olivat seisauksissa. Toisista kauppaloista tulleet tiedot tyydyttivät lakkolaisia ja he olivat innostuneita. Miehet kertoivat toisilleen, miten se ja se taas on saatu mukaan. He olivat onnistuneet aikeessaan sulkea työt ja se toi heille nautinnon sellaisen, jota vain taistelija voi tuntea. Jokaisen kasvoilta loisti innostuksen polttava hehku. Ennen veltot kasvojen ilmeet osottivat rohkeutta — halua — pyrkimystä. Ruumiin liikehtimiset, jotka ennen muistuttivat kaivosmuulia, olivat nyt reippaita. Niissä ilmeni tarmoa, varmuutta ja voimaa, joka ei ollut pakotettua. Entäs sitte ne silmät — ne kaameat elottomat silmät. — Ne olivat kuin sähköpattereita, joista elämänhalun, toveruuden ja rakkauden suloiset säteet sinkoilivat silloin kun oli puhe yhteisestä asiasta; ja silloin kun viholti-

nen uhkasi, silloin lensivät niistä oikeutetun vihan välähdykset tulisesti kuin salama taivaalta. Luodin tavoin sattuiivat ne siihen, joka niitä sattui kohtaamaan. Ennen niin kankeat kielet pääsivät valloilleen, ja ennen kylmät sydämet lämpenivät toisilleen.

Keskustelu oli täydessä käynnissä, kun äkkiä kuului voimakas huuto: „Vaaditaanko kapakat kiinni?“ „Kiinni — kiinni!“ kuului kaikkialta. „Kaupungin kansalaisilla on tänä iltana kokous ja sinne olisi siis vaatimus vietävä!“ kuului sama ääni. „Hyvä, valitaan komitea viemään!“ ehdotti eräs miehistä. Viisimiehinen komitea valittiin. Se lähti täyttämään tehtävänsä.

Kun lakkolaisten lähettämät edustajat saapuivat kansalaiskokoukseen, oli siellä ihmisiä jo huone täynnä. Kaupungin kunnioitettavat kauppiaat, lakimiehet, pankkiirit, talonmestajat ja muut muodostivat vasemmiston tästä kokouksesta. Kaivospatruunat, sanomalehtimiehet, tohtorit, porttolanpitäjät oikeiston. Kapakoitsijat ja pienemmät liikemiehet edustivat keskustaa. Sitte oli heillä varaväkeä joka puolella. Kylän piispan kunnioitettavan ihrainen naama näkyi ryhmänsä keskeltä, kun hän heidän ahkerasta neuvottelustaan joskus rosti päättään ylös. Papit kaikki olivat hänen ympärillään ja he kaikki istuivat keskustan eturiveissä.

Kun lakkolaisten edustajat astuivat huoneeseen sisään, kävi huoneessa yleinen suhahdus. Kaikki liikahtivat paikallaan ja kääntyivät katsomaan. Itse ihamahainen piispakin rosti päättään. „Kansalaiskokoukseen“ oli tullut „vastenmielisiä kansalaisia“.

Kokous alkoi. Kaupungin päällikkö kutsui sen koolle. „Arvoisat kan—kansalaiset!“ alkoi hän. Minä en tie—tie-

dä, mitä mi—mi—minä tunnen tällä het—hetkellä, mutta mi—mi—minä uskon että te—te kaikki tunnette samaa". sai hän änkytettyä.

„Arvoisa puheenjohtaja!" kuului raikkaasti lattialta, heti kun hän oli änkytyksensä lopettanut. Puheenjohtaja punastui kuullessaan tuon äänen. Siinä oli jotakin vierasta, jota he pelkäsivät. „Puheenjohtaja!" uusiutui huuto. Puheenjohtaja katsoi alas. Kolmannen kerran kuului sama ääni. Puheenjohtaja nyökkäsi. Yksi lakkolaisten edustajista pyysi luettavaksi kirjettä, minkä lakkolaiset ovat lähettäneet, vaatimuksella että kapakat on sulettava lakon ajaksi. Hän sanoi niiden auki pitämisen olevan vaarallista yleiselle rauhalle, nyt kun kaikki miehet ovat työttöminä. Ennenkun mies oli ehtinyt lopettaa nousi huoneessa meteli.

Sanat „kapakat kiinni" olivat sattuneet „kansalaiskokouksen" sydämeen. Keskusta alkoi meluta. Oikeistosta nousi eräs porttolan pitäjä ylös ja alkoi vihasta punottaen:

„Hyvät kansalaiset, rauhoittukaa!", alkoi itse piispa lustaa miestä, joka maksaa veroa — kantaa yhteiskunnan kuormaa!" —

Hän sai suosionosotuksia joka puolelta.

„Tämä on anarkiaa!" kirkuivat kaikki yhdessä.

„Me emme tunnusta lakkolaisten liittoa, eikä niitä miehiä, jotka sitä edustavat" sanoi eräs kapakoitsija.

„Hyvät kansalaiset, rauhottukaa!", alkoi itse piispa puhua ja ihrainen naamansa värisi liikutuksesta — ehkä ensimmäisen kerran. — Kaikki alkoivat kuunnella häntä.

„Me olemme kokoontuneet tänne palauttamaan yhteiskunnallista rauhaa. Meillä on vaara oven edessä. Minä muistutan teille Coloradosta. Miten moni rehellinen kansa-

lainen siellä menettikään omaisuutensa. Nyt uhkaa teitä, meitä kaikkia sama kohtalo. Kansalaiset, teidän on estettävä se! Teidän tulee palauttaa yhteiskunnallinen rauha" — —

„Viskataan nuo ulos täältä!“ sanoi yksi pankkiireista osottaen lakkolaisten edustajia.

„Ulos — ulos — ulos!“ kuului joka puolelta. „Sennin koirat!“ „Anarkistit!“ kiljuivat „kansalaiset“.

Lakkolaisten edustajat nousivat lähteäkseen.

„Me pääsemme täältä kyllä ulos!“ sanoi yksi heistä.

Kun he lähtivät, kuului vihellystä, huutoja ja räpytystä kaikkialta huoneesta. Kun se oli tauonnut, sanoi yksi poistuvista edustajista kylmällä äänellä: „Me kiitämme teitä tästä. Meidän vuoromme myöskin tulee.“

Nämä sanat tunkeutuivat teräksen tavoin ihraisimmankin nahan alle. Ne vaikuttivat jäätävästi kokouksessa vallinneeseen lämpöön. Heille muistui mieleen kaikki ne kauhut, joita tuohon heidän liittoonsa kuuluneiden sanottiin tehneen. Mutta tätä ei kestänyt kauan. „Vaaran“ pelko oli pian ohi ja edustajat jättivät huoneen yleisten pilkanosotusten kaikuissa.

Kun aurinko tavallisuutensa mukaan seuraavana aamuna alkoi nousta, lähestyi tätä kauppala tuhatkunta lakkolaista, jotka tulivat viereisestä kaupungista. Tämän kauppalan parituhatta lakkolaista lütyivät mukaan, ja ennenkun kaupungissa oli väki ylhäällä kajahtivat sen kaduilla marseljeesin mahtavat säveleet. Tämä mahtava joukko asteli sen kaduilla. Silmänkannon mitalta aaltoilivat rivit. Sen poljenta pani maaperän vapisemaan. Sen torvien kumouk-

selliset säveleet kaikuivat raikkaasti puhtaassa aamu-ilmassa. Ne kertoivat nousevan proletarijoukon tunteista, tuskista ja taisteluista. Ne kertoivat kommunistien ajoista. Venäjän verisunnuntaista, mustasta menneisyydestä ja nousevan päivän aamunsarastuksesta. Aamuauringon puhtoiset säteet putoilivat hellästi varoen tämän juuri heränneen, mutta valppaan joukon päälle hivellen sen kärsimyksistä kuluneita kasvoja. Ne tunkeutuivat pehmeästi tuskien uurtamiin vakoihin, ikäänkuin ne olisivat suuteloillaan tahtoneet poistaa sen, mitä musta pimeys oli niihin painanut. Mutta ne eivät tunkeutuneet ainoastaan pinnassa oleviin ryppyihin. Ne hakivat tiensä sydämiin — pieniin kutistuneisiin sydämiin. — Sinne ne löysivät tiensä ja siellä ne oikoivat jokaisen rydyn. Panivat ne sydämet voimakkaasti sykkimään, joka kylläkin aluksi synnytti tuskaa. Ne veret, jotka niin hitaasti — haisevan puron tavoin — olivat virtailleet, lähtivät nyt keväisen tulvan lailla huimaamaan, ja se synnytti tuskaa — nautintojen tuskaa — jota ihmissielu voi tuntea silloin, kun se tuntee oman ylevyytensä ja elämän — taisteluiden — suloiset nautinnot.

Sydämen lämpö se kohotti sisäänvajonneet, työn runtelemat rinnat. Kumaraiset päät kohosivat ja tämän jättiläisen lihaksen jännittyivät. Sen henki — taisteleva henki — tahtoi päästä ilmoille.

Samassa kohosi tuhansia ääniä — pönteviä ääniä — ilmoille. Ne yhtyivät torvien säestykseen. „Siis aatteen puolesta! — — mars eespäin mars ja vaikka kuolohon“ kuului jyristen joukon laulu ja kaupunki heräsi „voiman näytteeseen“.

Illalliset kansalaiset seisoivat akkunoissaan puolittain a-

lasti. Suuren hotellin akkunasta näkyi pöhöttyneitä, pelästyneitä naamoja. He olivat onnistuneen „kansalaiskokouksen“ jälestä menneet nautinnoilleen, yölliselle „salametsästykselle“, ja nyt heräsivät he näkemään tuon mahtavan voiman edessään. He tunsivat pelkoa, sillä he näkivät „vaaran“ kasvaneen. Hotellin balkongille oli juossut muutamia heistä katselemaan. Avoimesta ovesta näkyi, miten heidän alastomat naisensa juoksivat pakoon.

„Meidän vuoromme on tullut!“ huusi heille yksi illallisista edustajista.

„Meidän vuoromme on tullut!“ kertasi joukko pakeneville „kansalaisille“.

Joukko jatkoi kulkuaan, raskaasti putoilivat sen askeleet katukiviytykseen. Ja torvet ne soivat yhä. Ne kertoivat sen elämää. Siinä oli voimakkaita iskuja — sortumista — mahtavaa repivää voimaa — tuskallista ponnistelua ja voittojen iloa. Mutta kaiken pohjalta värisi pieni, surunvoittoinen ääni, joka heikolla väreilyllään pyrki liikuttamaan ihmisiä. Se oli ihmisyyden kieli — tämän joukon pohjasävel — joka sieltä valitti — valitti sitä painoa, jonka alla se oli — —.

* * *

Miehet olivat kokouksessaan. Kaikki oli järjestyksessä. Puheenjohtaja sekä kirjuri istuivat paikoillaan ja yksi miehistä puhui.

„Toverit!“ alkoi hän. „Meidän vapautemme aamu sarastaa. Meidän joukkomme alkaa kokoontua. Meillä on voimaa, jonka avulla me voimme pakottaa heidät suostumaan vaatimuksiimme. Huomasitteko, miten he pelkäsivät, kun me

marssimme! Mutta heillä on myös voimaa. Meidän täytyy ottaa se lukuun, ja voimat määräävät. Meidän voittomme riippuu aina siitä, miten me voimme pitää voimamme koossa. Voitteko te seisoa, kun heidän voimansa puhuu — se puhuu tappavan kiväärin piipusta, poliisin kapulasta ja vankilan komeroista meille. Meidän täytyy tätä tällaista lain ja järjestyksen kieltä kestää. Me emme voi vastata siihen, sentähden että meidän asiamme olisi sillä menetetty. Meidän täytyy kestää sitä siksi, kunnes meidän joukkomme kaikkialla herää ja ottaa heiltä nämä „lain ja järjestyksen“ aseet pois. Mutta niinkauan kun onnettomat toverimme tällä ja toisella pallon puoliskolla eivät sitä tee, merkitsee meidän hyökkäyksemme heitä vastaan sitä, että me hukumme omaan vereemme. Me olemme nyt määrääjinä, mutta heidän voimansa voi viedä ylivallan, ja silloin me voimme vain puolustautua — puolustautua siten, että vetoamme toisiin siitä vääryydestä, mitä me saamme osaksemme. Me emme täten saa suoranaista voittoa, mutta me herätämme heidät, niin että me kerran kaikin yhdessä nousemme ja otamme heiltä „lain ja järjestyksen“ aseet pois ja määräämme rauhan — ascettoman rauhan — ihmisten veljeyden ja sopusoinnun maailmaan, samalla kun me luomme yhteisen hyvinvoinnin, joka takaa elämän parhaat nautinnot sen jokaiselle jäsenelle sekä —“.

„Lain ja oikeuden nimessä, avatkaa ovi!“ kajahti ovelta, ennenkun hän ehti lopettaa ja ulkoa kuului ankaraa kolkkutusta. „Lain ja järjestyksen nimessä vaadin mirä teitä haajaantumaa!“ kuului taas ulkoa ja kymmeniä kiväärin piipuja näkyi avoimesta ovesta.

„Meillä on järjestetty kokous ja lakihan myöntää meille

järjestymis- ja kokoontumisvapauden" sanoi puheenjohtaja, joka oli kävellyt ovelle.

„Laki myöntää teille tämän" sanoi sama ääni ja suuri vihasta punottava mies astui sisälle ja pisti käsiraudat puheenjohtajan käsiin, samalla kun useita kiväärin piippuja oli o-jennettuna hänen rintaansa kohti.

He veivät vangitun puheenjohtajan ulos. Ja kokous oli kuin ukkosen lyömänä. Pian kuitenkin pääsi jokainen selville, mistä oli kysymys. Varapuheenjohtaja astui puheenjohtajan tilalle, ja käski jokaista pysymään paikoillaan.

„Kaikki ulos!“, kuului uusi komento ovelta ja parikymmentä asetettua miestä tunkeutui sisään.

Miehet eivät liikkuneet paikoiltaan.

„Ulos, senkin koirat!“, komensi aseellisten johtaja, suuri ja lihava mies, joka kantoi kaikkia „lainvalvojan“ merkkejä: tähteä, käsirautoja, tikaria, revolveria ja kivääriä mukanaan.

Miehet eivät vielääkään liikkuneet paikoiltaan.

„Meidän täytyy opettaa heidät noudattamaan lakia,“ sanoi hän taas. „Antakaa pojat pyssyn peristä!“ Odottamatta uutta kehotusta hyökkäsivät hänen seuraajansa ympäri huonetta. Rautaiset pyssynpiiput heiluivat ja veri tyrskyi niiden jättämistä haavoista. „Antakaa vapaan veren lentää, pojat, siitä ne vapauden ruusut kasvavat!“ huusi puheenjohtaja seisoen paikallaan. „Sinä saatanan koirako vieläkin tahdot kiihottaa!“ huusi päällikkö ja iski puheenjohtajaa poikki kasvojen pyssyllä, niin että hän kaatui. „Pankaa kaikki rautoihin!“ komensi päällikkö taas. Kaikki tunnetuimmat lakkolaiset vangittiin. Heidän unionsa kirjat vietün poliisikonttoriin ja kokoontumisoikeus kiellettiin. Suurin osa kokouksessa olleista juoksi kotiinsa sitomaan haavojaan.

Seuraavana yönä tunkeutuivat „lainvalvojat“ viiteen taloon, nuuskivat jokaisen sopukan, pieksivät kuusi miestä ja vangitsivat kaikki ne, jotka olivat osottaneet olleensa pelkäämättömiä. Kapakoitsijat, porttolanpitäjät ja seurakuntain jäsenet toimivat tässä tehtävässä yhdessä siveellisyyden saarnaajain ja raittiuden edustajain kanssa.

Tätä menettelyä jatkui aina siihen saakka kunnes lakko oli loppunut. Kun kaivokset olivat käynnissä ja kymmeniä lakkolaisia kaikkialla vankilassa, heidän kotinsa hävitettynä ja lapset nälässä sekä ilman vaatteita kylmän talven tullen, kokoontui tämä hurskas joukko kirkkoihin kiittämään Jumalaa. Pappi priiskotti pyhää vettä heidän päälleen tai antoi ehtoollisen ja puhui heille erään miehen kuolemasta, joka mahdollisesti oli joskus kuollut; he itkivät hiukan ja kaikki oli annettu anteeksi, mutta samalla aikaa astelivat lakkolaisten lapsoset vastasataneella lumella jättäen paljaiden varpaiden jäljet talven lumeen. Vankilassa kylmällä kivilattialla makasi kymmeniä ylväitä kansan poikia ja monet kantoivat Döbelnin tavoin nauhaa otsallaan — koristeena, jonka nämä „rauhan ylläpitäjät“ olivat heille antaneet.

Miten nämä kääreet kaunistivat heitä! Ne olivat kunnan kruunuja sellaisia, joiden rinnalla morsiamen vihkiseppeleetkin himmenevät.

Kun vangitut lakkolaiset palasivat — väsyneinä ja heikkoina — sanoi se heistä, joka oli puhunut: „Sanoinhan minä, että voimat määräävät. Heidän voimansa voitti vielä. Meitä oli liian vähän. Meidän on koottava voimamme koolle ja sitte kun se kerran nousee yhtenä jättiläisenä, silloin me näytämme, että — voimat määräävät!“ Ja hänen toverinsa hurrasivat hänelle. Seuraavana päivänä pitivät jälellä ole-

vat lakkolaiset kokouksen ja päättivät jatkaa taistelua, jatkaa aina siksi, kunnes vapauden aamu kerran koittaa.

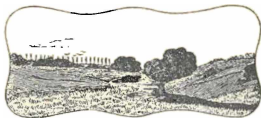
Kun kokous oli loppunut ja miehet olivat tehneet lujan päätöksen jatkaa taistelua, kylvää tyytymättömyyttä siihen asti kunnes voimat ovat koolla, sanoi puheenjohtaja: „Muistatteko sanani silloin kun he löivät meitä. Nyt ne vapauden ruusut alkavat kasvaa. Maailmassa täytyy kaikki kastaa; meidän asiamme on nyt kastettu, ja sentähden sitä ei voi itse paholainenkaan meiltä riistää. Ja joka kerran kun he hankivat sille uuden kasteen, lisäävät he meidän rakkauttamme siihen. Se on meidän aikamme 'kielletyn puun hedelmä' ja siksi me haluamme syödä siitä.“

JOHN VÄLIMÄKI.

Köyhä se nöyränä taakan kantaa,
rikkaalle vaivansa he'elmät antaa.

Luonnonsuhteiden vaikutus yhteiskuntaan.

(Ernest Wigforsin teoksesta „*Materialistinen historiankäsitys ja luokkataistelu.*“)

Elämä on liikuntoa ja muuttumista, yhteiskuntaan yhtä hyvin kuin yksilöihinkin nähden, ja ensimmäinen vaikutelmamme kansojen elämästä eri seuduilla ja eri aikoina on se muotojen hämmentävä moninaisuus, jossa tämä elämä ilmenee. Mutta vähitellen huomaamme me määrättyjä yhtäläisyyksiä etäällä toisistaan olevien yhteiskuntien välillä, havaitsemme joitakin häipymättömiä piirteitä saman kansan historiassa. Emmekö sitte löytäisi jälkiä siitä voimasta, joka määrää kuteen ja alati uudelleen palaavan kudontamallin siinä yhteiskuntamuodostumien kirjavassa kudoksessa, jolla ihmiset peittävät maan? Eikö ole otaksuttavaa, että äiti maa itse on ol-

lut se, joka alusta pitäen on suurin piirtein osottanut lapsilleen tien heidän työssään.

Näyttää todellakin olevan niin. Voidakseen elää täytyy ihmisen seurata niitä ohjauksia, joita luonto antaa, kulkea niitä teitä, jotka hänen asuinpaikkansa tekee ainoiksi kulkukelpoisiksi. Samaten kuin vuorilta virtaavat joet matkallaan merta kohti antavat maan laadun määrätä kulkunsa, pakottaa ihmisenkin hänen maansa luonto suuntaamaan toimintansa määrättyihin tarkotusperiin ja jättämään muut sivuun. „Samaten kuin määrätynmuotoiseen kallion aalto aina murtuu samoissa ääriviivoissa, ohjaavat määrättyt luonnonehdot elämän liikunnot aina samoille teille“, sanoo kuuluisa maantieteilijä Ratzel.

Tämä luonnon vaikutus ihmiseen ei ole mikään nykyajan keksintö. Jo vanhat kreikkalaiset huomasivat sen ja kaikkina aikoina on kaikenlaisten huomiodentekijäin, historioitsijain ja kansan sielunelämän tutkijoiden mieluisana työtä ollut kuvailla kansojen luonteita ympäröivään maisemaan sopeutuvina ja sen muovaamina. Ilmaston erilaisuus — kuuma, veltostuttava ilmasto trooppillisissa maissa ja viileämpi, voimistava ja työhönkiihottava ilmanala pohjoismaissa — on mieluisesti otettu mukaan tekijäksi. Muinaisten kreikkalaisten individualismi (yksilöllisyyteen perustuva maailmankatsomus) ja taiteelliset taipumukset olivat erinomaisen hyvin sopusoinnussa tuon ihanan maan ja sen pienelle alalle ehdettujen vaihtelevien maisemien kanssa. Vielä 50 vuotta sitte tahtoi etevä englantilainen sivistyshistorioitsija Buckle selittää muutamia espanjalaisten luonteenomaisuuksia heidän maansa luonnosta johtuviksi. Lukuisine maanjärityksineen muistutti Espanja enemmän kuin muu Europa trooppillisia maita, jois-

sa tällaiset kauhuherättävät luonnonilmiöt vaikuttavat ihmisten mielikuvitukseen ja tekevät heidät taipuvaisiksi taikauskoon ja uskonnolliseen suvaisemattomuuteen.

Vaikkapa osa tämänlaatuisista huomionteoista olisikin oikeita, on kuitenkin varmaa, että tällaista suoranaista luonnon vaikutusta ihmiseen on erittäin vaikea näyttää toteen. On sen vuoksi materialistisen historiankäsityksen suuri ansio, että se on käsittänyt tämän vaikutuksen paljon epäsuorempana ja ennen kaikkea taloudellisen toiminnan välittämänä. Tämän käsityksen ovat myöskin maantieteilijät omaksuneet ja se on osottautunut johtavan sangen pitkälle kulturin*) kehityksen ymmärtämisessä.

Seuduilla, joissa ilmasto ja maan laatu tekevät elintarpeiden saannin äärimmäisen niukaksi, ei voi syntyä suuria yhteiskuntia. Väestö elää hajallaan yksinäisinä perheinä ilman yhtämittaista keskinäistä kosketusta, ja tässä erillään-leskelussa on melkein täydellinen este korkeamman kulturin kehittymiselle. Samalla ihmisten hajaantumisella pienempiin ryhmiin voi olla syynsä muussakin kuin maan niukassa hedelmällisyydessä. Vahva aarniometsä, joka vähän kehittyneillä työkaluilla varustetuille kansoille panee vaikeasti voitettavan esteen maan viljelemisessä, on suotuisa metsästyksestä ja metsän hedelmistä elävien pienempien heimokuntien syntymiselle. Kaikkialla missä nämä pienet heimokunnat esiintyvät, osottavat ne samoja luosteenominaisuuksia: hillitöntä vapaudenrakkautta ja kykenemättömyyttä suurempiin liittoutumisiin. Kun väkiluku kasvaa, tulevat ne vähitellen pakotetuiksi ryhty-

---

*) Kulturi, oikeastaan: (henkinen) viljelys; sitte yleensä: kaikki henkinen (sivistys-) elämä.

mään yksinkertaisempiin maanviljelyksen muotoihin ja muodostavat löyhiä liittoja.

Kenties suurenmoisimman esimerkin tästä ihmisen riippuvaisuudesta luonnosta tarjoavat paimentolaiskansat. Äärettömien arojen kasvullisuus tekee mahdolliseksi suurten karjalaumojen pidon, jotka syövät puhtaaksi alueen toisensa jälkeen ja alituisilla vaelluksillaan pakottavat omistajansa seuraamaan mukana. Puuttuva asuinpaikan vakavuus ja väestön harvuus on tästä välttämättömänä seurauksena, ja kulttuurissa ei paimentolainen sen vuoksi koskaan kohoa samalle tasolle kuin paikallaan asuva maanviljelijä. Hänestä tulee sitävastoin karaisevan elämäntapansa kautta, joka myöskin pakottaa jonkunmoiseen järjestykseen ja kuriin, vaarallinen naapuri viereisille maanviljelysmaille, jotka kaikkina aikoina ovat olleet hänen ryöstönhalulleen alttiina. Tavoissa ja menoissa synnyttää kaikissa maailman paimentolaiskansoissa heidän elämäntapansa yhtäläisyyden, jota voidaan verrata ainoastaan arojen omaan yhdenmukaisuuteen, ja muuttumattomana pysyminen aikojen kuluessa sekä muuten ihmiskunnan vaihteluissa on paimentolaiskansojen tuntomerkki. Kulturin edelleen kehittäminen ei olekaan voinut tapahtua heidän keskuudessaan, vaan maanviljelijäin keskuudessa. „Olisi erhdystä luulla“, sanoo Ratzel, „että maanviljelys ja karjanhoito ovat vain toimeentulohaaroja; ne ovat elämän muotoja, joissa jokainen toiminta ja jokainen pyrkimys saa erikoisen suunnan: puku, ravinto, elämän- ja asuintapa — perheessä, yhteiskunnassa ja valtiossa — kaikki ovat kummallakin perinpohjin erilaisia.“

Esimerkin tästä erilaisesta kehityksestä voimme löytää sen inhimillisen yhteiselämän alkuperäisen muodon puitteissa,

jota nimitetään perheeksi ja joka mielellään lasketaan siksi perustavaksi yksiöksi, jolla yhteiskuntaelämä lepää. Voida tässä havaita tuotantotavan välittämää luonnon vaikutusta, on sitä mieltäkiinnittävämpää, kun Marx ja Engels tässä kohden poikkesivat historiankäsitteensä jyrkästä sanamuodosta. Yhtyen amerikalaiseen sosiologiaan (yhteiskuntatieteilijään) Morganiin hyväksyivät he alkuaan yhdenmukaisen perhemuotojen kehittymisen, riippumatta taloudellisista syistä. Morganin mukaan on patriarkalinen perhe s. o. sellainen perhe, jossa perheenisä isännöi, kehittynyt matriarkalisesta perheestä, jossa äiti on johdossa. Tämän edeltäjänä taas vuorostaan on ollut „ryhmä-avioliitto“ mies- ja nais-ryhmien välillä, jolloin sukulaisuus laskettiin äidinpuolelta.

Tällaista yhtenäistä kehitystä ei kuitenkaan näy koskaan olleen olemassa, vaan olosuhteet ovat kehittyneet erilaisiksi eri tahoilla, riippuen vaihtelevista elinehdoista. Myöskin osa tutkijoita, jotka eivät ole materialistisen historiankäsitteksen kannalla, on tullut tähän tulokseen. Patriarkalinen perhe on tavattavissa jo kehityksen alimmilla asteilla. Metsästäjäkansojen täytyy elää hajaantuneina yksinäisiin perheisiin, ja kun metsästyks on miesten toimena, tulee perheenisä määrääjäksi. Sama koskee myöskin karjanhoitoa, ja paimentolaisten keskuudessa ottaakin patriarkati (isyysvalta) ankarimmat muotonsa. Sitävastoin on kasvien kokoaminen, josta maanviljelys on kehittynyt, naisten työtä. Maatakin katsovat eräät luonnonkansat naisen omaisuudeksi. Maanviljelykseen siirryttäessä pääsee nainen niin ollen taloudellisen etevämmyytensä perustuksella kunnioitettuun asemaansa perheessä ja heimokunnassa. Alkeellinen maanviljelys vaatii yhteistyötä ja useiden ihmisten yhdessä asumista, ja siten syntyy

suuri „veriheimolaisuusperhe“, jossa sukulaisuus luetaan äidin puolelta. On tosin tutkijoita, joiden mielestä perheen kehitystä ei voida kokonaan selittää aineellisista elinehdoista, mutta näiden vaikutuksellinen merkitys on kuitenkin yleisesti tunnustettu.

Jos ryhdymme tarkastamaan yhteiskunnallista ryhmittymistä ja valtiollista vallanjakoa jonkun kansan keskuudessa, nähdäksemme miten luonnonsuhteet ovat niiden esiinpakottajina, niin tuskin on parempia esimerkkejä löydettävissä kuin vanhat maanviljelysmaat Eufrat-Tigris'in ja Niilin ympärillä. Viimemainitulla virralla esim. on ollut ratkaiseva vaikutus muinaisten egyptiläisten koko yhteiskuntaelämään. Se teki mahdolliseksi yhdyssiteet asukkaiden kesken suurella alueella ja näiden (asukkaiden) elinehdot riippuivat virran vuotuisista tulvehtimisistä. Sen hedelmällinen muta muodostaa äärettömän, pitkulaisen keitaan ympäröivässä erämaassa. Jokaisena syyskesänä tulvi nouseva virta yli äyräittänsä ja mitä pittemälle se ulottui sen parempi. Mutta jos tulva kohtasi väestön valmistumattomana, saattoi se levittää myöskin turmiota ja sen vuoksi kävi välttämättömäksi koettaa määrätä sen tuloajat. Tämä tapahtui auringon ja tähtien avulla ja tähtitieteellisillä havainnoilla on tässä käytännöllinen alkunsa. Nämä tiedot olivat pappien hallussa ja heidän valtansa tulin sen vuoksi suureksi. Ajatus sulkurakennuksien ja kanavain avulla järjestellä tulvat ja johtaa ne niin laajoille alueille kuin mahdollista, ei voinut olla enää kaukana. Mutta tämä oli työtä, jota ei jokainen pieni kyläkunta tai heimo voinut erikseen toimittaa. Suuremman määrän kyliä täytyi lyödä tuumansa yhteen ja hankkia työläisiä yritykseen. Mitä enemmän nämä yritykset kasvoivat laajuudessa ja tärkeydes-

sä, mitä suurempia työläisjoukkoja tarvittiin, sen enemmän arvoa ja valtaa saivat ne henkilöt, jotka johtivat noita töitä. Töiden laajuus vaati edelleen johtajilta yhä suurempia tietoja ja välttämättömän työjaon mukana syntyi siten yhteiskunnallisia erilaisuuksia, joista tuloksena oli mahtavan yhteiskuntaluokan muodostuminen eri asteineen, ja lopuksi, kun kaikki pienet heimot olivat yhtyneet yhdeksi kansaksi, kuningas, Farao, etunenässä. Suojatakseen maata ympärillä asuvien paimentolaisten hyökkäyksiltä ja samalla myöskin sisäisten levottomuuksien estämiseksi oli kuninkaalla palveluksessaan sotilassääty, joka palkaksi sai maata läänityksenä.

Mutta emme ainoastaan yhteiskunnallisissa luokkamudostumisissa ja valtiollisessa vallanjaossa me näe selvästi aineellisten elinehtojen vaikutusta. Tähtitieteen kehittyminen välttämättömyydestä määrätä tulvien ajat on jo mainittu. Me voimme edelleen nähdä, miten geometrialla (mittausopilla) on alkunsa maan mittaustyössä, joka oli välttämätön riitujen ratkaisemiseksi maanomistajien kesken, mitkä riitaisuudet olivat syntyneet siitä, että tulvat olivat hävittäneet rajamerkit.

Edellä esitetyissä esimerkeissä on luonnonsuhteiden merkitys tuotannolle ollut ratkaisevana yhteiskuntakehitykseen nähden. Mutta tuotannon rinnalle asettivat Marx ja Engels vaihdon, s. o. kaupan ja sen ehdot. Ja tässäkin kohtaamme taas luonnon alkuaan kaikki määräävänä tekijänä. Retkittäen ja kauppamatkoillaan pysytteleikse ihminen merien ja järvien rannikoilla, jokilaaksoissa ja vuorensolissa, joissa luonto asettaa pienimmät esteet hänen eteenpäintunkemiseen. Luontaisten kulkuväylien varsille juuri kauppapaikat syntyvät. Hyvät liikeyhteydet vieraiden maiden kanssa voi-

vat antaa kauppakansoille merkityksen, jonka saavuttamista heidän omat luontaiset varalähteensä muuten eivät myöntäisi. Laajempialueiselle valtiolle ovat mukavat liikeytykset eri osien ja keskuksen välillä välttämättömiä, jos sen yleensä mieli saavuttaa suurempaa valtiollista merkitystä j. n. e.

Mitä muutos kauppateiden suunnassa voi merkitä kokonaisille kansakunnille, näemme uudemman ajan alkaessa Europassa, kun Amerikan ja Indian meritiien löytö siirsi maailmankaupan italialaisista kaupungeista Atlantin varsilla oleviin rannikkomaihin. Vallansiirto tuli täydelliseksi, kun turkkilaiset sulki vanhat itämaiset kauppateet. Italialaiset kaupungit rappeutuivat. Kauppakaupungit Tonavan ja Rheinin varsilla, jotka olivat vieneet itämaan tavaroita edelleen yli Europan, heikontuivat, ja ne aatelismiehet, jotka olivat hankkineet itselleen kansalaisoikeuden vapaakaupungeissa, köyhtyivät lopen. Saadakseen korvausta ryhtyivät he riistämään talonpoikiaan ja vaikuttivat siten osaltaan suurten talonpoikaislevottomuuksien syntymiseen Saksassa uskonpuhdistuksen aikoina. Tällä tavoin voimme seurata pitkää syiden ja seurausten ketjua takaperin luonnonsuhteisiin perustuvaan taloudelliseen mullistukseen.

Ohimennen voidaan huomauttaa, että tämä ihmisen alkuperäisen luonnosta riippuvaisuuden esilletuominen on se osa materialistista historiankäsitystä, jota kannattavat kaikkein useimmat tutkijat, sellaisetkin, jotka myöhempään aikoihin nähdessä erottautuvat siitä jyrkästi.

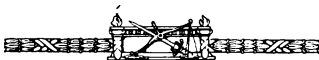
Vähitellen vapauttaa kuitenkin ihminen itsensä tästä riippuvaisuudesta. Taloudellinen kehityshän merkitsee ihmisen yhä lisääntyvää valtaa luonnon yli. Taloudenhoidon muodot vaihtelevat samalla alueella ja yhteiskunnalliset olo-

suhteet niiden mukana. Luonto tosin aina katkaisee joukon mahdollisuuksia, mutta kaikkien muiden mahdollisuuksien välillä jättää se kuitenkin ihmiselle vapaan valinta-
oikeuden. Se ketju, jolla me olemme yhdistetyt maahan, tulee vähitellen pitemmäksi ja piiri, jossa me voimme liikkua, tulee avarammaksi.

(Suomensi S. A.)

Leo Tolstoi.

6

Syyskuun 10 p:nä (elokuun 28 p:nä vanhaa lukua) 1908 täytti Leo Tolstoi — yleisesti tunnustettu maailman etevimmäksi nykyään elävistä kirjailijoista — 80 vuotta. Tuota päivää juhlittiin kaikkialla koko sivistyneessä maailmassa; kaikista maista ja maanosista saapui kunnianvanhukselle tukuttain onnitelusähkösanomia; sanomalehdet, aikakauskirjat ja kaikenlaiset julkaisut sisälsivät kuvia, elämäkerrallisia tietoja ja kirjoitelmia kirjailijavanhuksesta. Porvarillisessa maailmassa tuota juhlaa vietettiin nähtävästi suureksi osaksi vain „hyvän tavan vuoksi” — ei tahdottu kirjailijan maailmanmaineen tähden ottaa sitä häpeää, ettei olisi hänen jätiläistyölleen annettu tuona harvinaisena merkipäivänä tunnustusta. Maailman valveutuneen työväestön, taistelevan köyhälistön keskuudessa sitävastoin sitä juhlittiin teeskentelemättömällä hartaudella ja kiitollisuudella.

Ei siksi, että Leo Tolstoi lukeutuisi taistelevan köyhälistön riveihin. Päinvastoin hän on monasti asettunut suora-

LEO TOLSTOI 80-VUOTIAANA.

naisesti vastustamaankin sitä toimintatapaa, jonka kansainvälinen sosialidemokratia on omaksunut. Mutta me kunnioitamme ja ihailemme häntä hengen jättiläisenä, miehenä, jolla on ollut kylliksi rehellisyyttä sanoa suoraan maailmalle sisimmät ajatuksensa, kylliksi rohkeutta seistä järkkymättä vakauksiensa takana, ja kylliksi tarmoa elää niiden jälkeen. Sitäpaitsi hän on tehnyt köyhälistön asialle suuria palveluksia, epäsuorasti: paljastamalla — itse ylimystöluokkaan kuulvana ja sen oloja tuntien — räikeästi nykyisen yhteiskuntaelämän mädännäisyyttä, ja suoranaisesti: tuon tuostakin puhaltamalla kirkkaampaan liekkiin kapitalismin painostavassa ja ummehtuneessa ilmapöyrissä vaivaloisesti palavaa ihmisyiden tulta. Ja ihmisyyden aatehan se on sosialisminkin pohjasäveleenä!

Mistä johtuu Tolstoin suuruus taiteilijana ja ihmisenä? Yksinkertaisesti vain siitä, että hän tahtoo olla rehellinen itselleen ja muille. Hän kirjottaa kursailematta, luonnollisesti ja sen kautta juuri vaikuttavasti. Muuan amerikalainen kirjallisuuden arvostelija Benjamin de Casseres sanoo hänestä sattuvasti:

„Novelleihinsa ja näytelmäkappaleihinsa on hän ikäänkuin valanut itsensä. Kaikki suuri taide pyrkii filosofiaan, joko tietoisesti tai tiedottomasti — se on, kaikki suuri taide pyrkii selittämään elämää. Kaikki suuri taide on heittovaloa, joka on kohdistettu ihmisen alastomaan sieluun, tuohon sieluun, joka orjastelee, kyyristelee, ja piilottautuu jäljittelyn rääsyihin. Tolstoi on löytänyt salaisimmat lähtökohdat; hän on kurkistanut tajuttomuuden kammioihin; hän on kirjottanut paperille muutamia tosiasioita ja ne tulevat kestäväksi niin kauan kuin mikään muukin aikamme kirjallisuudessa. — —

Hänen koottuja teoksiaan voitaisiin nimittää 'Alastoman ihmissielun ajatuksiksi'."

Kuuluisa lakimies Clarence S. Darrow, joka on Leo Tolstoin suuri ihailija, sanoo hänen merkityksestään:

„Leo Tolstoi on elävä historiassa elämän filosofiansa vuoksi. Vaikka hänen novellinsa ovatkin loistavia, ovat ne kuitenkin vain kultaa ja helyä, joka kimaltelee näyttämöllä katsojajoukkojen peijaamiseksi. Maailma on täynnä niitä, jotka pitävät huolta ihmisten huvittamisesta. He maalaavat kuvia — kirjottavat kirjoja — laativat sävellyksiä — laulavat lauluja — mustaavat naamansa ja vääntelevät ruumistaan — kaiken vain huvittaakseen joutilasta loiseläjäluokkaa, miehiä ja naisia, jotka ovat onnistuneet pääsemään riippumattomiksi työstä ja kanssaihmisistään ja joille sen vuoksi pitää olla jotakin huvia. Nämä kirjailijat ja maalarit, näyttelijät ja säärten sätkyttelijät sanovat itseään taiteilijoiksi ja he tanssivat ja keikistelevät joutilaan yleisön edessä, ostaakseen osan siitä vääryydellä hankitusta varallisuudesta, joka on köyhän työstä kiristetty.

Tolstoin maine ei tule perustumaan noihin hänen mestaritaiteensa varhaisempiin luomiin. Se tulee perustumaan hänen elämänsä, siihen vapahdussanomaa, jonka hän puhuu ihmiselle, siihen, mitä hän kertoo meille siitä velvollisuudesta, mikä jokaisella on kanssaihmissiään kohtaan sekä siihen, mitä hän kertoo meille tuon kammottavan juhlallisen, aina läsnäolevan salan, elämän päämäärän ja tarkoituksen, oikeasta ratkaisusta."

Ja vielä 80-vuotiaanakin, vaikka ajan hammas jo on painanut syviä jälkiä hänen „ruumiilliseen tomumajaansa," seisoo tuo ihmeellinen vanhus yhä vain vankkana hengen jätti-

läisenä, horjumattomana periaatteen miehenä, lahjomattoman totuuden ja ihmisyyden julistajana. Aivan äskettäin olemme ihailleen lukeneet hänen leimuavan julistuksensa „En

HIRTÄJÄ.

Tuntemattoman taiteilijan maalaama.

voi enää vaieta," jossa hän rohkeasti ja uhmaten asettuu Venäjän pelättyä pyövelihallitusta vastaan, vaatiens sitä heti tekemään lopun pöyristyttävästä teurastustyöstään tai sitte heittämään hirttosilmukan hänenkin vanhuuden kurtistuttamaan kaulaansa — — —.

Me maailman järjestyneen köyhälistön riveissä taistelevat soisimme Leo Tolstoin vielä moniksi vuosiksi säästyvän Tuonen viikatteelta. Vaikka me valitammekin sitä, että hänen yksilöllinen maailmankatsomuksensa on johtanut hänet sen verran harhaan, että hän on toiminnassa jäänyt köyhälistön riveistä syrjään, vaikkakin hän henkisesti on lähellä sitä, niin me silti sydämestämme toivomme jalolle vanhukselle riittävän vielä kauan voimia edelleenkin heiluttamaan ihmisyuden kirkasta soihtua nykyisen maailman vielä pimeässä yössä. Häntä tarvitaan edelleenkin „huutavan äänenä korvessa“, kaikkien ihmiskunnan vapauden ja ihmisen oikeuksien sortajien pahana omanatuntona.

—NN—

Kyselmä.

---

*Miks' murtui kaiikki, miks' tuho tuli?
Miks' särkyi kaiikki, mi kaunist' oli?
Miks' mielen täyttävi tumma usko?
Miks' haihtui sieluni kultarusko?*

*Niin vähänkö lienen härsinyt vielä
ja vähänkö horjuneet eloni tiellä,
etti' sieluuni turtava tuska jo hiipi,
sen puhtoiset helpehet lokehän riipi.*

*Oi miksiä minut näin kohtalo sorti,
ja miksi se eloni toivehet murti,
mi eloni taistolle voimia antoi
ja sieluni hehkuja kauvaksi kantoi?*

*Mut' sittekin, murtuncenakin vielä
mä kaijutan kantelon hienointa kieltä.
Sepä mun sieluuni lohtua luopi
ja mielehen synkkään valoa tuopi.*

*Oi kantelo! Helähdä hellemmiin vielä
ja sointuos hienoisemmin sa siellä,
miss' murheiden ärjyt vain sijansa saapi
ja tuskien laulut vain vaihdetta luopi.*

HILDA SIKANEN.

Ensimmäinen harja-askeleeni.

HILDUR oli käynyt läpi tyttökoulun, mutta ei hän silti ollut ylpeä.

Kumminkin ensi alussa, kun toiset tytöt eräässä juhlatilaisuudessa esittivät minut Hildurille, katselin minä häntä jonkinmoisella kunnioituksella. Esittäminen tapahtui vielä niin äkkiä ja ilman mitään valmistuksia, etten minä tuon toimituksen tapahtuessa osannut sanoa yhtään mitään. Sen kumminkin muistin, että oikean käteni tarjosin Hildurin valkeaan hansikkaaseen, ja väsen käteni kuletti silmänräpäyksessä huopahattuni meidän väliimme, aivan kuin erottajaksi. Tuota vasemman käteni toimitusta en minä huomannut itselläni, ennen kun näin tutunnäköisen huopahattun meidän välissämme.

Tervehdittyämme, peräännyin minä muutaman askelen takaperin ja painoin molemmin käsin hatun päähäni.

Minä näin toisten tyttöjen kasvoista, että heitä jonkun verran huvitti meidän tutustumisemme. Mutta sitä en tiedä vieläkään, kuka se järjesti olot siihen kuntoon, että minä

jouduin kuin jouduinkin saattamaan Hilduria sinä iltana juhlasta kotiin.

Me kuljimme pitkin Suomenlahden rantaa ja pysähdyimme erään rantapenkin luo, jossa Hildur rupesi riisumaan kenkänsä, johon oli mennyt hiekkaa. Hän istui penkille ja minä seisoin käytävällä ja odotin.

Hildur askarteli kauan kengännappien kanssa ja sanoi sitte: on niin vaikea päästellä noita nappeja —.

Minä katsoin hänen kirjavata sukkaansa ja vastasin: nünhän se on.

Viimeinkin sai hän kengän jalastaan, pudisti siitä hiekan, pyyhki kädellään sukkaista jalkaansa ja pisti sen takaisin kenkään, jonka nappeja rupesi kiinnittämään jälleen.

Kun hän oli sen tehnyt, jäi hän istumaan paikoilleensa ja sanoi minulle:

— Miksi te ette istu?

Minä hapuilin jotakin ennen käytettyä sanaa, mutta ei niistä muistissani olevista ollut yksikään sellainen, joka olisi sopinut tuohon vastaukseksi.

Minä istuin samalle penkille, en kumminkaan ihan lähelle Hilduria.

Istuimme ääneti ja katselimme kumpikin tarkasti ulapalle, aivan kuin olisimme olleet sorsajahdissa —.

Oli elokuun ilta, mutta harvinaisen lämmin. Kuu oli ihan pyöreä ja loisti kaukana Suomenlahden yllä, heittäen kelmeän valonsa sen hiljaisesti keinuviin aaltoihin; siitä muodostui aivan kuin keltanen silta, joka ylettyi kaukaa ulapalta aina rannan hiekkaan asti.

— Kuinka runollista, eikö ole? huudahti Hildur, osot-

taen hansikoitulla kädellään kuunvalon muodostamaa siltaa, jota aallot keinuttelivat.

— Kyllä se on hyvin runollista, vastasin minä melkein epäonnistuneesti, sillä tuokin Hildurin huudahdus tuli niin äkkiä.

Kauan emme sentään istuneet niin harvapuheisina, vaan muutaman ajan perästä minä löysin jo itseni istumassa hyvin läheltä Hilduria ja olimme vilkkaassa keskustelussa. Se on: Hildur puhui ja minä kuuntelin.

Hän puhui kouluista ja „koulusivistyksestä“, josta oli lopputulos se, että hän oli toivossa saada ensi keväänä valkosen lakin.

Kun minun vuoroni tuli jotakin puhua, niin yritin minä puolestani kuvata yhteiskunnan nurinkurisuutta, jota minun „koulussani“ oli opetettu. Mutta nekin tietoni olivat hyvin vaillinaiset ja puheeni loppui hyvin lyhyeen, kun „kuulijakuntani“ ei ymmärtänyt koko „aineesta“ mitään.

Minä annoinkin Hildurin puhua ja kuuntelin itse.

Minä katselin Hildurin kasvoja niin tarkasti kuin suinkin on kuun valossa mahdollista. *

Hänellä oli veitikkamaiset — en erottanut kuun valossa minkä väriset, mutta *luultavasti siniset* — silmät ja ijänkaikkisesti hymyilevä suu.

— Emmekö voi olla *sinuja*, kysyi Hildur viimein ja ojensi pienen valkoisen kätensä — josta minä näin hänen vähää ennen nyhtävän pois hansikasta — aivan kuin olisi ollut tietoinen siitä, että minä tulen sanomaan: *joo!*

— Kernaasti minun puolestani, sanoin minä, luullen sen olevan jo jotakuinkin kohteliasta. Tartuin ojennettuun

käteen ja kumpikin sanoimme ristimänimemme melkein yhtä aikaa.

Hildur ei vetänyt kättänsä pois, enkä minäkään sitä tehnyt. Minä käänsin Hildurin käden päällimmäiseksi ja katsoin sitä, mutta Hildur käänsi päänsä ulapalle — kun siellä oli niin runollinen näköala.

Me istuimme jo hyvin lähellä toisiamme — — —.

Hildurin käsi lepäsi vielä minun kädessäni ja siinä kiului sievä kivisormus. Minä nostin hänen kätensä yleemmäksi ja tarkastin sitä . . . sormusta.

Mutta sitte tuli synkkä pilvi ja peitti kuun.

Silloin minä taisin kukaties suudella Hildurin kättä.

Tuo runollinen silta oli peittynyt aaltoihin. Hildur kääntyi minuun ja sanoi: mitäs teit?

Mutta minä en vastannut.

Me katsoimme hetken kasvoista kasvoihin, ja sitte aivan kuin joku olisi laskenut: yks', kaks', kolme, yhtäaikaan iskimme kätemme toistemme ympäri.

Oliko se rakkautta, joka niin pian syttyi? „Jumala tietää —!“

Kun aamu valkeni, niin Hildurin ijänkaikkisesti hymyilevä suu oli saanut vielä tuollaisen „sunnuntaihymyn“ kaupan päälliseksi.

Tämä oli minun ensimmäinen *harha-askeleeni*.

Seuraavana iltana löysin minä taas itseni Suomenlahden rannalta Hildurin seurassa. Ja nyt se olin minä, joka riisin kengän, pudistin siitä hiekan ja napitin sen jälleen. Mutta kenkä oli kuten ennenkin — Hildurin.

KAIVOLAN TOLLE.

Impossibilisismi ja opportunisismi.

KIRJ. A. M. STIRTON.

Nämä ovat ne sanat, joita nykyään usein käytetään merkitsemään kahta suuntaa nykyisessä sosialistisessa liikkeessä. Sana „suunta“ on sattuvasti valittu, sillä otsikossa olevat sanat eivät merkitse mitään jyrkkää rajaa, vaan ainoastaan kahta enemmän tai vähemmän erilaista mielipidesuuntaa, joissa kummassakin on kaikenlaisia värityksiä ja asteita.

Englanninkielisten sosialistilehtien joukossa voidaan Milwaukeeessa ilmestyvää *Social Democratic Herald*'ia pitää opportunistin etevimpänä edustajana, jollemme ota lukuun *Christian Socialist*-lehteä, jolla on oma erikoinen alansa. Lehtien joukossa, joita pidetään selvimmin impossibilistisina, voimme mainita *Seattle Socialist*'in, *Southern Clarion*'in ja *Wage-Slave*'n. Kahdelta suurelta koko maata käsittävältä päivälehdeltämme, *Chicago Daily Socialist*'ilta ja *New*

New York Call'ilta puuttuu selvää väriä, niiden erikoisalana kun on sosialistiselta näkökannalta seurata päivän tapahtumia. Chicago Daily Socialist on pikemmin enemmän opportunistisiin kallistuva kuin New York Call. International Socialist Review kallistuu selvästi impossibilismiin. Appeal to Reason on yksinomaan vain agitationilehti, jonka päätehtävänä on tyytymättömyyden herättäminen oleviin oloihin.

Pääeroavaisuus näiden kahden suunnan välillä sosialistisessa liikkeessämme on kummankin kanta politilliseen valtioon nähden, ja juuri tästä kannasta ne saavat vastaavat nimensäkin. Opportunistit*) pyrkivät etsimään jokaista tilaisuutta kapitalismin vallitessa voittaakseen sosialismille alaa „askeleen kerrallaan,“ jotavastoin impossibilistit näkevät selvästi, että on „mahdotonta“**) saada aikaan mitään reformia, josta olisi pysyväistä hyötyä työväenluokalle, niin kauan kuin kapitalistinen yhteiskunta ei ole kokonaan kumottu. Äärimmäiset opportunistit uskovat politillisen valtion säilyttämiseen. He ovat sitä mieltä, että sosialismi on mahdollinen toteuttaa senlaatuisen hallituksen vallitessa kuin meillä on Yhdysvalloissa nykyään, kunhan vain tämä hallitus kerran joutuu työväenluokan käsiin ja maa ja eri teollisuushaarat otetaan kollektivisen (yhteisen) valvonnan alle. He eivät näe mitään naurettavaa siinä ajatuksessa, että kongressi edelleenkin valittaisiin alueittain sekä että Jumala tiesi mitkä kaikenkalaiset virkailijat johtavat eri teollisuusaloja

---

*) Opportune merkitsee suomeksi: tilaisuuteen sopiva, ajallaan tapahtuva, joten opportunisti=tilaisuudesta vaarinnottava, (sopivaa) tilaisuutta hyväkseen käyttävä.

**) Impossible=mahdoton.

ja määräävät tuotteiden vaihtoarvon ja kuinka paljon työläisen työvoimaa — kentiesi teollisuusalalla, josta kukaan läsnäoleva ei tiennyt mitään — tarvittiin jonkun määrätyn hyödykkeen tuottamiseen. He uskovat, että kaikki mitä tarvitaan työväenluokan saattamiseksi valtaan, on, että tarpeeksi suuri määrä heistä äänestää sosialistista äänestyslistaa. Ennen turmeltunut ja itsevaltainen hallituksemme parantuu silloin, kapitalistiluokka alistuu taistelutta ja kapitalismi tekee tilaa sosialismille ilman kinastusta, kunhan kerran meillä vain on vaaliurnassa joitakuita paperilappusia enemmän kuin vastustajillamme. Nämä ovat niin sanottuja „puhtaita“ valtiollisia sosialisteja. Mitä tahansa voitaneekin sanoa heidän puhtaudestaan, niin heidän yksinkertaisuudestaan ei ainakaan pitäisi olla eri mieltä.

Nämä ovat tietystikin äärimmäisiä opportunisteja. Useimmat opportunisteista eivät ole kovinkaan tyytyväisiä nykyiseen poliittiseen valtioon, mutta mitä he ovat valmistuneet vaatimaan, on muutamia sangen tärkeitä muutoksia, kuten esim. senatin poistamista ja kansan alote oikeuden sekä yleisäänestyksen toimeenpanemista. Mutta kaikkien heidän toimiensa kautta kulkee johtavana lankana ajatus, että poliittinen valtio voidaan alistaa palvelemaan köyhälistön etuja, jos se kerran voidaan vallata valtiollisen toiminnan avulla.

Impossibilistin laita on toisin. Hän näkee poliittisen valtion hallitsevan luokan etujen välttämättömänä ilmaisuna ja jonakin sellaisena, joka on poistettava, ennenkuin työläiset voivat saada haltuunsa sen, mikä heille kuuluu. Hän uskoo poliittiseen toimintaan, se on totta, mutta ei tarkotuksella rakentaa poliittista valtiota, vaan tarkotuksella vallata ja

lävittää se. Hän näkee, että valtiokin on meidän vihollisemme; että yksikään valtiollinen hallitus maan päällä ei ole mitään muuta kuin kapitalistiluokan velkaatekevä ja velkaakokoava välitystoimisto.

Impossibilistilta ei puutu jonkinlaista suunnitelmaa teollisuuden menestykselliseksi johtamiseksi. Itse teossa ovat hänen suunnitelmansa paljon tarkempia ja selvempiä kuin opportunistin. Kun opportunistille osotetaan kuinka vaikeata on johtaa teollisuutta poliittisen hallituksen avulla, on hän kokonaan sitä vastaan, että tulevaisuudesta ensinkään keskustellaan. „Kansa saa itse sen ratkaista, kun aika tulee,“ on hänen valmiiksi valettu vastauksensa.

Impossibilisti vaatii että edustusperusta sosialistisessa kongressissa ei saa ensinkään olla alueellinen vaan industrialinen. Toisin sanoen: sen sijaan, että valittaisiin edustajia „ensimmäisestä kongressipiiristä“ ja „kolmannesta kongressipiiristä“ ja „kahdennestatoista kongressipiiristä“ j. n. e., järjestetään työläiset suuriin teollisuusosastoihin (Industrial Departments) ja nämä eri osastot sellaisinaan valitsevat edustajansa; esim. niin ja niin monta kaivosteollisuusosastosta, niin ja niin monta puutyöläisten osastosta, niin monta maanviljelysosastosta j. n. e. läpi kaikkien teollisuushaarojen. Näiden eri osastojen edustajat kokoontuvat neuvottelemaan ja määräämään vaihtohinnat, ja se on oleva sosialistisen kooperatiivisen yhteiskunnan „hallitus“, jos sitä siksi tahdotaan nimittää.

Tästä syystä eroaa impossibilistien ja opportunistien kanta nykyaikaiseen ammattionionismiin nähden suuresti toisistaan. Opportunisti ei näe unionismissa mitään muuta kuin väliaikaisen keinon, millä vastustetaan nykyaikaista kapitalis-

mään samalla kun työväenluokka anastaa käsiinsä valtiollisen vallan. Tästä syystä hän Yhdysvalloissa yleensä suosii ammattionismia sellaisena kuin se ilmenee esim. American Federation of Labor liittona. Impossibilisti sitävastoin näkee unionismissa jotakin äärettömän paljon enemmän. Hän näkee ammatillisissa työväenjärjestöissä siemenen ja ytimen edellämainittuihin teollisuusosastoihin, jotka tulevat olemaan edustusperustana sosialistisessa ko-operativisessa yhteiskunnassa. Tästä syystä on impossibilisti aina myöskin industriallisen unionismin kannattaja.

Tämä katsantokannan eroavaisuus impossibilistin ja opportunistin välillä tulee näkyviin kaikenlaisissa kysymyksissä. Niinpä esim. n. s. välittömiin vaatimuksiin nähden. Opportunisti vaatii aina kiivaasti välillisiä vaatimuksia otettavaksi ohjelmaan. Hän haluaa saada „jotakin“ heti paikalla. Liian usein tämä „jotakin“ jota hän vaatii, ei ole „jotakin“, mikä hyödyttäisi ensinkään työväenluokkaa, vaan paremminkin turmeltunutta ja nopeasti kuolevaa keskiluokkaa, kuten esim. rautateiden ja telegrafilinjojen valtion hallutun ottaminen, korkokannan alentaminen, verotuksen tasotus, katuraitioteiden ja vesijohtolaitosten kunnallinen omistus j. n. e.

Impossibilisti taas toiselta puolen, pitäen aina silmällä rautaista palkkalakia, näkee selvästi, ettei ainoakaan näistä „reformeista“ voi hyödyttää työväenluokkaa. Hän näkee, että on ainoastaan yksi kohta, missä työtä riistetään tai voidaan riistää ja se on työpalkoissa. Hän näkee, Marxin mukana, että elantokustannukset ovat palkan määrääjinä ja jos olisi mahdollista jonkun sellaisen suunnitelman avulla, mitä opportunistit esittävät, alentaa työläisen elantokustannuksia,

niin ainoa seuraus siitä olisi, että myöskin hänen palkkojaan alennettaisiin, niin kauan kun työntekovälineet ovat yksityisten käsissä. Sentähden hän sensijaan että tuhlaisi voimiaan ajamalla välittömiä vaatimuksia hän pitää parempana keskittää ne kaikki yhdeksi äärimmäiseksi päämääräksi, nimittäin päämääräksi vallata heti työpajat, kaivokset ja tehtaat, joissa työväestö tekee työtä, ja tehdä heti loppu palkka-järjestelmästä.

Tämä ero kuvastuu myöskin niiden edustajien esiintymisessä, joita me aina ajoittain valitsemme erilaisiin edustuslaitoksiin. Jos ovat opportunisteja, koettavat nämä edustajat toimia yhdessä kapitalististen edustajien kanssa saamalla aikaan „työväenlainsäädäntöä“. Jos ovat impossibilisteja, käyttävät he asemaansa asettaakseen kapitalisteille esteitä heidän lainlaadintatyössään ja tuomalla julki työväenluokalle tehtyjä vääryyksiä, vakuutettuina siitä, että mitään lainlaadintaa, jolla olisi pysyvää arvoa työväenluokalle, ei voida saada kiristetyksi lainlaatijakunnilta, joissa kapitalistiluokka on määräävässä asemassa.

Millerand esimerkiksi toimi täydellisenä opportunistina, silloin kun hän otti vastaan ministerisalkun Ranskan ministeristössä. Samaten menetteli Victor Berger Milwaukeessa kehottaessaan puoluetta olemaan nimitämättä omaa ehdokasta johonkin virkaan Milwaukeen kaupungin vaaleissa, auttaakseen siten kukistamaan erästä porvarillista ehdokasta, joka oli työväen eduille erittäin vahingollinen.

Berger epäilemättä toimi itsetietoisesti ja opportunistin kannalta katsottuna johdonmukaisestikin. Jos kerran poliittisten hallitusten parantaminen ja voimistaminen on toivottava, niin silloin meidän pitäisi kaikin tavoin pitää huolta siitä,

että valitaan „hyviä miehiä“ ja jollemme saa valituksi sosialisteja, niin silloin meidän pitäisi keskittää ponnistuksemme toimittaaksemme virkaan niitä saatavissa olevia miehiä, jotka ovat ystävällisimmällä kannalla sosialistisiin aatteisiin nähden, kuulukootpa he sitte puolueeseen tai ei.

Mutta impossibilisti ei halua mitään tällaista. Hänellä ei ole mitään luottoa politilliseen hallitukseen työväenluokan etujen ilmaisuvälineenä ja hän pikemmin iloitsee sen kukistumisesta.

Impossibilisti käsittää, että silloinkaan kun on kysymys välittömän helpotuksen saannista kapitalismin julmimpään kiristykseen nähden, ei ole olemassa mitään niin tehokasta keinoa, että sen avulla voitaisiin tehdä kapitalismi kapitalistiluokalle sietämättömäksi. Hän ei imartele tai ano. Hän uhkaa ja vaatii.

August Bebel esim. toimi impossibilistina, kun hän kieltäytyi tärkeästä toimesta, johon hän olisi päässyt valtakunnan toiseksi vahvimman puolueen johtajana, sen vuoksi että sen vastaanottaminen olisi tuottanut hänelle sen alentavan velvollisuuden, että hänen tuli aina määrättyjen väliaikojen perästä tiedustella keisarin terveyttä ja yleistä hyvinvointia. Grayson Englannin parlamentissa toimi impossibilistina, kun hän parlamentin alahuoneen kieltäydyttyä siirtymästä päiväjärjestyksestä pohtimaan työttömien tilaa aiheutti hämmingin, joka johti hänen edusmiestoimesta erottamiseensa.

On vielä eräs kohta, jossa impossibilistit ja opportunistit yleensä ovat eri mieltä ja se on kysymys nykyisten omistajien hyvittämisestä, kun sosialismi ottaa haltuunsa maan ja koneiston ja muuttaa ne yhteiskunnan omaisuudeksi. Op-

portunistit ovat yleensä taipuvaisia jonkunlaiseen sovitteluun kapitalistien vaatimuksiin nähden, ottamalla jonkunlaisen tekosyn heidän hyvittämisestään. He nimittävät sitä suureksi voitoksi köyhälistölle, jos me voisimme muuttaa työtä teettävän lukevoitonottajan obligationin omistajaksi, joko sitte niin että hän saa korkoa näistä velkakirjoistaan tai ei.

Impossibilistit ovat kaikki yhtä mieltä siitä että sellainen toimenpide olisi sulaa hulluutta. He eivät ensiksikään näe mitään syytä, miksi heidän tulisi tarjota korvausta. Mitä maahan tulee uskovat he, että kapitalistit itsekään eivät väitä, että kukaan heistä on tehnyt sen maan, jota he nyt väittävät omakseen. He pitävät kiinni siitä, että maan yksityisomistus perustuu alkuaan väkivaltaan ja anastukseen. Impossibilistit väittävät, että maa oikeutta myöten kuuluu sillä asuville ihmisille, riippumatta mistään testamenteista tai kiinnityskirjoista, joita ehkä ovat laatineet ihmiset, jotka sittemmin ovat „jälleen tulleet mullaksi“. Mitä tulee kaivoksiin, työpajoihin, tehtaisiin, rautateihin sekä muihin tuotanto- ja jakovälineisiin, ovat impossibilistit järkkymättä sen marxilaisen periaatteen kannalla, että kaikki nämä edustavat maksamattomia palkkoja, jotka työväenluokka on ansainnut yhteisellä työllä ja jotka olisi palautettava heille kokonaisuudessaan niin pian kuin suinkin. Senlisäksi pitävät he korvausyritystä monelta näkökannalta turhanaikaisena. Jos omistavalle luokalle annetaan valta määrätä korvauksen suuruus, niin meidän voisimme yhtä hyvin jättää koko heidän nykyisen omistusoikeutensa koskematta; jos taas voitolliset vallankumoukselliset määräävät tuon korvauksen, niin ei mistään korvauksesta todellisuudessa tulisi kysymystä, vaan ainoastaan suuremman

tai pienemmän rahasumman lahjottamisesta voittajien mielen mukaan, ja sellaiseen tekoon ei ole mitään syytä.

Ja tässä ei ole ainoa vaikeus. Millä me korvaisimme pakkoluovutuksella köyhdytetyt kapitalistit, vaikkapa katsosimmekin sen tarpeelliseksi? Kullalla ja hopeallako? Epäilemättä lakkautettaisiin niiden rahana käyttö sosialismin aikana ja työkuitit („aikalaput“) täyttäisivät niiden tehtävän kiertävänä vaihtovälineenä. Mitä voisivat kapitalistit silloin tehdä kullallaan ja hopeallaan, jos me ottaisimme niskoillemme sen suuren tuskan ja vaivan, että hankkisimme sitä heille yhtä runsaasti kuin santaa meren rannalla. He eivät tarvitsisi sitä varustautuakseen vanhuuden puutteiden varalle, sittekään vaikka sen ostovoima jäisikin entiselleen, sillä sosialismi tulee joka tapauksessa antamaan eläkkeen kaikille iäkkäille. He eivät voisi sijoittaa sitä korkoa kasvamaan, sillä kaikki rahansijottamislähteet sulettaisiin eikä sosialismin aikana enää olisi tilaa keinottelijalle. He eivät voisi tehdä siitä itselleen pukuja tai suojata sillä itseään tai viedä sitä mukanaan toiseen maailmaan — jos sellaista on — sitte kun ovat suoriutuneet tästä maailmasta.

Ja mitä hyvää heillä olisi siitä, vaikkapa sen voisivatkin, sillä sehän sulaisi siellä ja miten voisivat he tai kukaan muu käyttää sitä siinä tilassa?

(Käsikirjotuksesta suomensi S. A.)

Viestejä kaukaisesta Indiasta.

NARAYAN KESHEO KRISHNA

syntyi 15 p:nä toukok. 1876 isänsä maatilalla noin 200 mailin päässä pohjoiseen Bombayn kaupungista.

V. 1897 palasi hän ensimmäiseltä opintomatkaltaan Europasta Indiaan. Palatessaan Indiaan huomasi hän omaisensa ja kotiperheensä kuuluvan niihin, jotka ryöstivät kansaa, ja hänen omaistensa ja ystäviensä viettämä ylellinen elämä samana vuonna (1897) jolloin 7 milj. ihmistä Indiassa kuoli nälkään, synnytti hänessä inhon Englannin hallitusta sekä

etenkin kotimaisen ylimystön ryöstöjärjestelmää kohtaan.

Siihen aikaan oli Krishna opettajana eräässä yliopistossa Bombayn maakunnassa. Sukulaiset alkoivat vastustaa häntä hänen sosialististen mielipiteidensä takia. 1898 tammi-kuussa ajettiin hän kotoaan ja katkaisi suhteensa kokonaan kodin kanssa. Maaliskuussa 1898 menetti hän paikkansa.

Sen jälkeen lähti hän luentomatkalta Uuteen Seelantiin ja Australiaan. Sitte matkusti hän Japanissa, Kiinassa ja Koreassa luennoiden Englannin ja Japanin kielillä.

V. 1901 palasi K. Indiaan lyhyeksi ajaksi ja uhrasi aikansa järjestääkseen vallankumouksellisia työmiehiä ja luennoiden heille. Indian kansallinen puolue alkoi ahdistaa häntä. Hän lähti uudelleen Japaniin vielä samana vuonna (1901) ja perusteli siellä hindulaisten ja japanilaisten ylioppilaiden keskuuteen sosialistisia yhdistyksiä. Japanista siirtyi hän pian Kiinaan. Siellä tapasi hän erään korkean venäläisen upseerin, joka kehotti häntä lähtemään Pietariin itämaisten kielten opettajaksi. K. lähtikin ensin Vladivostokiin ja sieltä Siperian rautatietä myöten Pietariin, luennoiden matkalla.

Pietarissa oli hän itämaisen opiston opettajana ja julkaisi Venäjän kielellä ensimmäisen novellinsa, joka kosketteli itämaisia uskontoja (julkaistu *Novosti-lchdessä*). Ennen Venäjän-Japanin sotaa liikkui K. paljon Pietarissa oleskelevien japanilaisten ja korealaisten diplomatien piireissä, jonka vuoksi muutamat lehdet, kuten *Novoje Vremja*, alkoivat hyökätä hänen kimppuunsa sodan syyttyä, väittäen häntä japanilaiseksi vakoojaksi. Useiden ystäviensä kehotuksesta lähti hän sen vuoksi Venäjän hallituksen mahdollista vainoa pakoon Itävaltaan, jossa kierteli luennoiden. Itävallasta siirtyi K. Belgiaan, jossa hän m. m. otti osaa kansainväliseen

socialistikongressiin Amsterdamissa v. 1904. Hollannissa oleskellessaan koetti hän vaikuttaa Haagin rauhankongressin jäseniin, saadakseen heidät panemaan vastalauseen Englannin riistääntä vastaan Indiassa, mutta sai kylmää kohtelua osakseen. Hollannista käsin luennoi K. Tanskassa, Ruotsissa, Saksassa, Sveitsissä ja Italiassa.

Vuoden 1905 alussa palasi tov. Krishna sitte jälleen Indiaan. Hänen saapuessaan sinne ottivat vallankumoukselliset hänet hyvin vastaan, mutta hän oli alituudessa vaarassa, sillä hän oli kaikkialla Europassa puhunut Englannin tyrannivaltaa vastaan. Hän saapui kotimaahansa salaa toisella nimellä, mutta jotkut kansalliset vihamiehet, jotka vainosivat häntä vielä pahemmin kuin englantilaiset, toivat julkisuuteen hänen oikean nimensä, ja hänen olonsa kävi hyvin vaaralliseksi. Hän ei tahtonut alistua kidutuskouloman alaiseksi, vaan lähti maasta ystäviensä kehotuksesta. Hän saapui jälleen Itävaltaan ja alkoi taas luentomatkinsa. Oleskeli vähän aikaa Ranskassa ja Belgiassa sekä muutamia päiviä Englannissa ja tuli sitte Amerikkaan v. 1906 lopulla. Täällä hän on siis tullut oleskelleeksi jo 2 vuotta, kierrellen sillä aikaa melkein kaikki valtiot läpi.

*

Siinä ovat hindu-ystävämme, t:ri Krishnan tärkeimmät tähänastiset elämänvaiheet, hänen itsensä kertomina. Usat itä- ja keskipiirin suomalaisista tovereista ovat olleet tilaisuudessa tutustumaan t:ri Krishnaan, hänen kierrelessään luennoimassa sekä Idän että keskivaltioiden suomalaisasutuksilla. Viime huhtikuun lopulla ilmestyi hän Fitchburgiin Raivaajan toimitukseen ja siitä lähtien alkoi hänen kol-

naisen kuukautta kestänyt „vaikutuskautensa“ suomalaisten puoluetoverien keskuudessa. Tällä ajalla tov. Krishna kirjotteli joitakuita artikkeleita sekä Raivaajaan että Työmieheen, piti m. m. Fitchburgissa pitemmän, parisenkymmentä luentoa käsittävän luentosarjan pienemmälle suomalaiselle toveripiirille ja teki sekä itä- että keskivaltioissa (Michiganissa ja Minnesotassa) luentomatkoja erityisesti sitä varten laaditun suunnitelman mukaan.

T:ri Krishnan oleskelu tšekäläisten suomalaisten sosialistien keskuudessa herätti melkoisen laajaa huomiota suomalaisessa sanomalehdistössä. Että tšekäläiset porvarilehtemme pitivät hänestä melua, ei ole ihmettäkään, mutta yksinpä Suomessakin suurimmat porvarilehdet (m. m. Uusi Suometar) mainitsivat hänestä — tietystikin ivallisesti. Jotkut Suomessa ilmestyvät puoluelehdet lainailivat hänen artikkeleitaan j.n.e.

Krishnan oleskelu keskuudessamme ei ollut merkitystä vailla.

Nykyään kun Venäjän vallankumousliikkeen veritulviin tukahduttua taantumuksen henki on painostavana tuntunut kaikissa n. s. vanhoissa sivistysmaissa, on kumousliekin palo alkanut punertaa taivaanrantaan sellaiselta suunnalta, josta sitä ei osattu aavistaakaan. Itämaiden — Turkin, Persian, Indian, Kiinan ja Japanin — kansat ovat alkaneet herätä vuosituhansien uinailuistaan ja tuo herääminen on tapahtunut ja paraikaa tapahtuu sellaisella ryskeellä ja kohinalla, että sen kaiku on kuulunut ympäri maailman. Ja kaikki vallankumous, sorrettujen joukkonousu sortajiaan vastaan, on yleismaailmallista. Voimakkaana nouseva kumouksellisuuden aalto tuolla kaukaisessa idässä innostaa väsyneitä

mieliä, panee seisahtuneet veret liikkeelle, nostaa lamassa olevaa kumoushenkeä kaikkialla, mihin sen vaikutus vain ulottuu — — —.

Tov. Krishna toi mukanaan keskuuteemme tuollaisen kumoushengen tuulahduksen. Hän kertoi meille kansansa valtavasta heräämisestä, valtavamasta kuin mitä me osasimme aavistaakaan. Hän liikkui itse keskuudessamme elävänä todisteena siitä, että sorretun ihmiskunnan vapahdussanoma, kansainvälinen sosialismi on jo löytänyt tiensä Indiankin synkkiin viidakoihin ja kätkeyty siellä jo niin moneen hehkuvaan sydämeen, että sitä ei enää voi mikään väkivallan voima pois juurittaa. Ja nämä viestit nostivat meissä intoa, lisäsivät toivoa, vahvistivat uskoa.

Että tov. Krishna „eksyi“ juuri meidän suomalaisten keskuuteen, on hyvin ymmärrettävissä. Meidänkin kansammehan on ollut viime aikoihin asti samanlaisessa horrostilassa kuin Indian kansa. Sekin on sivistyneen maailman silmissä ollut vähäpätöinen orjakansa. Vasta uskaltaessaan nousta taisteluun vapautensa ja oikeuksiensa puolesta on se herättänyt huomiota maailmassa. Samanlaiset kohtalohan aina kiinnittävät ihmisiä toisiinsa. Sitäpaitsi näkyy se aasialaisvastainen tunnelma, „keltasen vaaran“ pelko, joka on Yhdysvaltain poliittisena peikkona, vaikuttaneen amerikalaisiin puoluetoverihinkin siinä määrin, että he lienevät kohdelleet toveri Krishnaa jonkunverran kylmästi hänen kierto- matkoillaan.

Mitä tri Krishna on meiltä keskuudessamme oleskellessaan oppinut, emme voi mennä sanomaan, mutta meille hän ainakin on — kaikista kielen asettamista vaikeuksista huolimatta — antanut arvokkaita tiedonlisiä, avartanut nä-

köpiiriämme ja kiinnittänyt huomiotamme suunnalle, johon emme ennen olleet osanneet katsettamme kohdistaa. Siksi me hänen käyntiään mielihyvällä muistelemme.

Tässä julkaisemme selityksiä ja kuvauksia Indian maasta, kansasta ja oloista, sellaisina kun olemme niitä t:ri Krishnan kertoman mukaan muistiinpanneet.

INDIAN KANSA.

Indian kansa, jonka historia käsittää noin 5000—7000 vuotta, jakautuu viiteen eri rotuun:

- 1) arialaiset (hindut),
- 2) alkuasukkaat (aborigines),
- 3) mongolit,
- 4) semitit,
- 5) malaijilaiset.

Indian väkiluku on nykyään noin 290 miljoonaa. Arialaisia yksin on siitä vähän yli puolet (noin 150 milj.). Alkuasukkaita, joiden rotualkuperää ei varmuudella tunneta, on noin 75 miljoonaa ja ovat ne suuressa määrässä sekottuneet arialaiseen rotuun. Mongoleja on noin 25 miljoonaa, semitejä saman verran ja pienin lukumäärä (10 milj.) on malaijilaisia.

Jokaisella rodulla Indiassa on omat omituisuutensa. Arialaisen rodun omituisuus on heidän rakkautensa rakennusteeseen ja kirjallisuuteen; alkuasukkaiden ominainen piirre on tyyneys ja vieraanvaraisuus; semitiä taas ahneus ja halu hankkia rahaa. Malaijilaisten silmiinpistävin ominaisuus on kuuliaisuus ja nöyryys; mongolilaisten ominainen piirre taas on kiintymys ja taipumus maanviljelykseen.

Kaikki nämä kansat, joista useat ovat olleet maassa jo tuhansia vuosia, ovat säilyttäneet tapansa ja omituisuutensa. Aarialaiset ovat aina olleet etunenässä, sen jälkeen semitit.

Indian väestöstä on noin 5,000 miljoneria tai monimiljoneriä, 2 miljonaa on hyvinvoipia, loput perin köyhiä, ehkä noin 100 miljonaa niistä eläen niin suuressa köyhyydessä, ettei heille riitä riisivelliä syötäväksi kunnolla kerran päivässä. Viimeisen 15 vuoden aikana on noin 45 miljonaa asukasta kuollut nälkään tai puutteellisen ravinnon suoranaisiin seurauksiin ja yhä vielä nykyäänkin kuolee vuosittain samasta syystä noin 2 miljonaa henkeä.

Ylimystöä löytyy kaikista viidestä rodusta. Indian 150,000 aatelistiperheestä 130,000 kuuluu arialaiseen heimoon. Indian ylimystöperheiden joukossa on 4,000 vuoden vanhoja. Indian aateliset ovat pääasiallisesti suuria maanomistajia. Muutamat Indian ylimyksistä omistavat koko maakunnan ja 2 heistä omistaa kumpikin 80,000 neliömailin laajuisen maa-alueen, s. o. hiukan enemmän kuin Italian.

Noin 30,000 aatelismiestä noiden 150,000 lisäksi on sitä paitsi Englannin hallituksen leipomaa. Nämä ovat niiden perillisiä, jotka aikoinaan kavalsivat maan englantilaisille. Kaikki he saavat eläkkeen köyhän kansan maksamista veroista. Pienin eläke on \$1,000 vuodessa ja suurin \$250,000. Nämä eläkkeet ovat Indian kansan suurimpana kirouksena, sillä niiden nauttijat ovat suurimpia roistoja; heidän joukossaan on niinkin syvälle vajonneita, että voivat 75 sentistä tappaa kenen tahansa. He toimivat Englannin hallituksen kätyreinä. Onneksi ovat Englannin hallitusmiehet Indiassa jo vähitellen alkaneet lakata luottamasta noihin

roistoihin, joten heidän turmiollinen vaikutuksensa on viime aikoina suuresti heikentynyt.

Indian kansa kokonaisuudessaan on vieraanvaraista ja hyvänluontoista kansaa. Idän (Nepalin kuningaskunnan), Bombayn ja luoteis- sekä keski-Indian väestö on hyvin sotaista luonteeltaan ja Indian vallankumoukselliset tekevät heidän joukossaan päivittäin kymmeniä rekryyttejä asialleen. Nykyaikainen sivistys edistyy voimakkaasti heidän keskuudessaan ja uskonnollisuus kuolee nopeasti.

KANSAN VALTIOLLISET OIKEUDET.

Indiassa on aina vallinnut siviili- (ei sotilas-) hallinto. Kun hinduhallitsijat olivat voimakkaita, oli heillä apunaan jonkunlainen senatinkaltainen neuvosto, johon hallitsija valitsi maan parhaat miehet. Nämä senatorit laativat lait ja hallitsija ja ministerit panivat ne toimeen.

Kaksi paaavia (kirkon päämiestä) valittiin aina suoransella kansanäänestyksellä. Tämä oli ensimmäinen järjestelmä Indiassa, missä äänestystä käytettiin.

Veroja koottiin sen mukaan, miten kunkin maakunnan (niitä oli 30) väestön enemmistö äänestyksellä katsoi hyväksi maksaa. Verot olivat niin ollen eri suuria eri maakunnista. Ja näin ollen ei ollut mitään kansallisäänestystä, vaan kaupungit, maapiirikunnat ja kauppalat saivat valita omat viranomaisensa.

Tätä järjestelmää jatkui noin vuoteen 1680 saakka (j. Kr. s.), jolloin uusi järjestelmä tuli voimaan *Shiwajin* toimesta, joka köyhästä miehestä kohosi hallitsijaksi ja ajoi muhamettilaiset pois Indiasta. Hän on suurin mies mitä India on synnyttänyt 2000 viime vuoden kuluessa. Hänen

hallitusjärjestelmänsä oli kommunistinen ja kansanvaltainen. Hän antoi kansan kokonaisuudessaan itse määrätä maksamiensa verojen suuruuden. Hän sääsi m. m. myöskin koulupakon. Hänen hallituksensa aikana johdettiin teollisuuslaitoksia kommunistiseen tapaan. Ruhtinaitten ja ylimystön valta rajotettiin mitättömäksi. Shiwaji oli ensimmäinen hallitsija Indiassa, joka pani voimaan kansallisen äänestysjärjestelmän kolmea tietä:

- 1) Verojen suuruus määrättiin yleisellä kansanäänestyksellä.
- 2) Armeija ylläpidettiin ja valittiin myöskin kansanvaltaisen äänestyksen perusteella.
- 3) Teollisuutta kehitettiin ja ylläpidettiin kansanvaltaisen äänestyksen avulla.

Jokaisella oman hökkelin tai pienimmänkin maatilkun omistajalla oli ääni. Jokainen virkailija asetettiin myöskin äänestyksen perusteella. Kun aatelistolla ja suurilla tilanomistajilla ei täten enää ollut valtaa, alkoivat he vehkeillä hallitusta vastaan ja tällöin turvata maassa olevien englantilaisten apuun.

Englantilaiset houkuttelivat maan ylimystöä seurapiiriinsä, turmelivat heidät whiskyllään ja naisillaan ja yllyttivät heidät hallitsijaa vastaan.

Shiwajin kansanvaltainen hallitusjärjestelmä pysyi voimassa vuodesta 1680 vuoteen 1795. Vuosina 1795—1805 riehui sitte verinen lopputaistelu, jossa toisella puolen oli kansa ja hallitsija, toisella puolen taas maahan tunkeutuvan englantilaisen kapitalistiluokan sokeana käytrinä toimiva raha- ja sukuylimystö. Tämä taistelu päättyi siten, että

Englannin hallitus v. 1805 sai täyden määräämisvallan Indian yli.

Vuosina 1805—1880 ei sitte Indian onnettomalla kansalla ollut minkäänlaista sananvaltaa tai valtiollisia oikeuksia. Englantilaiset hallitsivat täysin itsevaltiaasti, niin kuin halusivat.

Vasta vuonna 1880 alkoivat englantilaiset „valloittajat“ antaa edes hiukan politillista valtaa kansalle. Silloin nimittäin astui voimaan jonkunlainen kunnallinen äänioikeus. Sekin oli kovin rajotettu. Äänioikeus annettiin ainoastaan talonmistajille sekä yliopistollisen oppiarvon saavuttaneille ja sekin vain noin 5,000:ssa maan kaupungissa, mutta ei kauppaloissa eikä maaseuduilla. Työväki tietenkin jäi ilman minkäänlaista äänioikeutta. Kenraalikuvernööri ja maakuntien kuvernöörit jäivät edelleenkin täysin itsevaltaisiksi, sillä maakunta- ja kansallisvaaleissa ei ole kenelläkään äänioikeutta.

„Sivistynyt“ Englanti on siis vienyt kehitystä eteenpäin Indiassa sillä tavalla, että siellä Englannin siunauksellisen hallituksen aikana on edistytty laajalti kansanvaltaisesta, melkein pä kommunistisesta hallitusjärjestelmästä — täydelliseen mielivaltaan, jossa ainoastaan näön vuoksi on annettu hiukkasen sananvaltaa pienelle murto-osalle kansasta vähäpätöisemmissä asioissa.

INDIAN KANSALLISKONGRESSI.

V. 1884 perustettiin Indiassa suuri kansallinen puolue, joka sai nimekseen Indian kansalliskongressi. Sen puuhajina ja alkuunpanijoina olivat kuuluisa englantilainen radikaali ja vapaa-ajattelijä Charles Bradlaugh sekä hindulais-

professori Dadubhei Naoroji. Kongressin tarkoitus oli korvata kansan äänioikeuden ja sananvallan puutetta.

Alussa auttoivat kongressia professorit, lakimiehet ja suuret maanomistajat. Ensimmäisenä 5—6 vuotena ei kongressi saanut mitään aikaan, sillä sen ohjelma oli kopioitu Englannin liberalisen puolueen ohjelmasta ja hyödytti vain keskiluokkaa. Mutta kun kongressi hyväksyi ohjelman, joka tarjosi etuja maanviljelijöille, työläisille ja ylioppilaille, alkoi se kehittyä yhä voimakkaammaksi. Kongressi omaksui 3 periaatetta:

- 1) vilkastuttaa teollisuutta ja parantaa työläisten oloja;
- 2) parantaa tieteellistä opetusta kautta koko Indian;
- 3) naisen aseman parantamisen ja hänen kasvatuksensa.

Tätä kansalliskongressin ohjelmaa kannattivat useat Englannin parlamentin liberalisen puolueen jäsenet.

Ensimmäisenä 15:nä vuotenaan oli kongressi sekotus englantilaisista liberaleista ja hindulaisesta intelligenssistä, mutta sen jälkeen kun kymmenisen vuotta takaperin miljoneja ihmisiä kuoli nälkään useana vuonna peräkkäin (1897 yksin 7 miljoonaa), muuttui Indian kansalliskongressi puhtaasti kansalliseksi puolueeksi.

Kongressin jäsenet ja ystävät ovat lähettäneet noin 1,000 nuorta ylioppilasta ulkomaille (useimmat niistä Japaniin) tutkimaan nykyaikaisia teollisuusoloja ja sitte palaamaan takaisin Indiaan. V. 1902 kongressi alkoi boikotterata englantilaisia tavaroita ja perustaa omia kotimaisia tehtaita. Heti boikottaukseen ryhdyttyään sai kon-

gressi osakseen suuren työläisjoukon kannatuksen. On olemassa 2 syytä, miksi työläiset kannattavat boikottausta:

1) Englannin kapitalistit hävittävät Indian teollisuuden ja muuttavat ne Englantiin. Kapitalistit Englannissa selittävät sikäläisille työläisille, että heille on eduksi, jos Indian teollisuus on lamassa ja että he saavat toimia sotilaina Indiasa pitämässä kurissa indialaisia. Siitä syystä Indian työläiset liittyvät kansalliseen liikkeeseen.

2) Jokaisessa uudessa tehtaassa, mikä perustetaan, annetaan työläiselle lyhyempi työpäivä ja paremmat palkat.

Kongressi kokoontuu joka vuosi eri osissa maata joulukuussa 2—3 viikoksi. Edustajat valitaan kaupungeista ja maakunnista; jokainen henkilö, joka antaa kongressin hyväksi yli 25c. vuodessa, on äänioikeutettu.

Edustajat saavat itse maksaa kulunkinsa. He maksavat myöskin pääsylipun kongressiin; sen hinta on \$2.00. Muut läsnäolijat, kuuntelijat, saavat maksaa dollarin. Mikä jää täten kertyneistä rahoista jällelle, sitte kun kongressin menot ovat suoritettut, sillä lähetetään ylioppilaita ulkomaille opiskelemaan. Osa taas käytetään luennoitsijain kustantamiseksi Englantiin, jossa nämä luennoitsijat selittävät englantilaisille Indian oloja. Kongressilla on Englannissa myöskin pysyvä toimisto.

Kongressin jäsenet ja ystävät ovat avanneet kouluja ulkomaalaisten kielten oppimista varten. Näiden koulujen tarkoitus on opettaa kieliä ulkomaille lähetettäville.

Kongressi on järjestetty jokaiseen kaupunkiin, maaseutupiiriin, maakuntaan j. n. e. Ei kenellekään kongressin virkailijalle makseta palkkaa. Kongressin järjestö perustuu

ehdottomasti kansanvaltaiselle pohjalle. Miehillä ja naisilla on yhtäläiset oikeudet.

8,000—12,000 edustajaa lähetetään joka vuosi kongressiin. Kuuntelijain luku on vielä jonkun verran suurempi edustajien lukumäärää. Muutamia edustajia on tavallisesti saapunut Englannistakin, useimmiten parlamentin työryhmän jäseniä. (Englannin Independent Labor Party ja Social Democratic Federation ovat tunnustaneet kongressin Indian kansan ainoaksi todelliseksi edustajaksi.)

Kansallis-kongressi on ainoa paikka, missä alkuasukkaat saavat häiritsemättä keskustella politikasta ja arvostella hallitusta, jota vastoin pienemmät itsenäiset kokoukset tavallisesti hajotetaan tai kielletään.

VALLANKUMOUSLIIKKEEN EDISTYS INDIASSA.

Sittekun kansalliskongressi oli muuttunut puhtaasti kansalliseksi puolueeksi, alkoi siinä muodostua kaksi eri puolue-ryhmää: oikeisto, johon kuuluivat suuret maanomistajat, aatelismiehet ja suuret kauppiat sekä vasemmisto, johon lukeutuivat yliopistojen opettajat, ylioppilaat, sanomalehden-toimittajat, maanviljelijät ja työmiehet. Vähitellen tuli juopa näiden puolueyhmiön välillä niin suureksi, että ne v. 1907 kokonaan erosivat. Kongressin radikaalinen siipi, joka nykyään vielä on lukumäärältään pienempi kuin vanhoillinen siipi, mutta sen sijaan toiminnaltaan voimakkaampi, on pitänyt vanhan nimen: Indian kansallinen kongressi; vanhoillinen siipi on ottanut nimekseen: yleisindialainen kongressi.

Mielipiteiden jyrkistymistä kansalliskongressin keskuu-

nessa tämän eron jälkeen on edelleen edistännyt etupäässä kaksi seikkaa:

1) Kaikkien aasialaisten ylioppilaiden keskuudessa on käynnissä kasvava sosialistinen liike. Ylioppilaat ovat kansalliskongressin varsinaisina pylväinä.

2) Toveri Keir Hardie Englannista on käynyt äskettäin Indiassa. Hän piti kaikkiaan noin 60—70 luentoa; kaikki ne koskettelivat sosialismia. Hardie kävi useissa tehtaissa ja yliopistoissa. Kaikkialla, minne hän tuli, kertoi hän kansainvälisen työväenliikkeen edistymisestä. Seurauksena hänen käynnistään oli m. m. että 3 vaikutusvaltaista kansallisleikkeen johtajaa kääntyi sosialisteiksi ja että Kalkuttan kaupunkiin perustettiin elinvoimainen sosialistijärjestö.

Englannin sosialistit aikovat lähettää ensi kansalliskongressiin muutamia edustajia, jotka tulevat jäämään Indiaan 4—5 kuukaudeksi. Indian sosialistien toivo on vallottaa Indian kansalliskongressi sosialistien haltuun. Useita vasemistolaisjohtajia onkin jo selittäytynyt sosialisteiksi. Sosialistista kirjallisuutta on alkanut ilmestyä maan kielellä: niinpä on esim. käännetty „Kommunistinen manifesti“ ja „Iloinen Englanti“ sekä useita Independent Labor Party'n julkaisemia lentokirjasia. Piakkoin aikovat eräät ulkomailla pakoilevat hindusosialistit ryhtyä niinkin suurisuuntaiseen tehtävään kuin Marx'in „Kapitalin“ kääntämiseen.

Englannin hallitus on tietystikin samalla kun se yleensä vainoo kaikkia Indian kumouksellisia, siis kansallisenkin liikkeen johtajia, erityisesti kohdistanut vainonsa Indian sosialisteihin. Niinpä on kolme hindusosialistia, (niiden joukossa t:ri Krishna) karkotettu Indiasta lopulla vuotta

1905. Myöskin rouva Kamar, joka oli Indian edustajana Stuttgartin kansainvälisessä kongressissa 1907, on karkotettu.

Vallankumouksellinen liike Indiassa pyrkii nykyään ruumiillisen voimistelun kautta karkaisemaan ylioppilas- ja työläisnuorisoa. Muuten on vallankumouksellisen liikkeen henkinen energia nykyään kohdistettu pääasiallisesti kolmeen seikkaan. Se pyrkii

- 1) löytämään työtä työttömille;
- 2) opettamaan heitä luokkavihaan;
- 3) tuottamaan sivistysmaista kaikkea henkistä edistystä

Indiaan.

Englannin sosialistit toivovat, että pian on tuleva aika, jolloin Englannin ja Indian sosialistit tulevat työskentelemään yhdessä. Kumousliike Indiassa on paljon voimakkaampi, kuin mitä yleensä voidaan uskoa ja kuvitella. Indian kumoukselliset toivovat voivansa luoda menestyksellisen liikkeen, taistellakseen voitollisesti Englannin ja Indian kapitalisteja vastaan tulevien 10 vuoden kuluessa.

T:RI KRISHNAN LAUSUNTO AASIALAISESTA SIIRTOLAISUUDESTA.

(Keskustelu t:ri Krishnan kanssa.)

Kysymys. Miten selitätte sen merkillisen ilmiön, että aasialaisia on niin suurissa joukoin viimeisen kahden vuoden ajalla siirtynyt Amerikan länsirannikoille?

Vastaus. Siihen on olemassa kolme pääasiallisinta syytä:

Ensiksikin: Amerikalaiset lähetyssaarnaajat Indiassa, Kiinassa ja Japanissa kehuvat tätä maata suuresti, kuvailemalla kristinuskon tuottamia oletettuja siunauksia. Samasta

syystä he eivät virka mitään sen varjopuolista. Luonnollisestikin aasialaiset ja etenkin köyhimmät haluavat kaikin mokomin päästä sellaiseen ihmemaahan.

Toiseksi: Tyynenmeren siirtolaisyhtiöiden agentit ovat koettaneet tehdä kaikkensa vilkastuttaakseen aasialaista siirtolaisuutta.

Kolmanneksi: Ne jotkut harvat työläiset, jotka tulivat tähän maahan Aasiasta 25 tai 30 vuotta sitte ja lähettivät kotiinsa joitakuuta satoja dollareita, synnyttivät sen kautta valtavan, vaikkakin vain luulotellun vaikutelman tämän maan hyvinvoinnista.

Kysymys. Luuletteko, että tätä siirtolaisuutta tulee jatkumaan?

Vastaus. En, varsinkaan Japanista ja Indiasta. On olemassa kaksikin syytä, miksi japanilaisilla ei enää ole halua siirtyä tähän maahan suuremmissa joukoissa.

Ensiksikin: Mandshurian — tavattoman laajan maaluken — kehittämisessä avautuu japanilaisille vapaita uutisasukasaita siellä lähempänä kotimaataan ja sitäpaitsi kuletaa vielä Japanin hallitus heidät vapaasti mantereelle. Venäjän-Japanin sodan päätyttyä on jo noin 75,000 japanilaista siirtynyt Koreaan ja noin 200,000 Mandshuriaan ja tänä vuonna tulee siirtolaisuus noihin maihin olemaan vielä suurempi kuin minään edellisinä vuosina.

Toiseksi: He löytävät Koreassa ja Mandshuriassa itselleen kotoisia mukavuuksia, saavat verraten hyviä palkkoja eikä heidän tarvitse siellä kärsiä rotuvainoa kuten Amerikassa.

Kysymys. Mitä on teillä sanottavana maamiestenne siirtymisestä Amerikkaan?

Vastaus. Se on vielä verraten nuori kysymys. Siirtolaisuus Indiasta Amerikkaan alkoi vasta noin kolmisen vuotta takaperin, jolloin joukko hinduja siirtyi Canadaan. Canadassa puolsi siihen aikaan yleinen mielipide voimakkaasti oman parlamentin myöntämistä Indialle. Hävittääkseen tämän Indialle suosiollisen mielialan, hajotti Englannin hallitus muutamia silloin Honkongiin (Kiinassa) sijoitettuja hindurykmenttejään ja kuletutti ne Canadaan. Nämä entiset teurastajat käyttäytyivät, kuten oli odotettavissakin, sillä tavalla, että se oli omiaan hävittämään sen ennen ystävällisen mielialan, mitä canadalaiset tunsivat Indiaa kohtaan ja synnyttämään sijalle voimakkaan hinduvastaisen tunnelman. Tästä on seurannut sellaisia äärimäisen raakoja väkivaltaisuuksia hinduja kohtaan kaikkialla Tyynenmeren rannikolla, että viime vuoden marras- ja joulukuussa kaikkialla Indiassa sen johdosta pidettiin yleisiä kokouksia, tarkoituksella saada kotimaiset työläiset ennemmin jäämään kotimaahan ja kärsimään Englannin hallituksen mielivaltaa kuin rotukahakoita Canadassa ja Yhdysvalloissa.

T:RI KRISHNAN LAUSUNTO LÄHETYS- SAARNAAJISTA.

Kysymys. Mitä ajattelevat aasialaiset yleensä lähetyssaarnaajista.

Vastaus. Useimmat näistä lähetyssaarnaajista kuuluvat rappeutuneeseen keskiluokkaan siinä maassa, josta he tulevat; harvoin kuuluvat he työväenluokkaan tai sivistyneeseen varakkaaseen luokkaan. Ei ole toisia olentoja tämän taivaankannen alla niin tietämättömiä, taikauskoisia ja mielivaltaisia kuin he. Heillä ei ole kerrassaan minkäänlaisia

tieteellisiä tietoja. He tietävät filosofiasta yhtä paljon kun Morgan ja Rockefeller rehellisyydestä. Heistä puhkuu palava viha kaikkia muita uskontoja kohtaan paitsi omaansa. He tulevat Aasiaan repimään alas meidän taikauskaisia käsi-tyksiämme, rakentaakseen niiden sijalle toisia, jos mahdollista, vielä pimeämpiä.

Kysymys. Miten elävät lähetyssaarnaajat?

Vastaus. Minä en ole nähnyt ainoankaan protestanttisen lähetyssaarnaajan Indiassa, Japanissa tai Kiinassa elävän ilman vähintään kolmea palvelijaa. Useimmat heistä pitävät 3—4 kuukauden kesäloman. Heille kaikille ylläpidetään lähetystyötä varten kootuilla varoilla kahta asuntoa: kesä-asuntoa ja talviasuntoa. Pienin palkka, minkä he saavat, on \$650 vuodessa. Katsoen rahan ostokykyyn Indiassa sanoisin, että 800 dollarin vuosituloilla Indiassa voi elää yhtä ylellisesti kuin 6,000 dollarin vuosituloilla tässä maassa.

Kysymys. Miten katsovat lähetyssaarnaajat olevansa oikeutettuja pitämään niin monta palvelijaa?

Vastaus. He väittävät ensiksikin, että muutkin europalaiset ja amerikalaiset elävät samalla tavalla Indiassa ja että heidänkin täytyy sen vuoksi pitää yllä asemaansa ja kristinuskon arvoa. Näyttää siis siltä, että kristinuskon arvokkaisuuden uskonto! Toiseksi he väittävät, että kaksi palvelijaa Indiassa tekee ainoastaan saman työn kuin yksi Amerikassa.

Kysymys. Lähetyssaarnaajat itse väittävät, että tällainen asiain järjestely on ilmaston vuoksi ehdottomasti välttämätön heidän terveytensä ja ehkä henkensäkin säilyttämiseksi. Mitä siihen sanotte?

Vastaus. Minä haluan vain huomauttaa siihen, että

niiden 3—4 kuukauden ajalla, jolloin ilma on kuumimmillaan, useimmat lähetyssaarnaajista nauttivat kesälomaa; ja Indiassa on vähintään 150,000 europalaista, jotka pitävät ainoastaan yhtä palvelijaa samaan aikaan kuin lähetyssaarnaajat pitävät kolmea.

Kysymys. Mikä on lähetyssaarnaajien työnä?

Vastaus. Tavallisesti kuluttaa lähetyssaarnaaja päivänsä jotensakin seuraavalla tavalla: Hän nousee ylös ja syö aamiaisensa k:lo 8:n tai 9:n aikaan. Jos hänellä itsellään on lapsia, kuluttaa hän jonkun tunnin heidän opettamiseensa. Sitte hän lukee sanomalehtensä. Useimmat käyvät aamukävelyllä. Sitte onkin jo päivällisen aika. Päivällisen päälle monet heistä nukahtavat hetken. Sitte he tapaavat alkuasukasapulaisiaan ja kuuntelevat heidän raporttejaan. Sen jälkeen he lähtevät ajelemaan vaunuillaan tai polkupyörällä. Useat pelaavat jotakin pallopelejä, kunnes on iltapäiväteen aika. He ovat jo väsähtäneet päivän kovasta työstä ja on aika syödä illallista. Jumala tiesi mitä he sitte tekevät illallisen jälkeen.

Kysymys. Mistä tiedätte kaiken tämän?

Vastaus. Omien personallisten havaintojeni kautta; lähetyssaarnaajien alkuasukaspalvelijoiden kertomuksista; niiden alkuasukasopettajien tiedonannoista, jotka opettavat lähetyssaarnaajille maan kieltä; lähetyssaarnaajien alkuasukasapulaisten kertomuksista.

Kysymys. Pitävätkö aasialaiset näitä lähetyssaarnaajia siveellisyyden opettajina?

Vastaus. Ennen kaikkea lähetyssaarnaajan viettämä elämä on yleensä ylellistä tyhjäätoimittajan elämää. Itämaalaiset eivät voi pitää tällaista elämää säädyllisenä

mieheltä jonka pitäisi, kuten otaksutaan, pyhittää elämänsä Jesuksen oppien saarnaamiseen. Sitäpaitsi lähetyssaarnaaja aina osottaa mitä syvintä vihaa ja suvaitsemattomuutta muita uskontoja kohtaan. Siellä täällä on tosin joitakuita poikkeuksia, mutta alkuasukkaat vetävät johtopäätöksensä enemmistön elämästä. Usein käyttävät nämä lähetyssaarnaajat niitä väkijuomia, mitkä ovat muodissa heidän koti- maassaan.

Kysymys. Mitä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä kristinuskon ja Indian alkuperäisten uskontojen välillä johtuu mieleenne?

Vastaus. Kristillinen taikausko antaa suuren merkityksen Jordan-virrälle samoin kuin hindulainen taikausko Ganges-virrälle.

Kristillinen taikausko jättää uskojansa pappien ja saarnaajien käsiin; samaten tekee hindulainen taikausko.

Kristillinen taikausko opettaa uskoa personalliseen Jumalaan; hindulainen taikausko tekee samaten.

Kristillinen taikausko on aina vastustanut jokaista teetteellistä tai edistysmielistä liikettä; hindulainen taikausko samoin.

Kristillinen taikausko on aina ollut välikappaleena hallitsevan luokan käsissä pysyttämässä työläisiä rauhallisina sillä aikaa kun heitä ryöstetään; hindulainen taikausko on ollut samaa.

Kristilliset opettajat puhuvat toisin ja elävät toisin; hindulaiset uskonnonopettajat tekevät samoin.

Kristillinen uskonnonopettaja kehottaa meitä seuraamaan Jesusta Kristusta, mutta ei itse seuraa häntä elämässään; buddhalainen uskonnonopettaja samaten kehottaa

meitä ottamaan Buddhan esikuvaksemme, mutta omassa elämässään ei hän tätä kehotusta noudata.

Kaiken kaikkiaan tahtoisin sanoa, että kristinuskon ja Indian omien uskontojen välillä on jokseensakin yhtä paljon yhtäläisyyttä ja jokseensakin yhtä paljon erotusta kuin on kahden mädän perunan välillä.

Kysymys. Mikä on vapahtava Aasian?

Vastaus. Sama, mikä on vapahtava Amerikan, Euroopan, Australian ja Afrikankin: liittoutuneen työväenluokan liike, jonka tarkoituksena on ottaa haltuunsa tuotanto- ja jakovälineet ja käyttää niitä kaikkien hyödyksi.

Kysymys. Mitä liikettä tarkoitate?

Vastaus. Kansainvälistä sosialismia.

Kysymys. Minkälaiset amerikalaiset olisivat hyödyksi ja tervetulleita Aasiaan?

Vastaus. Kaikki voimakashenkiset amerikalaiset, jotka olisivat valmiita auttamaan ehdottomasti luokkatietoisien työväenliikkeen rakentamisessa. Sellaiset miehet kuin esim. Eugene V. Debs. Sellaiset miehet ovat ihmiskunnan vapahattajia, missä ikänä he ovatkin, joko sitte Aasiassa, Amerikassa tai muilla maailman kolkilla.

(S. A.)

Voidaksenne tutustua sosialis- miin on teidän hankittava kirjallisuutta.

Tätä kysymystä käsittelevää kirjallisuutta on **Työmiehen kirjakaupasta** saatavana. Valitkaa joi-
takin teoksia allaolevasta kirjaluettelostamme ja lä-
hettäkää tilaus konttoriimme, osotteella **Työmies,
Hancock, Mich.** Rahan on aina seurattava tilausta.

LUETTELO

**Työmiehen kirjakaupassa saatavina olevista
kirjoista:**

Luokkataistelut Amerikassa, kirjottanut A. M. Si-
mons, suomennos engl. kielestä. Lyhytjaksoi-
nen historia Amerikan yhteiskunnallisten ja
valtiollisten olojen kehityksestä. Tärkeä teos
jokaiselle, joka haluaa tutustua tämän maan
olosten kehitykseen historian materialistisen kä-
sitteksen valossa. Sivuja 108. Hinta kovissa
kansissa 60c., paperikansissa 35c.

Taistelu leivästä, kirjotti kuuluisa venäläinen vapaustaistelija, ruhtinas Peter Krapotkin. Suomennot. Sisältää seuraavat mieltäkiinnittävät luvut: Meidän rikkaudemme. — Hyvinvointi kaikille. — Anarkistinen kommunismi. — Omaisuuden poistaminen. — Elantokeinot. — Asunnot. — Vaatteita. — Päämäärä ja keinot. — Ylellisyys. — Työn mukavuus. — Vapaa sopimus. — Vastaväitteitä. — Kollektivistinen palkkajärjestelmä. — Käyttäminen ja kulutus. — Maanviljelys. Sivuja 251. Hinta korukansissa 75c., sidottuna koviin kansiin 50c.

Yhdenvertaisuus, kirj. Edward Bellamy, suomennot seitsemännestä engl. kielisestä painoksesta. Tämän kuuluisan kirjottajan teos "Vuonna 2,000" on tunnettu tuhansille suomalaisillekin lukijoille ja on tämä toinen teos yhä jännittävä kuin edellinenkin. "Yhdenvertaisuus"-teokseen on liitetty "Vuonna 2,000"-teokseen sisältyvät tapahtumat pääkohdissaan, joten sen voivat häiriötä lukea nekin, jotka eivät ole odolliseen teokseen tutustuneet, vaikkakin tämä on tavallaan siihen jatkoa. Sivuja 499. Koko teos maksaa \$1.00. Se on myöskin kahdessa osassa, edellisen hinta 50c., jälkimäisen 75c.

Työväen Kalenteri I, v. 1905, Työmiehen joulukalenteri, sisältää arvokkaita kirjoituksia, tilastotietoja, y. m. Sivuja 180. Hinta 25c.

Työväen Kalenteri II, v. 1906, sisältää arvokkaita kirjoituksia, runoja, y. m. pääasiassa suomalaisilta kynämiehiltä. Raittiusasian harrastajille on tässä kalenterissa kirjoitus "Järkiperäinen kieltolaki", jossa selitetään sosialistien kanta raittiuskysymyksessä. Sivuja 180. Hinta 25c.

Köyhälistön Nuija v. 1907, Työmiehen vuotuinen joulukalenteri, sisältää arvokkaita tilastotietoja, kirjoituksia, kuvia ja runoja. Sivuja 180. Hinta 25c.

Köyhälistön Nuija v. 1908. Sivuja 180. Hinta 25c.

Sombartin luentoja, sisältää tunnetun saksalaisen professorin Sombartin kaksi luentoa: Karl Marx ja Yhtäläistymispyrinnöt. Sivuja 50. Hinta 15c.

Kommunistipuolueen manifesti, laatijat Karl Marx ja Friedrich Engels, tunnetut sosialismin tienraivaajat. Tämä "Kommunistiliiton" ohjelma julkaistiin ensin v. 1848 saksankielellä ja on se sittemmin käännetty kaikille sivistyskielille. "Ei ole vielä sitä urosta syntynyt, joka Manifestin sivuitse voisi historiallisen ja taloudellisen totuuden tiellä lentää", lausuu suomentaja Kaapo Murros esipuheessa. Ja onkin tämä kirja "sosialistisen kirjallisuuden pohja ja käänteen muodostava teos koko maailmalle". Sivuja 90. Hinta 15c.

Omaisuuksien kehitys, ulkomaalaisten lähteiden mukaan kirjoitti Alex Halonen. 54 sivua, isoa koosta. Hinta 15c.

Historian materialistinen käsitys, kirj. Alex Halonen. Historian käsityksen ja tulkitsemisen seikka on tärkein tiedollinen peruste yhteiskunnallisten, taloudellisten, siveellisten, v. m. ilmiöiden syiden tuntemiseen. Kaikilla ilmiöillä ovat varmat syynsä ja vaikuttimensa, ja määrätty historiallinen käsitys tulkitsee nämä syyt ja vaikuttimet, ja tämä teos on selvätajuinen esitys historian materialistisen käsityksen opista. Sivuja 50. Hinta 10c.

Sosialistisia läksyjä, pieni kirjanen, jossa lyhyesti ja selvätajuisesti esitetään sosialismia historiallisen ja taloudellisen kehityksen valossa. Hyvä kirja sellaisille, jotka haluavat tutustua sosialistisen kysymyksen luokkaluonteeseen. Hinta 5c.

Naisen yhteiskunnallisesta asemasta ja kyvyistä, pieni kirjanen, johon kaikkien, mutta etenkin naisten olisi tutustuttava. Hinta 5c.

Ensimmäiset askeleet, lentolehti naisille, 10 kappaletta 25 sentillä.

Kevytmielisiä avioliittoja, pieni kirjanen, jonka hinta on ollut 5c. kappaletta, mutta jota nyt myödään 10 kappaletta 25 sentillä.

Viimeinen Tuomio, yhteiskunnallisia oloja käsittelevä lentokirjanen, jonka on kirjottanut kuuluisa amerikalainen kirjailija Upton Sinclair. Hinta 25c. 10 kappaletta.

Maailman suurin trusti, engl. kielestä suomennettu lentokirjanen, joka käsittelee lihatrustin, y. m. trustien kehitystä nykyiseen mahtavuuteensa. Tärkeitä tietoja kaikille, jotka tahtovat tutustua nykyisten jättiläistrustien kehitykseen. Hinta 25c. 10 kappaletta.

Mikä on sosialismi? Suomennos Walter Thomas Mills'in esitelmästä. Hinta 25c. 10 kappaletta.

Keskinäinen apu, ruhtinas Peter Krapotkinin kirjottama lentokirjanen. Hinta 25c. 10 kappaletta.

Puhteiksi, kokoelma kertomuksia. Sivuja 50. Hinta 25c.

Pilvien lomasta, runoja, kirjotti Eetu Aaltio. Sivuja 84. Hinta 35c.

Jumalan lapset, suomennos englantilaisen kirjailijan James Allman'in suurta huomiota herättäneestä teoksesta, jossa hän vastaa kysymyksen: "Mitä on Jumala?" Sivuja 97. Hinta 50c.

Hibbingin kokouksen pöytäkirja, sisältää täydellisesti kaikki keskustelut ja päätökset kokouksesta, jossa luotiin Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön perustus. Sivuja 152. Hinta 50c.

Kysymyksiä sosialidemokratian alalta, kirj. Hilja Pärssinen (Liinamaa). Tämä kirjanen sisältää seuraavat luvut: Sosialidemokratia sivistysliikkeenä. — Loppuvatko sodat? — Näлкä, hyluus, rikos. — Työläisnaisten äänioikeuden periaatteellinen puoli Suomessa saadun kokemuksen valossa. — Sosialidemokratit kieli- ja kansallisuuskysymyksissä. — Siveyspyrintömme. — Raittius päämääräkö vai keino? — Kasvatus ja sosialismi. — Kouluohjelmamme kansanvaltaisuus. — Äitiysvakuutuksesta. — Työläisnais'en lainmukainen suojeelus terveydellinen välttämättömyys. — Kahdeksantuntisen työpäivän merkitys äiteinä ja puolisoina oleville työläisnaisille. Sivuja 86. Hinta 25c.

Miten papista tuli sosialisti, mieltäkiinnostävä pikkukirjanen. Hinta 5c.

Silmä silmästä, kirj. Clarence S. Darrow, on kertomus murhasta, jonka murhaaja itse on omilla sanoillaan kertonut erälle ystävälleen, joka istui vankilassa hänen kanssaan hirttämistuomi-

on toimeenpanon edellisenä yönä. Se on tärisyttävä kertomus köyhyyden ja kurjuuden vaikutuksesta ihmiselämään ja ihmisten tekoihin, ja osottaa, että yhteiskunnan — eikä sen uhrien — tulisi olla vastuunalainen tuollaisista rikoksista. Teoksen hinta on ainoastaan 75c. (170 sivua), vaikka sitä on engl. kielelläkin myöty kymmeniä tuhansia \$1.50 kappale. Painettu harvinaisen hyvälle paperille, sidottu hienoihin kansiin ja saanut kaikilta tahoilta tunnustuksen suomennoksen virheettömyydestä ja sujuvaisuudesta.

Syytön, Clarence S. Darrow'in puolustuspuhe Haywoodin jutussa. Jokaisen, joka aikanaan seurasi tuota kuuluisaa Idahon oikeusjuttua, olisi hankittava tämä harvinainen teos, joka sisältää sanasta sanaan jäljennettynä ja suomenkielelle käännettynä tuon mestarillisen puheen, joka on yksi loistavimpia puolustuspuheita, mitä tämän maan oikeuslaitosten historia tuntee. Puhe käsittää kokonaista 100 sivua. Hinta 50c. sidottuna hyviin kansiin; 35c. nidottuna.

Työväen Laulukirja, kokoelma parhaimpia työväen lauluja. Hinta 25c.

